

OUR
LIFE

НАШЕ
ЖИТТЯ

Published by Ukrainian National Women's League of America, Inc. 4936 N. 13th St. Philadelphia, Pa. 19141

Дитяча Світличка 57 Відділу СУА в Ютіці, Н. Й.

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Липень — Вересень ч. 7. July — September 1971

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XXVIII. ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ Ч. 7.

Видає Союз Українок Америки раз у місяць за винятком серпня
Редагує Колегія — Лідія Бурачинська, Рута Галібей, д-р Наталя Ішук, Олена Лотоцька, Уляна Любич, Марія Оджинська, Ірина Пеленська, Марта Тарнавська, Наталя Чапленко.

Листування й передплату висилати на адресу:

4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Річна передплата в США і Канаді від січня 1970 ..... \$6.00
Піврічна передплата \$3.00
Річна передплата в Англії 2 ф.ст.
Річна передплата в Австралії 4 а. д.
Річна передплата у Франції 15 н. фр.
Річна передплата в Німеччині 12 н. м.
Річна передплата в Бельгії 150 б. фр.
В інших країнах рівноварт. 5 ам. дол.
Поодинокое число 60 центів

З М І С Т :

М. Тарнавська: *
І. Рожанковська: Тривалий пам'ятник
М. Тарнавська: Надзвичайна книжка про надзвичайну людину
А. Костенко: З дитячих літ Лесі
Н. Кашук: Пісня Єгипту
О Лукашевич: З мандрівки по Марокко
Х. Турченко: Ще про українську книжку
Ната: Наші дорадники
З. Черник: Голос нашого панелю
Т. О'Ніл: Перший крок
Л. Казевич: Англійські Світлички
Постанови XVI. Конвенції США
І. Борисова: З минулого й пережитого
V. Rich: Bandurist
A Word from the President
An Exciting Musical Experience
I. R.: A Vicious Circle

На обгортці:

Дитяча Світличка 57 Відділу США в Ютіці, Н. Й.

Сидять зліва: Ігор Ліщинський, Христя Рабій, близнята Надя і Наталка Фалінські, Михася Монтана, Давид Птасінський. — Стоять зліва: Денис Герець, Валя Грета, Мирон Рабій, Анна Непорайна.

OUR LIFE

VOL. XXVII JULY-SEPT. No. 7

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's

League of America, Inc.
4936 N. 13th St.
Philadelphia, Pa. 19141
Tel. DA 4-7304

Subscription in the United States of America \$6.00 per year, half year \$3.00. Subscription in Canada \$6.00 per year, half year \$3.00. Subscription in England 2 pound sterling per year. Subscription in Australia 4 Austr. dollars per year. Subscription in France 15 s. fr. per year.

Entered as second class matter July 8, 1944, at the Post Office at Philadelphia, Penna. under the Act of March 3, 1879.
Single Copy 60 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W. 2

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
16a Prospect St.
Glenroy, W9, Victoria
Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
c/o No. 7 887 93 de Paris
26. rue de Torcy
Paris 18-e
France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
Haus der Begegnung
8 Muenchen 5
Rumfordstr. 21

On the Front Page:

Kindergarten — Branch 57 UNWLA,
Utica, N. Y.

На терені США

17. жовтня — Виставка Молодих Талантів — 64 Відділ США в Нью Йорку
31. жовтня — XV. Виставка Жіночої Творчості
13. листопада — Закриття Виставки Жіночої Творчості з програмою — 64 Відділ США в Нью Йорку
11. грудня — Вечір, присвячений пам'яті Митрополита Андрея Шептицького — 64 Відділ США в Нью Йорку

КРИЗЬ НОВІ ФІЛЬМИ

Огляд фільмів, що тут подаємо, оснований на списку виховного журналу „Перентс“. Усі подані фільми — відповідні для дітей.

БАНАНИ — Bananas. Фільм представляє знамениту сатиру на сьогоденне життя.

СИНЯ ВОДА, БІЛА СМЕРТЬ — Blue Water, White Death. Документальний фільм із життя акул.

КЛЬОВНИ — The Clowns. Документальний фільм, що глибоко входить у життя цирку.

КАЧКА З ЗОЛОТИМИ ЯЙЦЯМИ — Million Dollar Duck. Мила комедія, що представляє різні клопоти задоволеного подружжя, що їх рятує качка.

ДЖАН-СКАНДАЛІСТ — Scandalous John. Це модерна версія Дон Кіхота, що цим разом живе на своїй садибі в Новім Мехіку.

А Л Ь Б О М

Історичний одяг
українки

12 листівок

із текстом і поемою

ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ

Ціна 3 дол.

Замовляти:

Ukrainian National Women's League
64 Branch

142 Second Ave.

New York, N. Y. 10003

Наше Життя

РІК ХХVІІІ.

ЛИПЕНЬ - ВЕРЕСЕНЬ, 1971

Ч. 7.

З новою програмою

МАРТА ТАРНАВСЬКА

„...хочу їхати в Єгипет на прощу до єгипетського сонця — вже ж недарма йому такі колосальні святині колись будовано, — певне ж, воно і силу має колосальну, і що ж таке якась мікроскопічна бацила проти його маєстату?..“

(Із листа Лесі Українки до Н. К. Кибальчич, 15—18 вересня 1909 р.)

Великий Ра, я теж тобі молюсь,
і хочеться, щоб був ти чудотворцем,
щоб ласкою чудесного тепла
ти міг невиліковних лікувати.
О, пожалій дітей, що лиш в зачатті —
дай їм велике — на весь світ — життя!

...Магічну силу має чорний друк:
він воскресив давно віджиту драму:
людина наново живе, терпить,
кохає, творить — і росте надія,
що промінь сонця вб'є бацилу зла...

Давно запала вічності завіса,
давно трагічний пролунав фінал,
а я — молюсь єгипетському сонцю...

1971

XVI. Конвенція СУА, яка відбулася в днях 21.—23. травня 1971 р., намітила ряд резолюцій і постанов, що появились у нашій пресі чи друкуються в теперішньому числі нашого журналу. З них бачимо виразні напрямні нашої організації на найближчі три роки. Там окреслена наша постава супроти визвольної боротьби нашого народу і нашої Церкви, там схарактеризовані наші ділянки праці та поодинокі намічені почини. Коротко сказавши — в них віддзеркалилась програма нашої організації.

У вересні розпочинається громадський рік 1971-72 і з тією хвилиною входить вона у дію. Це час, коли в наших Відділах відновлюються ширші сходи, Окружні Ради продовжують намічений план праці, а Центральна СУА почне свою трирічну каденцію у новому складі. Підуть у рух обіжники й інструкції, намічуються наради й конференції і ціла велика будівля нашої організації оживе новим життям. На найближчому плені в нас виховна праця (вересень, жовтень), завершена з'їздом працівниць дошкілля у Філадельфії. Та вже підготовляється кампанія за приєднанням членства, що проводиться щороку в листопаді й грудні. Її попередить з'їзд голів Окружних Рад із початком листопада.

Цей порядок речей, що звучить може занадто ділово, попередить один могутній акорд ідейного підйому. У днях 18. і 19. вересня 1971 р. у Клівленді намічене вшанування Лесі Українки. Це буде всенаціональне свято під протекторатом УККА, а почин до нього дало зорганізоване жіноцтво ЗСА. Для Союзянок воно стане особливо дорогим. Бо ми знову станемо біля пам'ятника, що його 10 років тому двинула Окр. Рада СУА в Клівленді.

Наша Конвенція була присвячена роковинам Лесі Українки. Її слово просвічувало нам, її постать була дороговказом. А тепер на початку нового шляху знов хочемо зачерпнути сили й гарту з її непохитної постави, полум'яної любови, високої людяности. Ми щасливі й багаті, коли доля обдарувала нас такою неоціненою постаттю жінки, мистця і борця за визволення. Нехай її слово, що ми обрали собі гаслом нашої Конвенції, просвічує нам і в найближчих роках нашої праці.

Не бійся досвітньої мли, —
Досвітній огонь запали,
Коли ще зоря не заграла!

З Головної Управи СУА

Тривалий пам'ятник

В 1970 р. появилася "Index to women of the world, from ancient to modern times: biographies and portraits", by Norma Ireland. Westwood, Mass. F. W. Faxon, в якому поміщено імена 13,000 жінок, від біблійних часів до найновіших. Джерельний матеріал — 945 біографічних збірок в англійській мові. Самозрозуміло, що це селективний показник і з огляду на обмежений об'єм книжки авторка не користувалася енциклопедіями, ні загальними біографічними словниками, бо тоді число імен зросло б до сотень тисяч.

Головну увагу звернено на статистику, що відіграли важну роль в історії і культурі народів, як володарок, героїнь, святих, матерів і дружин великих мужів, визначних жінок літератури, науки й мистецтва, як також тих, що не дуже вибивалися понад пересічний рівень, але своєю працею чи досягненнями промощували дорогу для рівноправності жінок.

Серед тих тисячів жінок, український читач із досадою зверне увагу на чотири імена: княгиня Ольга — „російська“ княжна, Леся Українка — „російська“ поетка, Ольга Кобилянська — „російська“ письменниця, Марія Башкірцева — „російська“ мисткиня. Ледве, чи можна винуватити авторку за фальшиві інформації. Імена наших княгинь, гетьманш, героїнь, визначних громадян, письменниць, мисткинь, учених, за дуже незначними винятками, невідомі в західній частині світу, в той час, коли жіночі постаті других слов'янських народів численно заступлені у світовій біографічній літературі. Брак біографічних матеріалів у чужих мовах спричинює те, що чужі автори нас поминають, або послуговуються інформаціями з недостовірних джерел. Вище наведений приклад не одиницький і не винятковий. Нові біографічні показники найчастіше користуються давнішими, доповнюючи їх іменами сучасних днів і таким чином постає заворожене коло невірної інформації і спотворених фактів.

Біографічна література — це

невідлучна частина історичних наук. Історія досліджує події, їхній зв'язок із минулим та вплив на майбутнє, причини і наслідки історичних фактів. Біографічні студії насвітлюють історію через призму особистих переживань, задумів, амбіцій, досягнень, помилок і невдач, що керували подіями, або брали в них участь.

Жіноча половина людства мала вплив не лиш на формування побуту, звичаїв і обичаїв народів, але також на хід історичних подій і розвиток культури світу.

Історики досліджують політичні, суспільні, економічні явища, війни і революції, насвітлюють особи володарів, політиків, полководців, а лише рідко присвячують увагу жінкам, що завдяки власному стажеві, чи як матері, дружини, а навіть полюбовниці визначних мужів, мали свій вплив на хід історії. Українські історики не відстали від загально прийнятих засад і тому жіночі постаті так рідко знаходять відповідне насвітлення в наших історичних творах.

Біографічний показник жінок України в англійській мові, що його плянує видати СУА з нагоди 50-річчя організації, збагатить українську в англійській мові і стане ще одним джерелом об'єктивної, наукової інформації у вільному світі.

Праця редакційної колегії буде у великій мірі влегшена завдяки появі словникової частини Енциклопедії Українознавства, що фклучає багато жінок нашого минулого й сучасного. Біографічні матеріали знаходяться також у численних книжках, періодиках і часописах. Серед нас ще багато у-

ФУНДАЦІЯ ІМ. ПЕТРА І ЛЕСИ
КОВАЛЕВИХ

про Союзі Українок Америки
проголосила з початком 1971 р.

ДРУГИЙ ЛІТ.-ІСТОРИЧНИЙ

КОНКУРС

на спогади

Реченець Конкурсу: 31. грудня 1971 р. Спогади можуть охоплювати якийнебудь відтинок нашого недавно минулого з позитивним державницьким насвітленням.

Рукопис слід надсилати в трьох примірниках до Централі СУА, приложивши прізвище автора в запечатаній коверті.

часників подій першої половини двадцятого сторіччя, свідків воєн, збройних зривів, підпільної боротьби, голоду, заслань. На нас спочиває обов'язок рятувати від забуття імена жінок, що трудилися для народу, гинули у нерівній боротьбі, каралися по тюрмах і на засланні.

Жіночі постаті давнього і недавнього минулого України заслуговують на тривалий пам'ятник та закріплення їхніх імен в історії вільного світу.

Іванна Рожанковська
містоголова Гол. Управи

ЩЕДРА ПОЖЕРТВА

З нагоди ювілею свого 75-ліття артистка українського театру Люся Барвінок-Карабінович зложила пожертву 50 дол. на Фонд ім. кн. Ольги. Розуміючи призначення цього Фонду, бажала тим підтримати культ.-освітню ділянку нашої праці. Оцим складаємо заслуженій артистці щире подяку за цей її дар.

ЕКЗЕКУТИВА СУА

Увага! Виховні референтки!

У днів 29—31 жовтня 1971 р. відбудуться в Домі СУА у Філадельфії, Па., УКРАЇНСЬКІ ДОШКІЛЬНІ ДНІ. Це буде найкраща нагода пізнати найновіші напрями й осяги дошкільного виховання. В програмі Дошкільних Днів відбудуться Заг. Збори Осередку Дошкільля ЗСА і з'їзд Працівників Дошкільля.

Побажано було б, щоб у Дошкільних Днях узяли участь виховні референтки Окр. Рад і працівниці Дитячих Світличок. Це допоможе нам поширити мережу наших Світличок і піднести рівень існуючих.

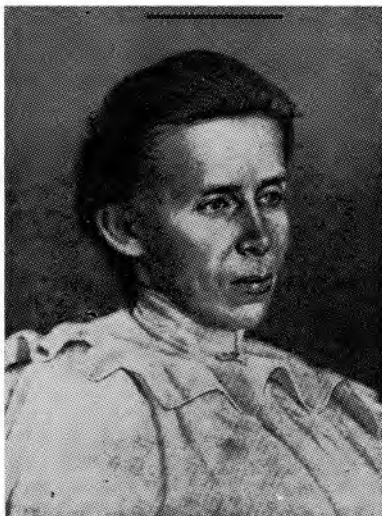
Олена Климишин
Виховна референтка Гол. Управи

Незвичайна книга про незвичайну людину

Лесі Україні на еміграції пощастило. На радість всім любителям пам'ятників стоїть у місті Клівленді скульптура роботи Михайла Черешньовського. Але камінні пам'ятники не повинні зростати коштом інших, живих монументів — і Леся Українка живе не тільки в камені чи бронзі. До сорокаріччя смерті поетеси в 1953 р. еміграційне видавництво Тищенко й Білоуса перевидало було 12-томове видання її творів — комплект, що є сьогодні вже рідкістю на книгарському ринку. Теж і англійською мовою появились два цінні видання — переклади Персіфаля Канді (*Spirit of Flame*, 1950) та зрадаговані професором К. Бідою недавно видані переклади Віри Річ. Ці два видання не дуплікують одне одного, але добре взаємно себе доповнюють і дають англомовному читачеві можливість запізнатися з творчістю нашого клясика. Пощастило Лесі Україні і на сцені. Постановка „Камінного Господаря“ Молодим Театром Володимира Лисняка — це була талановита, високомистецька, оригінальна й модерна інтерпретація великого твору великого автора. Леся Українка, більш може як інші українські письменники, знаходить теж шлях до думаючої нашої молоді. Поставлена молодими силами Мистецької Студії Лідії Крушельницької „Лісова Пісня“ не тільки виявила великий потенціал, ентузіазм і талант молодих виконавців, але й зрозуміння і захоплення серед молодих глядачів.

До сторіччя народин Лесі Українки честь еміграції рятує знову ж — не велика зорганізована спільнота своїми закличками, проклямаціями та нашвидкоруч підготованими концертами — але, як це було й досі — малий гурт відповідальних та відданих справі людей. „Хронологія життя і творчості Лесі Українки“ — книга, яка тількищо появилася на кни-

гарському ринку і яка вийшла заходом Української Вільної Академії Наук — це монументальне видання непроминальної вартости, — це справжній цінний вклад еміграції у справу дослідження життя і творчості великої поетеси. Рівночасно — з погляду спрагне-

Леся Українка. Останнє фото (1913 р.)
Ukrainian poetess Lesya Ukrainka, whose 100th birth anniversary is being celebrated in Ukrainian communities

ного доброї книжки читача — це одна із найцікавіших українських книг, що за останніх двадцять років вийшли друком поза межами України.

„Хронологія“ — об'ємистий, 900-сторінковий том, зміст якого становить, головним чином, листування самої Лесі Українки. Листи — це взагалі дуже цікавий в літературі жанр: це автентичний, документальний матеріал, що в ньому, немов у дзеркалі, відбивається справжнє людське життя. Щирі, цікаво писані листи живо й безпосередньо відбивають індивідуальність їх автора та середовище, в якому він живе. Не дарма ж маркіза де Севініє, сучасниця короля Люї XIV, яка крім листів до доньки нічого більше в

своєму житті не написала, здобула собі безсмертність між світочами французької літератури! Що ж говорити тоді, коли автором листів є захоплююча, багатогранна високоосвічена індивідуальність-письменник світової міри, яким була Лариса Косач-Квітка!

Матеріяли „Хронології“ зібрала й упорядкувала молодша сестра Лесі Українки, Ольга Косач-Кривинюк. Ольга Кривинюк померла ще в 1945 р., зламана важкою хворобою, в невідрадних умовах повоєнної таборової дійсности. Коли уявити собі хвору жінку на долішньому ліжку двоверхової таборової причі, що під нею у скринях поскладане усе її добро: листи і записки Лесі — то віра й сила духа для праці в таких обставинах здаються справжнім героїським подвигом. Витримати і не зневіритись, продовжувати своє муравлине діло з посвятою і самовідреченням — напевне без особливої підтримки й заохоти земляків, а може й під акомпаніємент іронічних насмішок з їхнього боку — це могла тільки людина „одержима“ любов'ю до Лесі та свідомою відповідальности своєї перед історією.

Ольга Кривинюк була по професії лікарем, але деякий час працювала теж викладачем української мови та бібліографом. Не надто багато можна довідатись про неї із скупого схематичного нарису Петра Одарченка, що поміщений у кінці „Хронології“. Але вона — а зокрема ж її молодість — оживає з-поміж рядків Лесиногу листування, як оживає зрештою і цілий рід Косачів і Драгоманових — це культурне середовище поступової української інтелігенції, що єдине могло видати ісе себе тип письменника, яким стала Леся Українка.

Крім хронологічно упорядкованих листів Лесі та ляконічної хроніки подій, що виповняє про-

(Продовження на стор. 4-тій)

---

19. вересня 1971 р. — Свято Лесі Українки в Клівленді

БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА ЛЕСІ

Дні 18. і 19. вересня 1971 р. глибоко сколихнуть душі українського жіноцтва в ЗСА. В тих днях зберемось біля її пам'ятника в Клівленді, щоб спільно вшанувати роковини цієї великої дочки української землі. В ці дні поклонимось її пам'яті з вдячністю за те полум'яне слово, що ним вона надхнула ціле покоління українського народу до боротьби за волю.

Ми щасливі, що химерна доля обдарувала наш народ таким яскравим талантом. Її слова й кличі провадили нас, а пророчий дух кликав вперед і перестерігав. У важкому змаганні формувалось обличчя нашого народу і в цьому поході є велика її заслуга. Небагато народів може похвалитись таким впливом жінки-творця на свою духовість.

До вшанування роковин Лесі причинився ще один мистецький осяг. Бронзова постать, що її створив різьбар Михайло Черешньовський у Городі Культури в Клівленді — це твір, що втілює в собі всі риси її характеру. Прямую поставу, замріяний погляд, легку ходу і невловний чар жіночої

НЕЗВИЧАЙНА КНИГА ПРО НЕЗВИЧАЙНУ ЛЮДИНУ

(Продовження зі ст. 3-ої)

чає теж незвичайно цікаві „Спомини й уваги“ до кожного року, де Ольга Кривинюк з великою безпосередністю та річевістю, короткими барвистими мазками подає свої коментарі та пояснення. Великий жаль, що ці коментарі доведені тільки до 1890 року — тобто тільки приблизно до половини Лесиною віку; чимало подробиць пізнішого Лесиною життя так і залишаються для зацікавленого читача нерозгаданою містерією.

Листи Лесі адресовані головним чином до найближчої родини, співробітникам та приятелям. Є між адресатами Франко, Павлик, Драгоманов, Кобилянська, Кримський. Найбільшу вартість, однак, мають Лесині листи до Ольги та Михайла Кривинюків, бо більшість цих матеріалів друкується у „Хронології“ вперше.

Із сторінок „Хронології“ виростає перед вдумливим читачем постать Лариси Косач у всій своїй непроминальній багатогранності. Це людина, що вже у дитинстві починає свою „тридцятилітню війну“ з туберкульозом, що її поетичний геній окуплений величезною людською ціною. Але вона — не егоцентрик, що абсорбує собою все оточення, не делікатна квітка-каліка, що потребує і

особистості. Це великі прикмети цього пам'ятника Лесі Українки у вільному світі.

Та й слід згадати цей завзятий гурт членок СУА, що взялися його збудувати. З ініціативи ЗЗ Відділу СУА постав Комітет, що невтомно працює восьми літ, без голосних закликів та всенародних збіркових акцій доконав цього діла. А на кінці дав доказ своєї відданості, вирізьблюючи на пам'ятнику наймення фундатора — Союзу Українок Америки. Твір, двигнений зусиллями однієї Округи, подарований цілій нашій організації.

Оце шляхетні почування, що їх викликає свято Лесі Українки в Клівленді. Це є передусім наше свято, свято зорганізованого жіноцтва, на яке запрошуємо всю українську громадськість. Вшановуючи поетку і наші зусилля — вона повинна в ньому взяти участь.

вимагає теплярні і піклування. Це людина життєздатна і життєрадісна, зарадна й енергійна. Вона замолоду не тільки пише ліричні вірші та здобуває самотужки неабияку освіту — вона вміє, коли треба, дати лад цілому маєткові, вона рятує хворих селян в час епідемії, вона вміє власними руками зладити собі всю гардеробу. Лариса багато й самостійно подорожує: навіть тоді, коли вона — хвора й самотня — їде востанне „на прощу до єгипетського сонця“ — вона вміє самостійно дати собі раду. Її листи сестрі Ользі — лікарці часто включають річеві медичні рапорти про симптоми її хвороби, але в них немає плаксивих жалів ні нарікань на долю, немає в них теж злоби ні гіркоти до здорових, обдарованих щасливішою долею людей, ні намагання концентрувати на собі всю увагу й турботу рідних. Навпаки, у найгірші хвилини, вона вміє мовчки й насамоті терпіти, свідомо старається поменшувати турботу за своє здоров'я серед гурту найближчих, сама живо цікавиться життям своїх рідних і друзів, хоче і вміє приходити їм у потреби з допомогою.

Лариса Косач — людина поступових і вільнодумних принципів, послідовна і незалежна у своїх переконаннях і вчинках. Вона боліє над соціальною несправедливістю і дає вислів своїм переконанням у своїх творах, вона теж і активно включається в нелегальну партійну роботу соціал-демократів, пишучи та перекладаючи з чужих мов просвітницько-агітаційну літературу. Жінка смілого почуття й живого темпераменту, Лариса не вагається піти за голосом серця, нехтуючи своєю репутацією серед осіб т. зв. „доброго товариства“: вона, всупереч негодуванню матері, їде піклуватися умиряючим на сухоти приятелем Сергієм Мержинським; вона пізніше — теж проти волі рідних — їде з Климентом Квіткою у Крим і на Кавказ. Невелика мірка людського щастя випала на долю Ларисі: вона зуміла в боротьбі собі її у свого суворого фатуму і заповнила її власним змістом.

Листи Лесі Українки — це ба-
(Закінчення на ст. 6)

З дитячих літ Лесі

На руїнах замку Любарта

Поселилися Косачі над самим Стиром, близько замку князя Любарта. Тоді, коли жила там Леся, містечко було повітовим і нараховувало п'ятнадцять тисяч людин.

В Луцьку і далеко за його околицями існувало багато легенд про верхній замок, збудований удільним князем Любартом, що дістає це місто від свого батька, литовського князя Гедиміна. Трудно розібратися, що там було правда, що вигадка. Та й яке це мало значення? Передавалися вони з покоління в покоління, люди приймали за правду, вірили їм. Захопились ними й малі Косачі.

Лесі дуже до вподоби припала історія про дванадцять побратимів, що більш як триста років тому прийшли темної ночі з того берега Стиру визволити з князівських пазурів кохану їхнього вірного товариша. В темряві переплили водяні рови, перелізли неприступні муровані вали, а коли на подвір'ї замку їх оточила озброєна варта, до якої згодом прилучився загін вояків, очолений панцерними лицарями, і зав'язалась страшна січа, тоді побратими відступили в горішній круглий зал головної вежі. Тут їх не могло звоювати ніяке військо.

Лютий і неприкаяний ходив старий князь, а руйнувати вежу не наважувався, бо то був найсвятіший предківський пам'ятник і слава князівського роду. Нарешті він звелів спалити дівчину на подвір'ї замку на очах її визволителів. Він знав, що побратими кинуться рятувати її, хоч би й заздалегідь з'яли, що загинуть, а тим часом варта переловить їх і знищить. Та не довелось хижому князеві втішатись своїм пекельним злочином: сміливець із вежі перехопив у темних галереях смолоскип, призначений для багаття і через півхвилини він палахкотів уже в пороховому погребі замку.

Не встигло пролунати з круглого залу страшне „кара за кару!...“, як вибух неймовірної сили підняв головну вежу, розколов у повітрі

на шматки та й кинув на голову онімлої замкової челяді. Десь відшукався паросток роду Любартів, почав відновлювати замок, але по-справжньому він уже ніколи не піднімався з руїн.

Слухаючи таку бувальщину, восьмирічна Леся запаловалась почуттям нестримного гніву до тих, хто свою силу й можливість повертали на зло людям. Іноді закрадалась думка в її маленьку голівку: а що якби в усіх таких, як Любарт, відібрати зброю та й повіганяти їх геть... Але дорослі чомусь роблять навпаки — вони знімають шапку й запобігливо кланяються, як побачать пана.

Та якщо незрозуміло поведились дорослі, то малеча в своїх іграх перетворювала найсміливіші легенди в дійсність. Леся й Михась не відставали від гомінливих ватаг місцевої дівчороти. Місцем розваг найчастіше обирався замок. Тут, під височезними стінами спустошених зубчатих веж, гуртувалась ватага — дванадцять вихристих побратимів — завзяців, щоб раду радити, як на ворога стати, на лютого князя. Цілими днями літньої пори гриміли баталії, лава за лавою шли на штурм фортець. Під ударами тяжкого меча падали в панцир закуті лицарі, горіли замки, втікали королі і їхнє військо.

На все життя лишилися у пам'яті оці дитячі забави. Вони докладали до купи й свої зерна, що ними життя засівало чутливу душу і що згодом проросли вогненним словом правди. На тридцятому році життя Леся писала, що іноді й тепер перед очима встає „садочок спогадів моїх“:

В дворі старого замчища-руїни зібрані ми на віче, все поважні, учені голови, гладенькі й кучеряві... Ми всі були на зборах, всі

[дванадцять...]

І раду радили. Таємне товариство ми закладали, і віхто з „великих“ до нього доступу не мусів мати. Зложили всі обітницю врочисту ховати таємницю до загибуні.

Надворітна башта Луцького замку. XIII—XIV ст..

Medieval castle tower in Lutsk, Volhynia

ПРЕДСТАВНИЦІ СУА У КВОР-і

Дня 6. червня 1971 р. у Нью Йорку відбулися заг. збори Координаційної Виховно-Освітньої Ради ЗСА. Заслухавши звіт дотеперішньої Управи та обговоривши завдання на найближчий час, представники виховних і освітніх організацій вибрали новий провід. На чолі КВОР-и станув п. Ярослав Рак.

У заг. зборах узляк участь представниці Союзу Українок Америки — пп. Осипа Грабовенська і Надія Кух. У попередній Управі КВОР-и були заступлені — пп. Олена Климишин і Осипа Грабовенська, а 6. червня увійшли туди п-ні Олена Климишин, як містоглова, а п-ні Надія Кух, як секретарка. П-ні Осипа Грабовенська стала головою Статутової Комісії КВОР-и. Краєвий Осередок Дошкілля репрезентує в КВОР-і п-ні Оксана Генгало.

ПОДЯКА

XVI. Конвенція СУА була проведена в днях 21.—23. травня 1971 р. на відпочинковій оселі Укр. Нар. Союзу в Кергонксоні, Н. Й. Завдяки дбайливій співпраці її директора п. Володимира Кваса й дальшого персоналу оселі, технічний бік Конвенції пройшов незвичайно добре. За цю увагу й доброзичливість складаємо оцим Управі оселі Укр. Нар. Союзу щире подяку.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

НЕЗВИЧАЙНА КНИГА...

(Докінчення із стор. 4-тої)

гатуючий матеріал для дослідження характеру й світогляду її, як людини, поступового росту й творчого методу її, як письменника. В Лесиних листах ціле багатство тем. Прецікаві погляди й думки Лесині на спиритуалізм, на жіночий рух і жіноче питання, на релігійну обрядовість і гіпокризію, на відносини в Галичині та взаємини з галицькими земляками — а зокрема ж цікаві її думки про літературу та про роллю письменника в суспільстві. Деталі, що стосуються історії постання „Лісової пісні“, коментарі Лесині з приводу „Камінного господаря“ — це дорогі зернятка для дослідників української літератури.

Деякі із поміщених у „Хронології“ листів були друковані вже раніше. Деякі цитати, як от, наприклад, і ті, що стосуються „Лісової пісні“, були вже нераз цитовані літературознавцями. Але подані в новому контексті вони звучать свіжо, по новому і читач бачить їх у повнішому вимірі. Десятий том київського видання „Творів“ Лесі Українки, що появився друком у 1965 році, включає й частину листів, що поміщені у „Хронології“. Захопленому лектурою читачеві не буде дивно, що не всі матеріали у книзі — оригінальні перводруки! Навпаки! Хотілось би, щоб у „Хронологію“ було зібрано все листування Лесине, друковане й недруковане — дарма, що це зробило б цей товстий том іще товстішим та, головне, ще коштовнішим. У київському виданні поміщено навіть кілька листів до самої ж Ольги Кривинюк — всі чомусь то не попали в „Хронологію“. Незрозумілим видаються теж пропуски та скорочення двох особливо цікавих листів, що надруковані повністю в київській редакції: листа до матері від 25 листопада 1904 р., що має у київському виданні незвичайно багатомовну дописку („Сеї листок тільки до твоєї і папиної відомості“) та лист до Івана Франка, датований 31 грудня 1902/1 січня 1903, із якого в „Хронології“ з незрозумілих причин пропущено найцікавіший уступ. В цьому ли-

НОВІ КНИЖКИ

Катерина Штуль: На захід від Дніпра, оповідання. В-во „Дніпрова Хвиля“, Мюнхен, 1970, 120 ст.

Авторка — це тонкий знавець людських душ і майстерно передає портрети кількома тільки образами, чи уривками розмови. Її герої — це парижани, хоч не завж-

сті до Івана Франка Леся Українка з глибоким почуттям говорить про брак зрозуміння для письменника в українському суспільстві. Вона, нав'язуючи до Франкового „Де профундіс“, висловлює свою скаргу на страшні часи, коли письменник мусить бути інфантисидом — вбивником власних дітей — своїх творів, бо громада не вміє оцінити його ролі, а вживає його як „Медхен фюр аллес“, розсіваючи й розпорошуючи його енергію і талант для біжучих утилітарних цілей. Які ж актуальні ці думки Лесі Українки і в наш час! Вони, на жаль, актуальні сьогодні і на еміграції, і на рідній землі — і яка шкода, що читач не вичитає цих думок із сторін „Хронології“!

Є в книзі деякі дрібні фактичні помилки (наприклад, у підписі під фотом Лесі з дочкою Михайла Драгоманова, Радою), є листи, які були вже друковані, але в „Хронології“ помилково позначені, як перводруки (наприклад, на стор. 865, лист до Г. Комарової). Для легшої орієнтації в матеріалі було б краще, якби кожна сторінка була позначена роком хронології, або якщо б кожний лист мав виразно позначену дату — не тільки дня і місяця, але й року. Очевидно, що різновидний шрифт, що полегшував би відрізнення коментаря від тексту самих листів, давав би теж краще технічне враження.

Але все те — дрібниці, які нітрохи не применшують радісного й незаперечного факту: „Хронологія життя і творчості Лесі Українки“ — це поважне академічне видання, що підносить на вищий рівень нашу культуру, — це видання, що сповняє читача гордістю, — це незвичайна, прецікаво скомпонована книга про незвичайну людину.

ди французи. Тон розповідей спокійний, без патосу, навіть коли мова про найбільше трагічні моменти людського життя, а легенький гумор робить цю цікаву збірку ще більше незабутньою.

Іван Боднарчук: Друзі моїх днів. Новелі. Вінніпег, 1967. Стор. 96.

З усіх оповідань збірки пробивається любов до дітей. Любов і турбота за них. І не говориться тут про власних дітей, а про чужих, про їхнє відношення до людей, до світа. Відчувається, що пише вчитель, який любить своє покликання. На жаль, не може стриматися від повчального тону, та від того оповідання тратьять на цікавості. **МЗО**

Наталена Королева: Без коріння, життєпис сучасниці. Із вступним словом д-ра Ярослава Крив'яка й автобіографією авторки. В-во „Добра Книжка“. Стор. 220.

Талант письменниці ще раз заблистів у цій автобіографічній повісті, що охоплює тільки один рік її юнацького віку. Та цей рік пройшов в „Інституті Благородних Дівичь“ у Києві. Отже змальовує замкнений світ цієї далекої педагогічної установи і кидає світло на осередки тодішньої столиці України, як Печерську Лавру й Видубицький монастир. У вчительському складі Інституту, а також у повісті зустрічаємо при навчанні музики Миколу Лисенка. **Л. Б.**

ПОДЯКА

Прощальна зустріч, що її влаштували для мене — Округа Філядельфії і 42 Відділ СУА — була для мене радісною подією. Щире й тепле відношення членства та погідна атмосфера цього прийняття були доказом, що праця моїх 46 літ в організації не пішла на марне. Щиро дякую всім тим Відділам і окремим членкам, що підготували цю зустріч, взяли в ній участь і так сердечно мене попрощали. І хоч відходжу на відпочинок близько своїх дітей, проте все мило згадуватиму мій довголітній шлях в організації, як також цю прощальну зустріч.

Олена Лотоцька
почесна голова СУА

ЧИ ВИ ПРИЄДНАЛИ В ЦЬОМУ РОЦІ ХОЧ О Д Н У ПЕРЕДПЛАТНИЦЮ?

Пісня Єгипту

Над лівійською пустелею заходила ніч. Темінь снувалася легка прозора, мовби наскрізь перетка на світлими волоконцями. Здавалося, напоєні сонцем, нестерпно сліпучі вдень, піски випромінювали тихе, лагідне сяйво.

Сувої прозорих тіней беззгучно пливли долиною, огортали пальми далекої оази і губилися, никли в темних западинах між вершин, що неясно мріли на обрії.

На півдні море пісків і хистких тіней протинали інші, дивовижно правильної форми вершини. Грані їхні, обернені до місяця, самі світилися фосфоричним сяєвом.

Відчуття безконечної малості людини перед тисячолітніми витворами знову пройняло жінку. Знову, хоч зараз дивилася на піраміди здалека, з тераси гелуанської вилли-санаторію, відстань згладжувала, узвичайнювала колосальність розмірів.

А вперше вони приголомшували, всі оті піраміди — і Хефренова, і Хеопсова, і Хуфу, і оте справді диво світу — Великий Сфінкс, Гермахіс.

Мізерні, крихіткі, як піщинки, стояли люди насупроти кам'яного колоса. Кожна його лапа громадилася, як гора, сонце заступили навислі скелі — випнуті уста божества. А десь там, у недосяжній високості, вгадувалися опуклі півсфери широко розплющених очей.

За місяць, що прожила тут, звикла до камінних колосів — вони сливе вже не гнітили своїми розмірами. Не могла звикнути, не могла без хвилювання бачити лише усмішку Сфінкса — ледь вловиму між випнутих уст, сховану в глибині очей. Камінний страж незблимно дивився на схід, де щоранку з перлисто-рожевого марева уставав світлоликий Ра — бог сонця, батько Єгипту.

Трете тисячоліття дивиться він в очі сонцю. Понад пустелю і долину, понад віяла пальм, понад білі громаддя міста. Понад простір і час. У вічність. Він, що сам став образом Вічності з таємним усміхом на ясному обличчі.

Жінку хвилювала ця таїна. Ве-

чорами дивилася на місто пірамід, що малювалося чорними різкими вершинами та тлі огнистого західного неба. Потім небо блідло, мов знекровлене, світлішало, виповнювалось мерехтінням зірок, і місяць обсипав піраміди аквамариним блиском.

Заклавши руки за спину, обіпершись плечима на одвірок, стояла на ганочку вилли. Дослухалася великої нічної тиші і голосу власного серця, яке говорило невиразно, як і сама ніч, сплескувало щемним жалем самоти — Климент від'їхав, і вона зосталася в Гелуані сама аж до весни... Проривалася, як вогненні помахи, сплески того настрою, з котрого мали вродитися нові слова. Її слова, її рядки.

Якби ж то й сьогодні...

Була вона мудра, потішаючи в листах когось чорненького у буюковинських горах, що дар слова — дар над звичайне людське щастя. І тим треба втішатися. І з усіх жалів і болів, з найпекучішої туги вийти міцнішою духом, сягнути нових вершин, побачити обрії, широкі та вільні, які не кожному дано узріти. Ведмеді з барлогів не бачать тих високостей.

О, так! Коли знаходиш нове слово, то немов допевняєшся свого Граая, ба ні, чогось потужнішого, такого, для чого немає ще визначення в людській мові. Коли знаходиш слово...

А знайшла його і для людей теж чи тільки для себе та своїх найближчих? Невже вона справді належить до літераторів „почитаємих, но не читаємих“? І голос її згубиться, згине разом з нею, як голос волаючого в пустелі?...

Праця. І ще змагання з недугою. О, так, цього більше, ніж доста, мала вона в житті. І ще матиме, хай би навіть довелося працювати лежачи. Хай навіть тижнями гарячки видихати свої писання. Гірше, ніж породілля по дитяті. А що ж, її драми — її діти. Інших вона не має. І вже не матиме. І вже звикла до цієї думки, як звикла до циганського свого життя, до самоти. Бо недуга раз при разі жене її, як сухий лист від рідного дерева, жене на чужину, до теплішого моря, ласкавішого сонця, котрі, може, вгамують ненаситних отих бацил, улегшать її болі.

Звикла до мандрів, самоти. Чому ж над притамованим плесом розважних і тверезих думок колинеколи та й скрикує підранним ібісом туга, і відлуння довго, мов над розводдям повеневого Нілу, бринить у душі? Надто після розлуки з близькими людьми...

Заплющила очі. Стояла якусь мить бездумна, безпричальна, немов і її скувала велика незрушність єгипетської ночі.

Чи ж таким безпричальним бував у своїх нощах і отой стародав-

ній майстер, що різьбив фараонову кохану? І той, що Сфінксові дав душу вічну?...

Ряхтіли зорі в небі — піщинки в безмежжях всесвіту; ряхтіла скалками зоряного блиску, заломленого в піщаних дрібочках, велика пустеля...

Це вже Кльоня на пароплаві. Уже вийшли в море. І йому світить місяць. І стеле через хвили золоту стягу.

Коли то ще їй дорога додому простелеться?

. . . Втоплена і прощанням з чоловіком, і думками, що снувалися йому навздогін, зайшла до кімнати. Відчувала, що не засне. Але й до вигладжування свого „Руфіна“ сили не мала. Власне, не так сили, як спокою і розважливості бракувало, без яких виправляти шось годі. Відсунула рукопис на край столу. Рука тужила за білим папером, за чистою сторінкою. Тільки в новому слові — відпущення неспокою, болю, туги, жаги.

Не сідала до стола — мов у піжмурки грала сама з собою, віддаляючи хвилини і горіння, і безуму, і самозабуття.

З таким відчуттям стоїть над виром плавець, якусь мить набирає повні легені повітря, щоб потім усім еством віддатися хвилі, виструнитись, напружитись разом з течією, злитися з нею в одно, розкинути руки і плисти горілиць, п'ючи первоздатність неба, хмар, сонця.

Так жінка відсторонює нетерпеливу руку коханого, щоб не здригнуло чуття, яке забуруніло в ній, яким вона за мить сама обдарує свого обранця.

Несамохіль перегорнула журнал, дорожній записник. Розкрила книгу Відемана про Єгипет на тій сторінці, де зробила закладку: тексти давніх єгипетських пісень. Скрупульозно точно передано зміст співанок. І аж зараз осягнула, що драгувало в перекладі. З пісень вийняли душу-поетику, ритм, мелодію. І вони стали, мов ті чорні мумії, сповиті у просмолене полотно, які бачила в Каїрському музеї.

Ця ніч немов підняла запону над таємницею. Пісню треба перекладати тільки піснею. Хоч звучання давньої мови до нас і не дійшло.

Із листів до Редакції

Ще про українську книжку в міській бібліотеці

Травневе число „Нашого Життя“ помістило листа проф. Дарії Витанович, в якому вона радить не дарувати українських книжок до американських бібліотек, а радше поцікавитися колекцією українських книжок у місцевій бібліотеці, а якщо таких нема, то їх вимагати. Тоді бібліотека сама

Бо ж письмо єгипетське — лише символи понять, а не звуків. Алеж пісню таки співали колись. Попри екзотичні подробиці, ті тексти промовляли чимось таким близьким, знайомим, що ритм української пісні самохіль прилучився до тритисячолітнього змісту. Радість і печаль в усі віки, в усіх людей, видно, має однакову мову:

Люба! Любе кохання її!

Люба! Любе кохання її перед всіми царями!

Люба! Любе кохання її перед всіми мужами!

Мила вона перед всіми жінками!
Люба в коханні царівна!

Ні з жінок, ні з дівчат щонайкраща не буде їй рівна!

В неї коси від темряви ночі темніші, від ягід тернових чорніші.

В неї зуби міцніші від зубців кременних в серпочка,
а рукою прислонені груди немов два квітчасті віночка...

Пісня забриніла несподівано, як музичний мотив видива, що раптом постав спосеред багатьох буденних вражень; фелах наспівував, розписуючи піддашшя щойно добудованої господи. На охристано-му тлі стіни темно-коричневою, майже чорною фарбою повився меандровий фриз. Мов пагін ліяни чи лози, зав'юнився той бігунчик по піддашшю — рідний брат завиванців на писанках. І кожний новий сплеск візерунка вибруньковував з ритмічним повтором: там-та! там-та-та! там-та-та-та...

„Люба! Любе кохання її!...“

Примітка З-поміж оповідань, що змальовують тепер поодинокі моменти з життя Лесі Українки, подаємо цей уривок. Оповідання Наталі Кашук „Хамсін“ появилось у „Вітчизні“ ч. 2, 1971 р.

такі книжки закупить й приготувать для вжитку зацікавленого читача.

Я вповні погоджуюся з тією думкою. Пригадую собі, як на першому році моїх студій у Мекгільському університеті в Монреалі наш український Студентський Клуб у висліді великого зусилля і вкладу праці закупив і подарував для університетської бібліотеки гарну збірку англійських книжок про Україну. На спеціальній урочистості з нагоди Українського Тижня ми передали ці книжки до бібліотеки. І там вони пролежали, як п-ні Витанович пише, „запхані в кут і забуті“ чотири чи п'ять років, аж поки я скінчила студії бібліотекарства і пішла на свою першу працю саме до цієї бібліотеки. Пролежали ті книжки там так довго не тому, що хтось мав до нас упередження, чи нас не любив, а просто тому, що бібліотекарі мусять у першу чергу каталогувати й приготувати для вжитку ті книжки, на які є попит і запотребування. У випадку університетської бібліотеки на перший плян ідуть книжки, потрібні студентам і замовлені викладачами університету.

У випадку міських бібліотек головним клієнтом є мешканець даної місцевості, звичайно платник податку, з якого публічні бібліотеки й удержуються. Тому потреби й домагання громадян даної дільниці, поодинокі відділи міської бібліотеки мусять брати до уваги.

У Філядельфії чужомовні книжки замовляють і каталогують у центральній публічній бібліотеці, але залежно від запотребування населення різних дільниць міста, висилають до відповідних відділів бібліотеки книжки еспанською, жидівською, німецькою, чи іншими мовами. Що певний час таку збірку чужомовних книжок відкликають назад до централі і, якщо є тривале запотребування, висилають туди нові книжки.

Тому виглядає, що головним нашим завданням повинно б бути створити не штучний, а дійсний і постійний попит на українську книжку в тім відділі публічної бібліотеки, близько якого живе хоч би й мале число зацікавлених українською книжкою людей.

Христина Турченко
бібліотекарка

Коли змінюєте мешкання, не забудьте повідомити нас про зміну Вашої адреси.

З мандрівки по Марокко

Репортаж

Я хочу змалювати вам незвичайну картину привабливої країни, з якої недавно тому повернулася. Положена ця країна на північно-західному побережжі Африки. Колись у сивій давнині ця країна мала назву: „Магреб аль акса“ або „Далекий захід“, а сьогодні зветь її — Марокко. Марокко є однією з кількох країн, де старинні культури та звичаї залишилися незмінними, сильно помітними, подібно як це було століття тому...

Могутньою силою, що лучила старі культури і звичаї з сучасним життям Марокко, є ісламське врівизнання та спільна арабська мова.

Не диво, що ще по сьогоднішній день більшість марокканців вдягаються так, як колись, а саме: в довгі, легкі мантильї, а голови ховають у завоях, щоб охоронити себе від гарячого соняшного проміння, від жахливої спеки, що осліплює очі, викликаючи оману, фату моргану далеким, мерехтливим краєвидів.

Марокко положене поміж сильними вітрами двох океанів, а рівночасно сухих, піскових, гарячих вітрів Сагари...

Кожний мандрівник зустрічається в Марокко з чарівними, незабутніми картинами! І саме одну з цих картин мала змогу й я побачити... Ось каравана верблюдів, обвантажених різноманітним добром, починає свою мандрівку з урожайної зеленої оазису, в пустинні, піскові, безмежні простори. Довго стояла й дивилася аж доки каравана не зникнула з-перед моїх очей, вкрита густою курявою пісків... А на пісках полишилися лиш лійкуваті заглиблення, — єдиний знак, що ось сюди шойно проходила каравана...

Друга картина, специфічна, незвичайно, що кожному чужинцеві впадає в очі, це — марокканські ринки, т. зв. „сук“. Вони зберегли в собі по сьогоднішній день майже ті самі риси давно минулих століть... Ці самі зацікавлення і цей самий чар „далекого заходу“...

Тут зустрінете купців з усіх закутків світу, з різними виробами, доргоцінностями, пікантностями Сходу...

Марокканські ринки, це справді дивно видовище. Крім багатства східних товарів, можна там побачити мешканців із цілої країни. Бачимо і берберійців з далеким пустинь і жителів племен високих гір Атласу в їхніх типових-пестрих одягах... Бачимо і бедуїнів, рівнож марокканських жидів, чарівників гадюк, музикантів, акробатів, що разом творять небуденне видовище на тлі східних мелодій і звуків... Марокканські ринки „сук“ мають ще інше завдання, крім торгу різноманітним крамом. Це місце зустрічі з гірськими племенами та племенами з пустинь не тільки для торгу, але також, щоб

дати їм можливість довідатися про найновіші події та обговорити різні політичні проблеми.

А вкінці, ці ринки — це місце різноманітних розваг.

Хочу, щоб ви пішли зо мною в нутро Марокко, до місця, що манить-приваблює не лиш мене, але не менше всіх мандрівників, які відвідують цю країну! А цим дивним місцем є античне, колись славне римське місто, що було широко відомим, як „Волубілас“.

Підсвєзі, коли наближаємося до нього, мусимо проїхати кілька миль почерез ліс дивних, первісних кактусів, що виглядають як напороті-велетні. Проїжджаючи цим дивним лісом, хвилинами справді відчуваєте, як ваша думка лине тисячоліття взад, аж до часів могутньої римської імперії,

Оксана і Лавро Полони в товаристві „водоносів“, що зодягнені в свої традиційні строї. Рабат, Марокко.

The author Oksana Lukashevych Polon and her husband are posing with local vendors during their trip through Morocco.

На актуальні теми

Чи справді етнографізація?

Високоповажана Пані Редактор!

Думаю, що відома є Вам стаття д-ра Дениса Квітки-Квітковського під наголовком „Етнографізація нашої еміграції“, яка появилася в „Новому Шляху“ в двох частинах — 15. травня і 22-го травня 1971 р.

У тій статті автор злосливо і безпідставно накидається на Союз Українок, критикує його працю (аргументація доказує, що він цілком не має

коли римські легіони маршували аж до цього далекого міста, давньої Мавританії-Тінгітанії, щоб скріпити там свої залоги та забезпечити на африканському суходолі свої далекі кордони.

В цьому часі слави та могутності Риму, місто Волубілас було резиденцією короля Дзюби II, що хоч був берберійського походження, однак цілою душею був відданий Римові. І саме до цього міста одного разу повернувся король із своєю молодого дружиною, донькою славної Клеопатри... Чи ж дивно, що в цьому часі Волубілас розрісся на велике місто з тисячами мешканців, з великим та пишним форумом, з тріумфальними луками та яскраво-кольоровою мозаїкою, яка зберегла по сьогоднішній день ту живучість, що ціхувала її в сивій-античній давнині, коли римська імперія була на вершку своєї слави!

Стоячи на брукованих вулицях міста Волубілас та дивлячись на простору панораму величавих ще сьогодні руїн цього міста, відчувається глибоке зворушення та признання римським легіонам за їх відвагу, силу та енергію, що гнала їх постійно вперед, завойовувати нові землі та сковувати їх із римською імперією...

Однак з хвилиною, коли ми покидали оцю „цитаделю“ старинної культури, не могли таки опертися на знаменитого модерного Марокко, відчуваючи мимоволі, що давній Рим відходить немов у тінь минулих віків...

поняття про діяльність США), чіпляється славнозвісного Показу Історичної Ноші Українки — який улаштує 64 Відділ США в Нью-Йорку, курсів писання писанок і т. д.

Мені цікаво, чи Редакція Нашого Життя займе відповідне становище в тій справі й відповідь вищезгаданому авторові, а також хотіла б знати, чому редакція „Нового Шляху“ не перегляне час до часу статей, які поміщує і не застановиться над тим, чи доцільним є помішувати наклепницькі й безсенсовні статті.

З належною пошаною до Вас
і щирим привітом

Марія Савчак
голова 64 Відділу США

Ми Вам щиро вдячні за Ваш запит у цій справі. Маємо змогу не тільки зайняти становище до закидів п. Д. Квітковського, але й з'ясувати наш погляд на цю „етнографізацію“, що про неї стільки говориться.

Автор допису дійсно не знає діяльності США. Йому треба було прикладу на те, що наше суспільство, а властиво велика його частина відмежує себе від політичної діяльності. І чомусь тут ухопився роботи США. А вже коли б заглянув до нашого статуту, то прочитав би в уступі „Цілі й засоби“, що США дбає не тільки про „плекання української традиції і культурних надбань українського народу“ і „матеріальну й моральну допомогу українцям на терені ЗСА і поза їх межами“. Але має за завдання „піддержування визвольних ідей українського народу та інформування американського світу про його визвольні змагання і культурні досягнення“.

Наскільки Союз Українок Америки виконує це своє завдання — про те свідчать звіти з діяльності, що їх складають на кожній Конвенції США. Не маємо тут місця, щоб вчислити найбільш важливі осяги в тому напрямку. Та повертаємось до закиду, яким п. Д. Квітковський знецінює нашу культ.-освітню чи виховну роботу, зараховуючи її до „невтральної“

діяльності, яка начебто не має політичного змісту. А ми питаємо його, чи є можлива на еміграції українська робота без політичного насвітлення? Адже кожен наш виступ перед американською публікою, чи це на маніфестації в Тижні Поневоленних Націй, чи на фестивалі з показом писання писанок — має свій політичний момент. Бо в одному чи другому випадку освідомлюємо наших американських співгромадян про наше тут існування, про наші домагання, нашу народну культуру і наше змагання до волі. Це підкреслюємо в промовах і летючках, що з такої нагоди виголосжуються чи роздаються.

Вся плутанина в статті п. Д. Квітковського вийшла з того, що він не окреслює виразно поняття політичності. Цілий час він говорить про партійно-політичну роботу чи приналежність. І в тому напрямку може мати рацію, що наша публіка від того сторонить. Але поняття політичної роботи значно ширше. Вона охоплює кожен виступ у користь нашої поневоленої Батьківщини, що проведений із пляном у будь-якій ділянці. А що виступи в ділянці культури можуть крити в собі виразний політичний момент, то найкраще послужить приклад „культуробміну“, що так широко відбився в нашій громаді. А тепер знаходить відгук у протестах жидівської діаспори.

Та дозвольте повернутись до „етнографізації“, що її нам закидує автор допису. Він, мабуть, несвідомий того, як Москва нагинає цю етнографію до своєї програми. Вона зведена там дійсно до гопака й народніх пісень. Усякі глибші її прояви є забронені. Спочатку там вільно було студентам колядувати, а тепер за це їх арештують. Була згадка про те, що на першо-травневих святах дівчата виводять хороводи. Аж тут Валентина Мороза пробували арештувати за те, що він хотів перезняти на тасьму гайки. Отже, як бачимо, — Москва зовсім не „заохочує нас до плекання етнографічної України“! Вона розуміє, що плекання старовинних обрядів, пізнання їх джерела і краси скріплює національні почування українців. Чисто етнографічні вартості стають політичним моментом у щоденному побуті.

А вже найкращим доказом того, що п. Д. Квітковський не знає справи, що про неї береться дискутувати — це наш податковий статус. Союз Українок Америки є звільнений від по-

Наші дорадники

Ми вже звикли до того, що праця жіноцтва для сильнішої статі мало помітна. Офіційні визнання на ювілейних бенкетах і т.п. не беремо до уваги. А вже в пресі голос іззовні — це рідкість. Звичайно про працю жіноцтва довідуємося з їх власних писань. Та не так сталось цього року! Саме перед Конвенцією СУА появилися в пресі чоловічі голоси. Зрозуміло, що цей факт жіноцтво насторожив.

— Чи читали ви фейлетон Ікера „Тиха скарга“ у Свободі? зустріла мене наша діячка з Шикаго. — Не хотілось вірити, що це він написав! — додала делегатка з Дітройту. — Чи улюбленець нашого членства нічого більше не побачив у діяльності молодечих Відділів, а тільки пироги і торти? Звідусіль падали питання.

Порушені питання це не мій „ресорт“ у СУА, ну, а фейлетоністові і сатирикові можна сказати дещо більше, як іншим „смертникам“. Але тут виручила мене наша дорога Ірина Кашубинська, господарська референтка. — А ви, звернулася до мене — хотіли б, щоб тільки писати про літературні вечори, виставки, покази? Нарешті і про мою „невдячну“ ділянку хтось заговорив, та ще не хтось, а Ікер! Не забудьте, що це був лист нашої членки, а Ікер тут висгунив в її обороні! Тож ми мусимо на цій Конвенції перевес-

датку, як кожна не-прибуткова організація в ЗСА. У фаховій мові це зветься „текс-екземпт“ і цей статус мають напевне й інші жіночі організації, що на них п. Д. Квітковський покликається, як на „політичні“. Якогось окремого статусу „текс-екземпт“, що його нам приписує шан. автор, ми не маємо. (Напр. такого, коли всі по жертви установ чи осіб на цілі даної організації є звільнені від податку). Отже, як бачимо, — на нашій діяльності американська держава нічого не зискує, ані не тратить.

А в дальшому, наша доброзичлива порада: пошукати собі інші приклади для своїх суспільно-громадських теорій.

Екзекутива СУА

ти господарську реформу, щоб більше таких листів він не доставав.

І так Ікер став дорадником у господарській ділянці СУА. Та кілька днів тому до мене зателефонувала наша сеньйорка з Нью Йорку. — Ви читали фейлетон Ікера „Наше золото“? Уявіть собі, і тепер про вареники пише! А я не казала, що він самітній парубок і тому всюди йому ввижаються як не пероги, так вареники! Треба його вже раз ожени-ти! — і поклала слухавку.

А в культ.-освітній ділянці п. І. Демиденко дає нам багато порад. Як святкувати ювілей Лесі Українки довідалися ми зі „Свободи“ (стаття „Не збідніймо Лесю Українку“). З тієї статті також наші книголюбки довідалися, що коли жінки сходяться і читають книжки, та ще жіночих авторок, то це „дивовижа“. Чому? Чи краще нічого не читати, чи може не потрібно читати? В дописі у „Кооперативному листку“, що виходить в Рочестері, він подає цілу програму, яка мала б зреформувати Гуртки Книголюбів, що є частиною жіночих організацій. Не можна сказати, що ті поради погані, та на жаль, спізнені. — Слухайте, — сказала одна довголітня книголюбка, — таж подібну, ще обширнішу програму маємо ще від Конгресу СФУЖО у 1959 р. П. І. Демиденко зачинає історію від себе і пхається у відчинені двері. За 12 років діяльності гуртків він не зауважив у їх звідомленнях нічого іншого, а тільки те, що вони читають Марка Вовчка. Хоч у програмі ГК на першому місці є сучасна література!

— А знаєте, як то було? — крикнула друга. — Це наш Гурток обговорював твір Юрія Тиса „На світанку“, що є біографічною повістю про Марка Вовчка.

Дальше Гуртки Книголюбів дістали від шановного дорадника визнання у формі слова „наганяй“. Спочатку думали, що то щось приемне, бо його не зрозуміли. По довгих шуканнях у словниках його знайшли як російське

слово, що по-українськи означає „догана“. (Леся Українка, його напевно не вжила б). Отже, догану дістали ті, що такі щось роблять, хоч не так, як цього п. І. Д. собі бажав би. Та ні слова критики нема для тих, що взагалі книжкою ані нашим культурним процесом не цікавляться. Чудовий зразок чоловічої логіки! Та всеж таки книголюбки добрих порад не цураються і хоч ті поради не були батьківські, то ідея мішаних Гуртків Книголюбів при жіночих організаціях їм таки подобалась і такий проект дістала нова Управа СФУЖО і СУА. — Бо подумайте, — звірилася мені молода книголюбка, — наперед втягнемо їх до Гуртка Книголюбів, научимо читати, ну — і буде веселіше, а потому можна буде їх і до нашої організації принадити, а тоді напр. повстала б нова організація „Спілька українок з українцями“. Аж це буде дивовижа!? Чи не так?

На закінчення всі книголюбки просили передати п. І. Демиденкові „наганяй“ за наганяня.

А вже на Конвенцію СУА, через „Новий Шлях“ у статті „Етнографізація нашої еміграції“ п. Денис Квітка-Квітковський прислав для СУА букет порад, що складаються з таких квіток:

1. Щоб стати політичною організацією — СУА повинно записатися до партії. При вступі може розколотися на різні відлами, що є дуже корисне для української справи.

2. Щоб не збідніла Америка, належить державі заплатити всі податки, а не шукати звільнення від податку.

3. Більше жертвувати на Визвольний Фронт, а не витратити гроші на непотрібні справи.

4. Викинути зі своєї програми

На актуальні теми

Чи брак самодисципліни?

В дискусії про добре виховання, що проходить у кількох числах нашого журналу, зачіплені різні сторінки цієї справи. Ми вже чули про прояви не-виховання — як „бунт молоді“, „дженерейшен геп“, „вентиль безпеки“ тощо. Та найбільша загроза в них це власне те, на що натякає в останньому дописі МБО. Дуже часто бунт проти батьків чи старшого суспільства утотожнюється в молоді з Україною, з українством. І стає ще однією причиною втечі молоді з нашого середовища.

І це справді часто трапляється. Нарікання молоді на різні явища нашого життя можна зрештою зрозуміти. Молодь не любить академії і панахид, бо її характерові краще відповідає погляд вперед, вияв признання для живих, ніж для мертвих. Молодь відвертається від традицій, коли вони skewують їй свободу рухів. Це є нормальне явище і ми його у свій час самі переживали.

Але такий бунт проти свого рідного стає тут небезпечним. Це діється тоді, коли молодь знецінює всі явища нашого життя. Не розуміючи причини того чи іншого явища, не входячи в генезу їх — відкидає всякі їх форми. При тому найчастіше порівнює їх із подібними американськими і видає легкою рукою присуд недостатності чи незадовільності. А наше життя є впливом окремішної нашої духовності і тому його форми мусять бути йнакші, як у нашого довкілля. У тому є власне наша перевага, а не наш недолік. Це дуже влучно схопив д-р Богдан Цимбалістий у своєму нарисі „Україна чи Америка“ (Свобода, чч. 121—125). Цитуючи вислови різних мислителів і діячів культури, він до-

етнографію (виставки, покази, вишивані вечери, обрядові вечори), бо це іде на користь Москви.

Всі ті „квітки“ члени нової Головної Управи США собі припилили на Конвенції. Чи ще й досі їх носять чи може вони вже зів'яли, не знаю.

Ми вдячні всім нашим дорадникам за увагу до нашої діяльності.

Видно, що віз їде!

Ната.

казує, що Україна має в собі високий культурний потенціал. Гармонійне відношення української людини до природи, її природний гуманізм, естетично-моральне сприймання світу, все це є вартості, за якими інші народи шукають.

Правда, у статті Богдана Цимбалістого є також згадка про симптоми політичної незрілості, що проявляються у формі комплексів меншевартості, самоненависти та браку громадської самодисципліни. „Треба собі усвідомити, пише він, що це не істота українства, а лише наслідки неволи, що вони зникнуть у двох-трьох поколіннях, коли обставини життя народу зміняться“.

До цих обставин можна зачислити також добре виховання. Воно ґрунтується, як уже сказала одна з учасниць дискусії, — на пошані для другої людини. Коли вже змалку вищипити дитині свідомість, що вона є частиною цілості, що вона мусить співжити спершу з родиною, а потім із шкільними товаришами — то вона завжди зберігатиме границю у взаєминах із людьми, і коли молода людина увійде в життя з такими прикметами, тоді не нищитиме того, що зробили її батьки. Вона підійде до того з критичними думками і новими плянами. Але знатиме, що легше будувати на підмурівку, ніж починати від фундаменту.

Л. Буря

ПРОТЕСТАЦІЙНА АКЦІЯ ДО ЮНЕСКО

Окружна Рада США в Рочестері зареагувала окремим протестом проти нищення культурних пам'яток України. Вона вистосувала листа до представництва ЮНЕСКО в Нью-Йорку, в якому вказала на поодинокі етапи цієї акції, що почалася горезвісною пожежею Бібліотеки Академії Наук у Києві. Далше зажадала повороту культурних цінностей України, вивезених до музеїв Москви чи Ленінграду, а зокрема звернулась до режисера Параджанова з домаганням — повернути іконостас церковному музеєві в Космачі.

Відомості й факти, згадані в протесті, зачерпнула з книжки Івана Коляски „Два роки в Советській Україні“ і статті Валентина Мороза „Хроніка Опору“. На закінчення Окружна

Рада США пригадала, що оборона культурних цінностей належить до завдань ЮНЕСКО, як окрема точка в їх статуті.

Ще раніше 64 Відділ США в Нью-Йорку опрацював і вислав подібне меморандум. Він поклав натиск на факт, що всі пам'яткові цінності княжих часів зберігаються в Кремлі, а знахідки з ново-відкритих розкопок в Україні переходять до музею Ермітажу в Ленінграді. Як джерело тих вісток подав книжку Івана Коляски „Два роки в Советській Україні“ і статтю „Хроніка Опору“ Валентина Мороза. Покликався на голоси світової преси, що відзначила ті факти в 1971 р.

Також 64 Відділ США підкреслив у цьому листі вивіз мистецьких та історичних предметів з українських музеїв, що їх розпродають на аукціях у західному світі. Там купують їх збирачі для перерібки або ужиткових цілей.

ПОЖЕРТВА

Замість подарунку для хворої п-ні Осипи Грабовенської, голови нашої Окр. Ради США, складаємо 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

13 Відділ США ім. Уляни Кравченко, Честер, Па.

БІБЛІОГРАФІЯ КНИЖОК ЖІНОЧОГО ПЕРА

З нагоди 30-літнього ювілею Окр. Ради в Нью-Йорку постала думка — видати друком бібліографію творів жіночого пера, що її підготувала п-ні Наталія Чапленко, тодішня культ.-освітня референтка Гол. Управи. В тій цілі створено Фонд Бібліографії при Централі США.

Пристаючи до впорядкування бібліографії, хотіли б ми включити не тільки твори гарного письменства, казки й публіцистики, але також усі видання жіночих організацій з нагоди ювілеїв, свят чи інших річниць. Тому закликаємо Окружні Ради і Відділи США, як також інші жіночі організації — надіслати на нижче подану адресу всі свої видання того роду. Це є цінні матеріали для історії жіночого руху!

Прохаємо надсилати їх на таку адресу:

Mrs. Natalia Chaplenko
310c Haven Dr.
Cheesequake Village
MATAWAN, N. J. 07747.

Голос нашого панелю

У програмі XVI. Конвенції США, що відбулася 21.—23. травня 1971 р. на Союзівці, був включений панель молодечих Відділів на тему „Проблеми молодечих Відділів США“. Звідомлення про його перебіг і поодинокі виступи були вміщені в ч. 5 і 6 НЖ. Тепер подаємо уривок із виступу однієї учасниці.

На закінчення хотіла б я висловити кілька критичних зауваг до нашої програми. Про її корисні прикмети вже говорилося. Але добре застановитись також над тим, що вимагає змін або застережень.

В останньому часі занепокоїла мене вістка, що в деяких молодечих Відділах уживають тепер більше англійської мови, як української. Навіть була пропозиція — вживати англійської мови, як урядової, поруч української. Не знаю, чи ті Відділи, що погодились на це або особи, що подали таку пропозицію, з'ясовують собі велику вагу цієї справи. Відділ є станицею, де хочемо якнайбільше зберегти українську атмосферу, а для цього кінечне є вживання української мови. Окрім того для багатьох молодих членок сходини Відділу є одиноким місцем, де вони мають нагоду говорити по-українськи. Тому як для першої справи, так і для другої (вивчення укр. мови) втримання української мови у молодечих Відділах є кінечне.

Дальше — у нашому журналі маємо доволі великий відділ звітів. Але цей матеріал непереглядний і появляється щойно по Окр. З'їзді чи Конвенції. А мені здається, що саме перед Окр. З'їздом чи Конвенцією слід було б подати коротко зміни чи осяги, що їх за даний час проведено. Щоб членство йшло вже підготоване на З'їзд чи Конвенцію.

Думаю, що було б доцільно зладити календарець загально-громадських подій у кожній Окрузі. З таким календарцем можна було б визначити на сходинах Окр. Ради,

яка буде в них наша участь. Чи не можна б призначити кожного місяця „дижур“ іншого Відділу, що мав би репрезентувати США на тих загально-громадських святах чи зустрічах? У місцевостях, де є більше ювілеїв, академій і бенкетів можна б призначити два Відділи на те. Наші представниці пізніше звітували б на сходинах із своєї участі в імпрезі і це напевне при-

Зразок низинної вишивки

чинилось би до зацікавлення загально громадським життям.

Остання моя заувага торкається евіденції нашого членства. Мені здається, що кожен Відділ повинен запровадити в себе картотеку членок і про те в нас уже багато говориться. Але не вистачає мати в ній прізвище, адресу і дату народження. Вона повинна охоплювати також професію і замілювання членства. Це допоможе пізніше у заплануванні і проведенні якоїсь праці, бо з практики знаю, що мало хто сам до неї зголошується, а до кожної членки треба вміло підійти.

Зеня Черник

членка 90 Відділу США
ім. Олени Степанів

ПЕРШИЙ КРОК

Чи були ви недавно в американській книгарні? Чи старались закупити будь-яку книжку про Україну чи українське мистецтво? Ми вже задоволені, коли побачимо там українсько-англійський словник. Чому це так?

Я застановилась над цим питанням. Це сталося тоді, коли я — зацікавлена в українській вишивці — не могла знайти в українських книгарнях ні одного підручника про неї, а в американських знайшла багато різних книжок про вишивку, а в них ніоднієї згадки про нашу вишивку.

Розгляньтесь у будь-якій книгарні, чи то в середмісті, чи на „shopping mall“-і. З одного боку побачите книжку з наголовком „Japanese One-Pot Cookery“, а на іншому „The Spain I Love“, чи знов „Civilization“ або „American Crewel work“. Усі ці книжки доброго видання, часто з кольоровими світлинами. А де ми? Чи наша архітектура, історія, мистецтво і т. д. не зацікавили б американського світу?

На мою думку, нам треба робити заходи, щоб американські видавництва видавали книжки з різних ділянок українського життя. Але вони не будуть у нас проситися; це нам треба би до них піти, їм запропонувати щось цікавого і корисного для них, як і для нас (все ж таки вони зацікавлені в дохідності цього проекту). Звісно, треба рахуватися з тим, що коли ви хочете зацікавити редакцію такої фірми, яка має велику сітку розпродажі, ви мусите висунути тему дещо популярну або дуже оригінальну. Вишивка і тим подібні мистецькі прояви тепер досить популярні. Отже ці міркування нав'яли мені певний плян дії.

Перше пішов лист до головного редактора видавничої фірми. Я пояснила, що була дуже зацікавлена їхнім виданням „Handbook of Stitches“ і думаю, що вони були б зацікавлені перевидати книжку українських вишивок, видану в ССРСР. Радо привезла б я їм показати цю книжку, як також „живі“ вишивки (тобто вишиті на полотні, а не нарисовані чи висвітлені на папері). Знаю, що є загальне зацікавлення в цих вишивках і що я

Наші градуанти

Як звичайно — Округа Рочестеру найперше подала своїх градуанток високих шкіл. Це гарний приклад дбайливості за нашу талановиту молодь! Подаємо список тих, що закінчили вищу освіту в тій Окрузі і вітаємо їх на новій життєвій дорозі. А коли б у списку не були всі охоплені, то просило подати їх додатково.

Ірина Тицька, студії математики в Гарпер Каледжі при Стейтовому Університеті в Бінгемтоні із ступнем B.S. Задумує продовжувати студії на правничому факультеті одного з каледжів Нью-Йоркського стейту. Дочка інж. Мирослава й Олени Тицьких із Рочестеру.

Зоряна Домбчевська, студії історії і соціології в Рочестерському Університеті із ступнем В.А. Записалась до Сен Джордж Університету в Монтреалі, щоб там осягнути магістерію з історії. Дочка мгра Романа й Люби Домбчевських із Рочестеру.

Софія Райца-Лепка, студії економії в Торговельному Каледжі в Бофало із ступнем В.S. В часі студій частинно користувалась стипендією. Дочка Союзянки.

Віра Паньків, студії фармації в Нью-Йоркському Стейтовому Університеті в Бофало із ступнем В.S. У часі студій користалась із стипендії. Тепер пра-

не сумніваюсь в успіху такого видання, якби їх видавництво за те взялось. Незадовго потім наспіла відповідь. Редактор повідомив мене, що вони хочуть зі мною поговорити. Чи могла б я привезти згадану книжку і те, що я хотіла б їм показати?

І так то почався перший крок довгої дороги. Чи щось із того буде — не знаю. Але нам треба робити старання. Референтка нар. мистецтва Головної Управи СУА напевне допоможе мені, бо такої допомоги мені буде потрібно.

Почалось це з зацікавлення у вишивці і з фантазії, що українське мистецтво теж мусить мати місце на публичному форумі і в американських книгарнях. Не бракувало й сумніву, що це неможливе, маловажне, а то й не до здійснення. Але застановімся: чому немає наших книжок про Україну й українців в американських книгарнях? Це справа нас усіх!

Таня Дяків Оніл
голова 98 Відділу СУА

цює в аптеці. Дочка п-ні Марії Паньків, голови 49 Відділу СУА.

Марія Паюк, студії біології в Ле Мойн Каледжі в Сиракюзах, Н. Й., із ступнем В.S.

Богданна Гапій, студії біології в Ле Мойн Каледжі в Сиракюзах, Н. Й. із ступнем В.S. Дочка Союзянки.

Леся Яцків, студії хемії в Рочестерському університеті із ступнем В.S. Тепер працює в Гемилтон Каледжі і плянує продовжувати студії. Є дочкою Союзянки.

Стефанія Коцинда, студії педагогії в Стейтовому Бофало університеті із ступнем В.А. Плянує продовжувати студії.

Новинки з Централі

Дня 24. липня 1971 р. відбулось у Домі СУА у Філядельфії засідання Екзекутиви СУА. Були відсутні п-ні О. Грабовенська, містогорова, що через недугу перебувала у шпиталі і п-ні Марія Одежинська, секретарка, яка була перешкоджена. Натомість прибули — п-ні Наталія Даниленко, референтка мол. Відділів і п-ні Слава Геруляк, мистецька референтка. Головною темою нарад були справи мистецької референтури СУА.

У днях 24 і 25 липня 1971 р. п-ні Ольга Муссаковська, фін. референтка СУА, переглянула належності Відділів за 1971 р. Підвишка річної вкладки Відділу, ухвалена на XVI. Конвенції, обов'язує в цьому році, як також підвишка Фонду Централі з 1.50 до 2 дол. від членки. Повідомлення про цю підвишку Відділи одержали.

ПОЖЕРТВИ НА СКВУ

Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців діяв у 1968 і 1969 роках у Канаді, а з початком 1970 р. перенісся до ЗСА. З тією хвилиною складові організації Українського Конгресового Комітету Америки перебрали на себе зобов'язання дати йому фінансову підставу для дії. Це зобов'язання разом з іншими перебрав також Союз Українок Америки.

У своєму часі розіслано було заклики до Відділів із заохотою до пожертв. На нього охоче відгукнулись

Відділи СУА. До тепер 21 Відділів вплатили свої пожертви. Більшість складала по 10 дол., але є й такі, що зложили по 25 дол. (11, 26, 33, 43, 59, 73, 83). Це гарний приклад зрозуміння завдань цієї нашої світової громадської централі.

Пригадуємо Відділам СУА ще раз цей наш громадський обов'язок. Коли б усі Відділи його належно зрозуміли, тоді ми скоро вив'язались би з нашого зобов'язання в сумі 1,000 дол., що пришло Союзові Українок Америки заплатити.

Замість квітів

В ПАМ'ЯТЬ нашої дорогої незаступної членки св. п. Марії Григорівни Стратієнко складаємо замість квітів на її могилу 10 дол. на Виховний Фонд СУА і 10 дол. на Фонд „Маті й Дитина“.

44 Відділ СУА ім. Невідомої Героїні у Філядельфії

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. інж. Данила Сердюка, чоловіка нашої членки і першої голови Відділу, жертвуємо 20 дол. на Українську Національну Раду.

44 Відділ СУА ім. Невідомої Героїні у Філядельфії

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу недавно померлої сл. п. Марії Григорівни Стратієнко складаємо 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Василь і Галина Потішко
Бофало, Н. Й.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу своєї найдорожчої матері бл. п. Олени Вишневської, що упокоїлась на Рідних Землях, складає 10 дол. на передплату для бабусі.

Віра Левицька, Філядельфія

В ПАМ'ЯТЬ моєї незабутньої приятельки бл. п. Зеновії Бабій складаю 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж.

Олена Бенцаль-Карп'як
Парма, Огайо

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на могилу моєї дорогої кузинки, бл. п. Лідії Доценко складаю 5 дол. на пресовий фонд Н. Ж. і її дочці Ірині висловлюю щире співчуття

Олена Бенцаль-Карп'як
Парма, Огайо

Своєчасно внесена передплата дає здорову фінансову підставу видавництву.

НАШІ СВІТЛИЧКИ

Англомовні Дитячі Світлички

Статистика виказує, що на терені Дітройту є не менше 100,000 українців. Навіть коли припустити, що половина з них затратила свою національну приналежність, то число 100 дітей записаних у трьох українських Світличках у шкільнім 1969/70 році, є пропорційно мале до скількості населення. Американська статистика на казує, що в садочках повинно бути 3% населення. При наших даних повинно бути 1¼%. Та дійсний стан каже, що всього 0.1%. Тому Виховна Комісія при Окружній Раді США весною 1970 р. постановила прослідити ту справу й послити організацію Дитячих Світличок.

Ми рішили звернутися безпосередньо до батьків, що мають дітей у тому віці. При помочі парохів усіх десяти українських Церков у Дітройті (5 католицьких, 3 православних, 1 євангельська і 1 баптистська), що з нами дуже тісно співпрацювали, (давали адреси родин, поміщували наші заклики у своїх бюлетенях, пересилали нам потрібні адреси, а навіть друкували наш заклик і запитник у церковних кварталниках) — ми дістали відносно велике число родин, що мають дітей, неохоплених українськими дитячими світличками, а хотіли б їх туди посилати.

Маючи на руках дані, ми розіслали заклик і запитник, що підкреслювали важливість дошкільного виховання дітей в українській і англійській мові, та просили відповісти й зголосити дітей у дошкільному віці на роки 1970-71 і 72. Виховна Комісія вислала 289 запитників й заклики в той сам день, як була та акція проголошена на українській радіо-годині, що вияснювала ціль і значення такої дії, щоб батьки були на те приготовані. Крім того 600 запитників долучено до церковних бюлетенів. Найбільше відповідей ми дістали від тих, що дістали листи (25%). Оголошення у бюлетенях не дали такого успіху. Зна-

чить особистий контакт, хочби листовний, більш успішний.

Якщо йде про англомовних батьків, то вони у 90% зацікавлені Дитячими Світличками, що дають можливість вивчити дитині в дуже ранньому віці українську мову. Крім того батьки бажають собі, щоб Світличка відбувалася два, а навіть три рази в тиждень.

Вислідом акції є зорганізування двох Світличок у Дітройті для діточок, що не знають української мови. Тепер учительки, що ведуть новозорганізовані світлички працюють над пляном праці — зайняти у світличці, щоб при помочі гри, забави й інших активностей передати дитині поступово знання української мови і культури.

Лідія Казевич

голова

Виховної Комісії Окружної Раді США у Дітройті

На XVI. Конвенції США присвячено багато місця виховним справам, потверджуючи ще раз, що це основна ділянка праці нашої організації. Обговорено головну питання Дитячих Світличок — основну клітину української виховної системи. Тому, що не всі заінтересовані тою справою були присутні на Конвенції, подаємо про наради Виховної Комісії, як також про Світлички для дітей, що не знають української мови. Це новий почин. Для організації тих Світличок належить присвятити багато місця й часу в праці виховних референтур поодиноких Відділів США.

Олена Климишин

ПРАЦЯ ВИХОВНОЇ КОМІСІЇ НА XVI. КОНВЕНЦІЇ США

Дня 22. травня 1971 р. мені припала честь очолити Виховну Комісію і в зв'язку з відсутністю вих. референтки Олени Климишин поінформувати учасниць про головні завдання США у виховній ділянці, що є зосереджені на передшкільні, а саме:

1. Розвиток і поширення сітки Дит. Світличок.
2. Підготовку професійних сил (семинари, курси).
3. Забезпечення Дит. Світличок матеріялами.
4. Працю Світличок у тому напрямку, щоб вони всебічно підготовляли дітей до переходу в українську школу й дали їй підставу української духовости.

Стан українських Дитячих Світличок є дуже нерівний і коливається від задовільного до дуже доброго, залежно від місцевих умов. Найбільшою проблемою Світличок є брак відповідного власного приміщення, а це утруднює переховування матеріялів, показ і виставку дитячих робіт. Молоді батьки особливо звертають увагу на те, щоб Дитячі Світлички мали дозвіл від шкільного уряду і були ведені фаховими силами та в гігієнічних умовах.

У Вих. Комісії взяло участь 16 осіб. Усі учасниці — це вчительки, а деякі з них були також матерями, що подвійно зацікавлені у передшкільні. Народи Комісії пройшли ділово й кожна учасниця мала змогу висловитись і поділитись місцевим досвідом, досягненням чи посякнитись на недоліки. У висліді ухвалено ряд постанов, що є вміщені в цьому числі.

У загальному ця ділянка цікавить найбільше ті Відділи, яких членки мають дітей у віці 3—5 років. Тому організуванням і веденням Світличок займаються переважно молодечі Відділи США. Фінансування Світличок основане на оплатах батьків з односторонніми датками від Відділу чи Округи.

Олена Лісківська
голова Виховної Комісії

82 ВІДДІЛ США В БРОНКСІ

видав довгограйну платівку

„Послухайте, діти“

з віршами, піснями й казками українських авторів

— Ціна 5 дол. —

Поштова пересилка 50 ц.

Замовляти:

Mrs. Ivanna Klym
2082 Vyse Ave.
Bronx, N. Y. 10460

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ ДІТРОЙТ, МИШ.

Ділимося сумною вісткою з усім організованим жіноцтвом, що 25. березня 1971 р. відійшла у вічність бл. п. **Стефанія Заплітна**. На-

Бл. п. Стефанія Заплітна
Late Stefania Zaplitna, member of UNWLA Branch 26 in Detroit, Mich.
родилася 21. вересня 1896 р. у сім'ї Обухівських в с. Слобідка Струсівська, пов. Терехівля. Закінчивши учительську семінарію в Тернополі, учителювала в своєму рідному селі аж до 1919 р., коли то за її чинну участь у визвольних змаганнях польська влада заарештувала її і як інтерновану вивезла разом із кол. старшинами і вояками до Модліна коло Варшави. Після звільнення перенеслася з чоловіком д-ром А. Заплітним до Тернополя, де він відкрив адвокатську канцелярію. Описав подружжя перенеслося до Терехівлі, де Стефанія працювала як секретарка в Союзі Українок, у захоронці для сиріт, у кооперативі „Базар“, у „Рідній Школі“, в „Просвіті“. Їздила з відчитами й вела гігієнічні курси під керівництвом д-ра Воробця. Як та бджілка всюди уділялася. Організувала рятункову акцію, коли був голод на Гуцульщині, вивозила дітей і розміщувала в українських родинах для відживлювання.

До Дітройту приїхала в 1949 р. з Берліну та зразу вписалася в ряди СУА. Роками була вона сестаркою УККА, а на пості секретарки 26 Відділу пробула 10 літ. Похорон відбувся 29. березня.

Членки Відділу організовано з прапорами взяли участь у похороні, а на цвинтарі попрощала її п-ні Катерина Хом'як від Відділу і від усього організованого жіноцтва.

Вічна їй Пам'ять!

**Управа 26 Відділу СУА
ім. Ольги Басараб**

ШИКАГО ІЛЛ.

Дня 26 березня упокоїлася в Бозі членка 22 Відділу СУА бл. п. **Ірина Дурбак**.

В особі покійної пані Орісі, як усі ми її звали, наша організація втратила зразкову членку й довголітнього секретаря 22 Відділу, яку шанували всі за її великі прикмети духа: глибоку релігійність, скромність, мужність, незвичайну шляхетність, обов'язковість, працьовитість і щирий, не голословний український патріотизм. За всі ці цінні прикмети ми низько схиляємо чола перед її світлою пам'яттю.

Покійну Орісію можна б назвати „героїнею сірого будня“, бо вона завжди, не зважаючи на ду-

Бл. п. Ірина Дурбак
Late Irene Durbak, member of UNWLA Branch 22 in Chicago, Ill.

же не раз тяжкі обставини, як напр. у Галичині під час трьох окупацій нашої батьківщини, чи в час „великого ісходу“, а відтак на еміграції, виконувала точно і послідовно взяті на себе обов'язки супроти своєї родини, свого ближнього та рідної країни.

Покійна Орісія була за професією вчителькою, обдарованою виховницею дітей і молоді. Рівночасно була неперевершеною організаторкою жіноцтва по наших селах. Будучи членом Пласту належала до куреня „Санітарки“.

Працюючи в Добрянках на Львівщині провадила з рамени „Сільського Господаря“ різного роду курси, як напр. куховарства, трикотарства, організувала хори, аматорські гуртки, вчила приватно „Рідну Школу“ й возила дітей до Львова здавати іспити. Відтак, перебуваючи у Велджі в Долинщині, де її батько був парохом, була інспектором садків, головою Жіночої Секції при „Просвіті“, вчила у семикласовій школі, була активною в підпільній організації. Завжди повна енергії, ініціативи, самопосягати. На еміграції, спочатку у Франції, віддано працювала при місцевій українській католицькій парохії. Серце її завжди клопоталося українськими дітьми і молоддю. Тому й там організувала їх, провадила хор, вчила української мови.

Переїхавши до ЗСА жила з родиною в Шикаго. Прямо від дня приїзду включилася в працю 22 Відділу СУА і була довголітнім членом Управи. Учителювала в школі українознавства „Учительської Громади“ при парохії св. Отця Миколая, належала до Марійської Дружини, до Католицької Акції Пань та до Апостольства Молитви. Не жаліла труду й завжди знаходила час, щоб по змозі причинитися до упорядкування і вдержання Українського Музею в Шикаго.

**

Накреслюючи силуетку Покійної, я не є в спроможності згадати про всі ділянки праці цієї неструдженої працівниці на суспільно-громадському, релігійному та національному полі. Та все це записане в її книзі життя.

**

Час іде, роки минають і наші лави рідшають. Старші відходять на поклик Всевишнього до вічного життя. Молодші не завжди охоче їх заступають. Тож тим відчутніша втрата кожного з тих, що відходять з великим досвідом у потойбічний світ.

Покійна Орісія перейшла у краший світ, залишаючи нам до наслідування приклад свого життя, приклад дружини й матері, приклад патріотичної дочки народу та приклад покірної Божої дитини.

Іванна Горчинська

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XXVIII.

JULY-SEPTEMBER, 1971

No. 7

A Word from the President

By the decision of the XVI Convention of the Ukrainian National Women's League of America I have been elected president of UNWLA. It is with a deep sense of gratitude that I accepted this token of good faith expressed by the membership. Wholly aware of the great responsibilities which I have taken upon myself, I wish to share with you my hopes for the continued growth and development of our organization.

We live in an era of great change. Growing racial tension, social and ideological differences — this is the background against which is being waged a great peaceful revolution. We are joyful and proud of the great technological advances which are being made, yet we are also aware of the many problems which threaten the normal development of this great country.

Many of us are American citizens and a large number of our members were born and raised here. All aspects of American life touch us deeply. Our future is closely interwoven with the future of this country and its fate is not indifferent to us.

But as we strive to grow as worthy citizens of the United States we also feel keenly the events which are taking place in our homeland. There is deep tension and upheaval. Documents smuggled to the West from behind the Iron Curtain speak of a prolonged and heroic battle which is being carried on by our brothers and sisters for basic human rights and the dignity of the individual. We cannot know the exact course of this battle, but from the numerous trials, convictions and sentences we can know something of the

great struggle which is being waged in defense of Ukrainian nationhood. More and more voices are being raised and in place of those sentenced and imprisoned new cadres arise to protest the Russification of Ukraine and the denial of national rights to the Ukrainian people.

They await our cooperation. The world must know about the destruction of Ukrainian statehood, the persecution of Ukrainian intelligentsia, and the colo-

nial exploitation of Ukraine's vast resources. Our membership should be ever ready to lend its voice in support of our oppressed fellow Ukrainians.

Lydia Burachynska
UNWLA President

A leader sees things through the eyes of his followers. A leader puts himself in their shoes, and helps them make their dreams come true.

Vera Rich:

BANDURIST

For Volodymyr Luciiv

He sweeps the strings and, spun in slow cascades,
Notes, dark and golden, from a cool dark well
Somewhere behind the stars, fall, liquid, pure
In sudden silence . . .

Startled by the thrill
Of a remembered melody, he smiles,
And, smiling, plays; the warm arpeggios
Ripple impulsive under skillful hands,
Long centuries resound . . . the quivered wood
Trembles responsively . . . he smiles, and sings,
And his song weaves across the rippled chords
A web of fantasy — woods green and dark,
A thousandfold horizoned sea of gold,
Wild rivers, ancient cities, wind-wide plains,
And the lost graves of heroes . . .

and his hands
Beat at the strings, his voice throbs deep with tears,
His white-boned fingers sweep their anguished pain
In wild crescendos, the bandura shakes
With ecstasies of keening grief, and all
Ukraine pours forth her sorrow in his song.

From the book "Portents and Images"

Mrs. Helen Lototsky, the Honorary President of UNWLA, who lived in Philadelphia and was attending the work of UNWLA Headquarters, decided to move near her children in upper New York State. On June 20, 1971 the Regional Council and Branch 42 in Philadelphia gave a farewell party in her honor. A great number of UNWLA members attended. On the picture Mrs. Helen Lototsky is addressing the meeting. Sitting on the left side of the table: Mesdames Irene Mamchyn, Natalie Lopatynska, Petronela Peciuch. Sitting in the rear is Mrs. Mykhalyna Czaykowska. On the right side: Mesdames Olga Mussakowska, Natalie Danylenko, Rev. Wasyl Holowinsky, Helen Lototsky, Maria Holowinsky, Lydia Burachynska.

UNWLA BRANCH 85 HONORARY MEMBER

During a recent meeting of the UNWLA, Branch 85, at the home of Mrs. Joyce Kotch, Public Relations Director, Dr. Ewhena Jershkiwska was made an honorary member of the newly established Syracuse branch. She was chosen by branch members to receive this honor on the basis of her integrity, honesty, charity towards others, and good Christian attitude. She was presented with a corsage by officers Oksanna Fedorowycz, Valia Hvozda, and Joyce Kotch.

Dr. Jershkiwska for numerous years has been very active in the Ukrainian community and has served, at one time or another, in the following capacities: Cultural Advisor of the Board of the UNWLA in Philadelphia and Cultural Advisor of the Syracuse branch of the Ukrainian Congress Committee of America, Officer of the Rochester Regional Council, and President of Syracuse Branch 68 of UNWLA. She is also an honorary member of UNWLA Utica Branch 56. Presently she is engaged in teaching Ukrainian language, history and geog-

raphy at the Lesya Ukrainka Saturday Ukrainian School in Syracuse, where she has taught for numerous years.

During the course of the evening Dr. Jershkiwska presented a lecture in Ukrainian on "Ukrainian Folk Costumes," while Oksanna Fedorowycz, President, translated into English. Slides were shown of the many beautiful costumes of Ukraine and informative material was also distributed.

Invited to join the branch were the following new English speaking members: Irene Mitzo, Mary Vaga, Helen Sobotka, Ann Ripka, Mary Ann Flesock, Betty Kitt, Mary Goldych, Betty Kudlick and Stefanie Benderski.

**GOLDEN WEDDING
ANNIVERSARY**

Sincerest good wishes to
Rev. and Mrs. Peter Mayewski
of Los Angeles
on their 50th Wedding
Anniversary

**Walter, Anna, and
Lorraine Strokon**
Detroit, Mich.

A VICIOUS CYCLE

In 1970 the F. W. Faxon Company of Westwood, Mass. published an "Index to women of the world, from ancient to modern times: biographies and portraits," by Norma Ireland.

The Index, which lists over 13,000 women, is concerned primarily with those women who played important roles in the histories and cultures of their people. Thus, included in the listing are queens, heroines, saints, mothers and wives of rulers and statesmen, writers, artists, and women who led the fight for women's equality.

Among the thousands of names the Ukrainian reader will notice with irritation four: Queen Olha — "Russian" ruler, Lesia Ukrainka — "Russian" poetess, Olha Kobylanska — "Russian" author, and Maria Bashkirtseff — "Russian" artist. One can hardly blame the compiler of the index for these glaring errors. The names of our women rulers, heroines, civic leaders, writers, artists and educators are for the most part completely unknown in the Western World, while the names of noted women of other Slavic nationalities appear over and over in world biographical literature.

The above-mentioned example is not unique. New biographies frequently depend on older sources and thus old errors are repeated creating a vicious cycle of misinformation and perverted facts. I. R.

Members of UNWLA Branch 85 in Syracuse, N. Y. gather around Dr. Ewhena Jershkiwska, the first honorary member of their Branch

W F U W O N E W S

WORLD FEDERATION OF UKRAINIAN WOMEN'S ORGANIZATIONS

Mrs. Helen S. Prociuk, Editor

Mrs. Kay Lucyshyn, Co-Editor

July-September, 1971

No. 13

World Federation of Ukrainian Women's Organizations

Articles about WFUWO have appeared in the Bulletin from time to time. Nevertheless we find it quite necessary to speak about WFUWO rather frequently. This growing organization which is gaining new friends who are anxious to know about its activities. Also its activities are in a constant state of change. WFUWO was organized in 1948 for the main purpose of coordinating the work of Ukrainian women's organizations in the Western World. There are 16 national organizations dispersed over 4 continents and 10 countries. Membership in WFUWO is multinational, yet all its members are united by a common bond: Ukrainian by origin, they are vitally interested in the affairs of Ukraine as well as the affairs of the countries where they settled or where they were born.

As every world organization, the Federation has standing committees. These are standard: international affairs, welfare, culture, education, and soviet studies. However current programs are seldom discussed and are unfamiliar to most. At the present time they include:

—action in defense of political prisoners in the USSR.

—publication of works on the Millennium of St. Olga, the Princess who brought Christianity to the Ukrainians and a commemorative work on Princess Anna Yaroslavna of Kiev, queen of France.

—publication of an independent quarterly "Ukrainian Wom-

en in the World" and a subscription drive for this magazine.

— establishment of Friends of WFPWO groups.

—furtherance of the establishment of welfare bureaus, kindergartens, volunteer groups.

—participation in international women's conferences.

—preparation of Regional Conferences of WFUWO.

—preparation for the Third World Congress of Ukrainian women.

An imposing list, to be sure, but one which is being acted upon. These are not plans for the future, these are current projects, all in some stage of development, but all active. It would be difficult indeed to separate these items into the more and less important. However, most can be evaluated more easily than others. Their progress or success is quickly observed. The participation in international women's congresses is not so easily measured.

The WFUWO is a member of the World Movement of Mothers in France and the General Federation of Women's Clubs in the United States. It cooperates with the International Alliance of Women and the International Council of Women. WFUWO representatives have traveled to Ceylon, Germany, Finland, Turkey, Greece, and all over the United States and Canada, to take part in meetings of these groups.

The importance of this participation cannot be too largely emphasized. Ukrainian participants represent Ukrainian wom-

en in the free world, they impart sorely lacking information about Ukraine and Ukrainians, they make invaluable personal contacts and by now are considered positive members, despite the political climate of our time. Their presence at international meetings evokes great interest. Past participation has gained such recognition for Ukrainian women that the new President of the National Council of Women Canada is Ukrainian, Mrs. Helen Hnatyshyn. Mrs. Stefania Pushkar of UNWLA is Migration Chairman of the National Council of Woman of the United States. The conditions in the Ukrainian SSR and the world situation at present make these national and international contacts ever more significant.

All of the programs of the WFUWO are financed from dues paid in by member organizations and individual members. The need for greater funds is obvious. A campaign is underway at this time to enroll more individuals who, understanding the value and essential nature of the Federation's activities, join this significant work by becoming Associate Members, Contributing Members or Benefactors.

We have presented our readers with a brief summary of the current work of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations. It is important work which educates women for more responsible citizenship. It is a large task for any women's organization. **A. R.**

A leader duplicates himself in others. He is a "man" builder. He helps those under him to grow big because he realizes that the more big people an organization has, the stronger it will be.

Independent or Auxiliary

It has become a very popular and fashionable pastime in some circles of our society to predict the doom of women's organizations.

Some very progressive women feel that a "mixed" organizations works out better; mixing men and women adds some stimulus to work and creativity, not to mention procreation. Some women feel they can work best in "auxiliaries." Women's Liberation, the most progressive of all women's organizations, denies these beliefs. They are out alone in the field fighting for their rights. It is true Women's Lib has accepted "gay" sisters. However, since it is rather hard to describe the sex of these individuals, at least a half of them have been accepted on the basis of their physique rather than on the basis of their persuasion of psychological makeup. Women's Liberation has also begun to liberate itself from various political patronages and fellow travellers of a non-re-script destination. All told, despite a variety of "communal" trends, any serious work that is to be done for women seems

to be done best in women's organizations rather than in mixed organizations or "auxiliaries."

However, there are still many communities, especially communities of ethnic background which feel women should not have independent organizations. There is a feeling that a separate organization takes women away from working with the community, disperses resources, duplicates activities. "Auxiliary Committees," — "auxiliaries" are being formed in order to help primary organizations (mostly male or male-managed organizations) in performance of lesser or routine tasks thus leaving leaders and membership free to address themselves to problems of management and creative endeavors. Thus many churches organized their "sisterhoods." Professional organizations, even those with "mixed" membership, have their ladies committees that busy themselves with cocktail parties, Christmas Tree Parties, and other social events to help raise the dwindling finances of an organization. Political parties (also "mixed" membership) are specialists in enlisting women's

unpaid labor and unselfish help by creating "auxiliaries." All women thus organized work quite hard. They perform worthwhile tasks under the leadership and directives of the parent organization. These tasks, however, are limited in their scope and women have very little say in the affairs of the organization. Of course the ladies get their rewards for the work done — personal satisfaction, a thank you and a beautiful corsage — once a year, at the annual affair.

It always seemed to me that I could not work in an "auxiliary." I could not live without planning, organizing, managing affairs; without taking the initiative. I also could not live without receiving sincere appreciation for the job well done, nor could I live without accepting criticism for something that was not successful. I would feel something was missing in the process: maybe the element of intensive pleasure and pain of growth. . . .

I think, I would be very unhappy to work with a group whose main tasks would consist of making countless cups of coffee and arranging for cocktail parties to collect funds even for the most noble cause. I would not have the right to express my opinions.

I am sure I would be quite unhappy to work for an auxiliary of a very authoritarian organization, as for example a church or a political party. I want to make my own decisions about the job I am doing. That's why I am not a member of an "auxiliary." I am "me" and I am not 'auxiliary' to anybody. I am willing to help wholeheartedly the community but on an equal footing with other independent organizations.

However, I am not saying "no" to the "auxiliaries." These are needed by some organizations and also respond to the needs of some women. They do a good, although a limited job. One day, when I become very

From the Convention of the General Federation of Women's Clubs in Pittsburgh, Pa.:

Ukrainian representatives Mrs. Anastasia Volker (UNWLA) and Mrs. Maria Kwitkowsky (Ukr. Gold Cross) among other associate members of GFWC. Missing on the photo is Mrs. Nataly Pazuniak, Ph.D. representative of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations.

Women's Councils in the Soviet Union

One of the most characteristic features of the postrevolutionary period of 1918-1920 was the participation of citizens in the reconstruction of the country. While undoubtedly the Soviet Union and its Republics underwent a great deal of destruction during World War I and the revolution, ideological reconstruction was the primary goal of the Communist Party. The participation of citizens in various political enterprises, lessons and seminars was compulsory. Women who joined the labor force were equally subjected to political enlightenment and training. Special women's committees were created by the Party on job sites, farms and living areas. Their task was to involve women in political problems and education, to get them interested in increasing industrial production, and in management problems. Special emphasis was placed by the Party on combatting illiteracy among women. These committees worked under the leadership of the Communist Party and convened periodically by districts.

In 1920, the committees underwent some changes. Their name was changed to Women's Councils, their work under the direction of the Party was re-focused on more "housewifery" fields: child care, kindergartens, supervision of youth and their education, cleanliness on job sites, beautification of cities, health care etc. Also, women's committees had often been involved in mediating family affairs. Women activists have been reaching not only working women but also housewives and have

tired of making independent decisions, of managing affairs, I'll join some nice auxiliary. I am certain I'll look fine with a corsage (blue flowers, please) pinned high on my left shoulder—or wouldn't I? What do you think, sisters?
Helen Sydney

been encouraging their participation in such community projects as cleaning streets. Young girls also were involved in the work of the councils.

The women's councils meet periodically by districts, in the same manner that women's committees of yesteryear did. The invited speakers are members of the party or designated by the Party lecturers.

Women's Councils have existed in this format ever since.

Until fairly recently women's councils did not have any written by-laws, nor was there any coordinating body on a national level. The councils were simply cells of the Communist party organized to attract and involve women in the Party's work, and the Party was directly involved in the activities of the councils. It is a well known fact that women's councils work best where the Party supervision is closest. The Party's proddings explain the mass membership and the great number of councils that "spontaneously" spring from nowhere. (For example in the Tadzik Republic 500 councils were created in 1965!)

There has been a new development in the women's sector in 1970. "Soviet woman," the only women's magazine in the Soviet Union reported in its February 1970 issue on the activities of the women's councils and also implied that these councils have a structure and some by-laws.

For example, a council can be organized on a job site where there are 50 women. A leader is elected by this group and 3-7 activists are elected chairmen of the council, responsible for standing committees such as voting committee, cultural affairs, health, etc. Councils work according to plans that have been discussed and agreed upon with the Party and voted upon by the members of these councils. Monthly meetings are

Mrs. Stefanie Potocky, M.D. recently was elected National President of the Ukrainian Catholic Women's League of Canada

held, and every three months there are district meetings. Past activities are discussed, plans are made for the future and women are informed about the newest development in the work of the Communist Party and the Soviet Government.

The Communist Party through its local committees still actively participates in the work of women's councils, informing and advising them and helping in planning activities and carrying them out.

As can be seen from the above description, very little change occurred since the first women's committees were created in 1918. In an attempt to win Western methods have been used to create at least some similarity between Soviet women's councils and western women's organizations. However, it is rather difficult for these councils to become independent. They have been and continue to be cells of the Communist Party designed to activate the female population. The Party pressure imposed on women and almost compulsory membership in the councils make them quite unpopular with women. A quite one-sided program focused heavily on the Party and Govern-

ment needs most certainly does not appeal to large masses of women.

As yet we have not heard of a "national" coordinating body. There doesn't seem to be a National Council of Women of the Ukrainian Soviet Socialist Republic, for example. There is, however, a Soviet Women's Committee. Its President Valentine V. Nikolayeva-Tereshkova (the cosmonaut) was a Government appointed delegate at the recent U.N. Seminar on the Participation of Women in the Economic Life of their countries, held in Moscow in September, 1970. Comrade Nina Popova is often seen outside of the Soviet Union attending international conferences of leftwing women's organizations such as the Women's International Democratic Federation. She and her delegation are known as "Russian delegates." None of the soviet groups has secured a consultative status with the UN-ECOSOC. However, the Women's International Democratic Federation has consultative status in Cat. I, as well as International Federation of Women in Legal Careers in Cat. II. Both organizations are established outside of the Soviet Union and are known to be heavily influenced by the Communist Party.

In conclusion, we may surmise that there has been very little change in the status of women's organizations in the Soviet Union since 1918. There are some slight external changes in the structures to facilitate communication with the Western World. We should not be misled by these efforts — they seem to lack sincerity, there is much confusion and they are incongruent with the democratic principles governing western women's organizations. It looks as if these efforts were made not out of good will and spirit of international cooperation. They are being made to win over Western women, to spread communist ideas and to destroy the democratic system. After all, this has always been the aim of the Communist Party. There is no rea-

WFUWO CONFERENCE IN EUROPE

From time to time the World Federation of Ukrainian Women's Organizations arranges conferences of Ukrainian women's clubs on different continents. The main purpose of these gatherings is to unite Ukrainian women from all over the world for an exchange of ideas and opinions and the undertaking and performance of common projects.

The last conference of this kind was held on November 29, 1970, in Munich and was attended by representatives of Ukrainian Women's Organization of England, the Ukrainian Women's Union of France and the Ukrainian Women's Association of Belgium. The conference marked the 20th anniversary of the founding of the Ukrainian Women's Association of Germany. Mrs. Irena Pawlykowska, financial secretary, represented WFUWO at the conference.

The conference program marking the jubilee session of the Ukrainian Women's Association of Germany featured as speakers Mrs. Daria Rebet who spoke on "Queen Olha — patron of WFUWO," Mrs. Alexandra Sulyma ("On the magazine The Soviet Woman") and Mrs. I. Pawlykowska ("Contemporary meaning of the women's movement"). A discussion followed and resolutions were adopted.

In addition to the public session the representatives of the Ukrainian women's organizations met in a closed meeting in the course of which a work plan was worked out for the future. A

Ukrainian women's organizations have similar work programs, but there are some differences based on geographical location. For this reason meetings and conferences are important. They facilitate an exchange of ideas and help to ensure smoother-running work plans.

---

son why it should change now, especially in the "feminine" sector. And — as far as we are concerned — there is no "mystique" about that. **H. S. Prociuk.**

UKRAINIAN CATHOLIC WOMEN'S LEAGUE OF CANADA

The Ukrainian Catholic Women's League of Canada, founded in 1944, held its 10th Congress from June 30 to July 4, 1971 in Toronto, Ontario. This large Ukrainian women's organization has branches in five Canadian eparchies and numbers 7,000 members.

The conference program included two panel discussions on ideological and organizational topics. There were a number of social gatherings and a banquet hosted by the city of Toronto, during which the distinguished senior members of the UCWLC were honored. A highlight of the Congress was an exhibition of Ukrainian folk art and children's literature.

Dr. Stefania Potocka of Yorktown, Sask., was elected president of the League. She is a noted civic leader in Canada, a former officer of the Women Physicians Organization, and a member of the City Council of Yorktown. Dr. Potocka served for many years in various official capacities in the League and in recognition for her work in the Christian lay movement received one of the highest recognitions bestowed by the Holy Father.

UNWLA CONVENTION WAS HELD IN USA

The 16th Convention of the Ukrainian National Women's League of America was held on May 21-23, 1971 in Kerhonkson, N. Y. Taking part in the proceedings were 120 delegates from branches across the country and some 300 guests. The Convention was dedicated to the memory of the Ukrainian poetess Lesya Ukrainka whose centenary is being observed this year. In addition to business sessions and the banquet-ball, there were three panel discussions dealing with the major activities of the organization.

Two good talkers . . . not worth one good listener.

AN EXCITING MUSICAL EXPERIENCE IN THE PHILIPPINES

Olga Shuster of Chapter 37 in Detroit has been in the Philippine Islands where she is an Assistant Principal of the Primary Department of the International School in Makati. While on a two-year assignment, she fell in love with Philippine music and decided to resume her vocal training after a six-year interlude. She joined the Manila Concert Choir. Following three months of rehearsals, she performed in the chorus of the opera "Pagliacci" and the oratorio "Elijah" in the spring of 1970. Olga said, "In the opera "Pagliacci," I was the only foreigner (American) in the all-Philippine cast. It was an exciting experience to appear in three performances of the Manila Opera Guild at the new Cultural Center."

Then Olga gave up her work in the choir and concentrated on vocal studies with Professor Delisey Aldaba of Music College, Philippine Women's University. She began building up a repertoire for a solo recital. Olga wrote home to Donia Demray, a fellow chapter member who is well-known in the Detroit area as an interpreter of Ukrainian songs, requesting some Ukrainian songs for her recital and Donia came to her rescue.

After eight months of preparation, Olga gave a Song Recital on March 25, 1971 at Philamlife Concert Hall. Her program included nineteen songs sung in six languages of which four songs were in the Philippine language and four songs were in the Ukrainian language. One of the Ukrainian songs, "My Heart is Filled With Longing," are the words of Lesya Ukrainka set to music by Olga's mother Julie Shustakevich, first president of the Ukrainian National Women's League of America, Inc.

The children from her school, the teachers and friends sent many bouquets of flowers and gifts both to the Concert Hall and her residence. "The Philippine people are the most gra-

From Miss Olga Shuster's song recital in Manila, Philippines, where she now resides on her educational assignment. The picture was taken after the concert. First from right is Miss Dalisay Aldoba, the singer's voice teacher. Second from right — Miss Olga Shuster. The other ladies are her primary teachers who acted as usherettes.

acious, warm and friendly people I have met, and such a tremendous reception could only happen here," Olga said. "I must admit this was the most thrilling happening in my life."

An article about Olga's recital appeared in the Manila Bulletin. Also the Far East Broadcasting Station taped a program during her recital.

Although Olga's school year ended on April 20th, she stayed in the Philippines until June 12th to conduct the summer school program. Then she returned to America this summer.

Myrtle Slaby

IN MEMORIAM

Maria Bilak, noted Ukrainian civic leader, died in Miami, Fla. on November 28, 1970. Born in Western Ukraine, she became active in the Ukrainian struggle for independence while still a young girl. Later she worked actively in various women's organizations, becoming involved chiefly in organizational work. An excellent speaker and organizer, Maria Bilak did much to popularize the Ukrainian women's movement in Western Ukraine in the 1930's.

In 1945 she emigrated to the West with her family. In Germany she headed the Ukrainian Women's Organization in the English occupied zone, and upon

arrival in the U.S.A. she became active in WFUWO and UNWLA, where for many years she served as Organizing chairman. She spent the last years of her life in Florida.

Her death is a deep loss to the entire Ukrainian women's organized movement.

CORRECTION

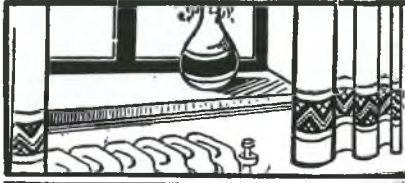
Day Center for Children in Detroit

For their benefit UNWLA has established Centers which will be conducted in the Ukrainian language. The teachers are employing the audio-visual-lingual method of teaching the youngsters to speak Ukrainian. This is the method used by the Berlitz schools and the St. Cloud method.

CORRECTION

International Flower Show

Regarding the article and picture in connection with the participation of the Ukrainian group at the International Fashion Show sponsored by the National Council of Women of U.S., the names of two young ladies who served as hostess aides should have been included. They were Miss Betty Berwecky and Miss Nadya Dyba. Also, Mrs. Rosalia Fedkiw was present at the event.

У НАШІЙ ХАТІ

Андрій Баранник

Осіння увага бульбовикам

Під бульбовиками розуміємо ті квіти, що їх вирощуємо із цибульок чи бульб. До цієї категорії квітів належать: гіяцинти, нарцизи, тюльпани — як цибулькові, та гладіолі, голляндські бегонії, канни, далії (жоржини) — як бульбові.

З надходом осені плянуємо що й де посадити, та що й як зберегти для посадки весною.

Гіяцинти, нарцизи та тюльпани закупаємо тепер, якщо не замовили їх раніше. Нарцизи (дафодилі) садимо групами, по 3—4 цибулини в одній ямці, в тих місцях, які хочемо прикрасити квітами, але що їх не думаємо, або не можемо вживати під інші квіти. Такими місцями є віддалені краї травників, або вільні місця між віддаленими кущами. Там посаджені нарцизи можуть рости багато років. Вони легко розростаються з новоутворених цибульок і тим побільшують кущики. Садимо їх починаючи з вересня і аж до кінця жовтня. Викопавши лопатою ямку, завглибшки в 6—8 інчів, укладаємо на її дно 3—4 цибулини гострим кінцем угору і засипаємо ямку викопаною землею й поверхневою дерниною, а тоді міцно притоптуємо ямку ногами. Рано весною вони перші покажуть гостряки-парости, що розправляться в листя, а між ними виросте квітковий пагінок. Цвітуть вони від квітня до травня і якщо не будуть обпечені травневою гарячкою, то квіт триватиме до 4-ох тижнів. Є різні сорти нарцизів — усі вони дуже гарні, дуже декоративні.

Коли дозволяє місце, то перед нарцизами, у перекопуваній грядці чи квітнику, садимо, великими групами-рядами — гіяцинти й тюльпани. Коли нарцизи садимо у вересні-жовтні, то гіяцинти й тюльпани садимо пізніше — в дру-

гій половині жовтня, в листопаді. Тюльпани викидають вищу квіткову стрілку, тому їх садимо так, щоб їх було видно через передні квіти. Найкраще їх садити у ривчаки, викопані на ширину й глибину одної лопати (6—8 інчів). На дно ривчака посипаємо суперфосфат так, щоб забилити його. Тоді змішуємо суперфосфат із розпушеною на дні ривчака землею, й укладаємо цибульки тюльпанів (гостряком угору) на дні ривчака в 3—4 ряди. (Від цибульок до верху ривчака має бути 6 інчів). Укладені в ривчаку цибульки закриваємо обережно землею, а коли вони вже закриті, тоді засипаємо весь ривчак землею, добре притоптуємо ногами і вирівнюємо поверхню. У той самий час і тим самим способом садимо і гіяцинти, лиш з тією різницею, що гіяцинти, як пахучі квіти, садимо ближче до країв грядок, до стежок, чи до хідників. У тому самому часі садимо крокуси, а то там, де не будемо перекопувати і нічого іншого садити, залишаючи їх вільно на тому самому місці. Крокусам і нарцизам даємо повну можливість вільно рости, цвісти й завмирати. Їхнього листя ні зриваємо, ні зрізуємо, а терпеливо чекаємо поки вони самі пожовкнуть і засохнуть. Раз посаджені цибульки будуть продукувати нові цибульки, які кожної весни будуть проростати і цвісти.

Трохи більше роботи вимагають гіяцинти і тюльпани. Коли вони відцвітуть, то їх листя ступнево починає жовтіти, а декотре — навіть біліти. Це знак, що нові цибульки досягли повної зрілості і потребують відпочинку. В цей час викопуємо їх дуже обережно, щоб не відірвати стебла від цибульки. Перед викопуванням цибульок гіяцинтів і тюльпанів, викопуємо, десь збоку, неглибокий ривчак, у

який і кладемо скісно, викопані гіяцинти і тюльпани. Цибульки злегка присипаємо землею, щоб охоронити їх від припечення сонцем, а стебло лишаємо відкритим. Так тримаємо, аж поки стебла цілком висохнуть. Тоді вибираємо цибульки з землі (вони легко відпадають від сухого стебла), сортуємо на великі й маленькі, засипаємо їх у скриньки чи кошики і ставимо десь у сухому місці на ціле літо аж до часу осінньої посадки.

Дуже часто буває, що навколо одної, минулої осені посаженої цибульки, виростає декілька. Висохлі цибульки легко відділяються одна від одної. Перед посадкою восени сортуємо їх на великі, які й садимо для цвітіння, а малі висаджуємо на окремій грядці для росту. Однак наші умови не дорівнюють тим кліматичним і ґрунтовим умовам, що існують у Голляндії, де їх масово розводять, тому наші цибульки, посаджені на виріст — не виростають досить великими. Отже краще докупувати нові цибульки кожної осені і мати великі та міцні рослини й повноформні квіти.

Всі цибулькові дуже добре садити в кількох місцях. На сонці, в напівтіні й у тіні. В такий спосіб досягаємо те, що маємо квіти протягом довшого часу.

(Докінчення буде)

КУХОВАРСЬКІ НАЗВИ

на букву С

Сервіз (фр.) — повний комплет однорідного столового начиння на кілька осіб.

Сéрвіс (англ.) — служба, обслуга.

Сéрвіс побутовий — побутове обслуговування населення.

Сервувати (а не сервірувати) стіл — 1. **накривати стіл**, 2. **подавати страви** до столу.

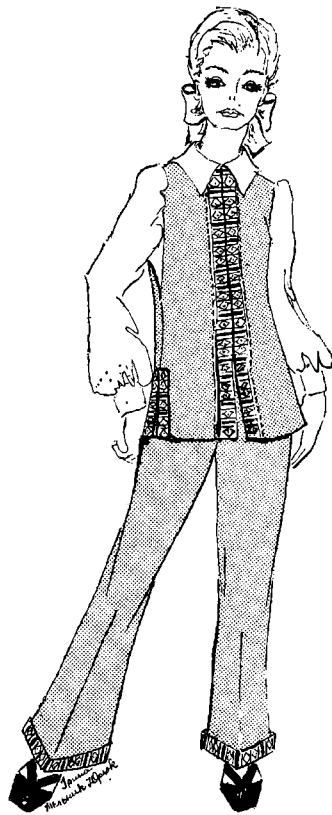
Сивуха (арх.) — низький сорт горілки домашнього виробу.

Українська ВИШИВКА

ДЕКОРАТИВНІ КИПТАРІ

проймами. Пілочки і бокові розрізи прикрашені. Край киптаря обшитий декоративною тасьмою (бортою). Колір тасьми може бути в тон тканини або контрастний. А коли хто хоче, може прикрасити краї киптаря вишивкою.

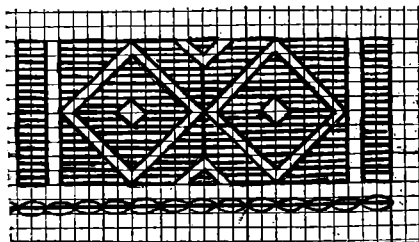
2. Киптар із видовженими проймами, розширений із боків. Виконаний

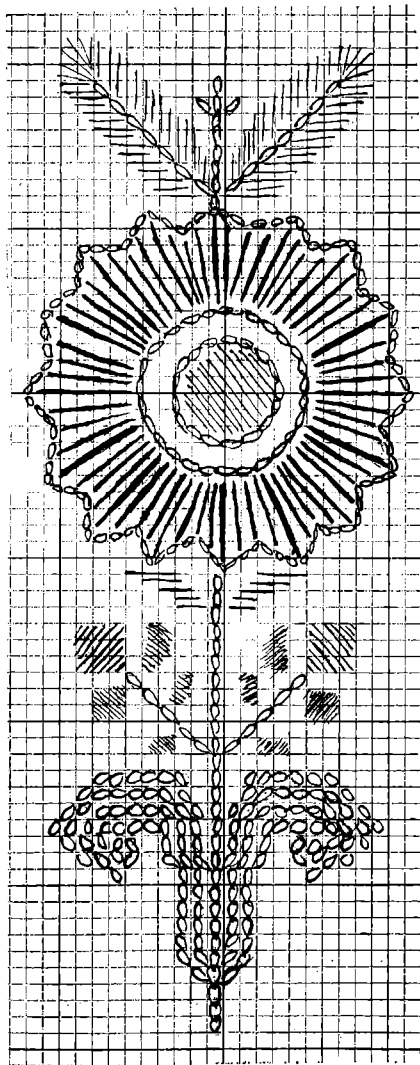
Киптар, прикрашений декоративною тасьмою

В Україні телер поширені киптарі з легкої вовняної тканини. Ось які запроектувала київська мисткиня Люба Панченко для молодих дівчат і жінок.

1. Киптар виконаний із грубого сукна. Крій прямий із видовженими

Взір до киптаря ч. 1, виконаний настилуванням в одній красці

Декоративна квітка до киптаря ч. 2, виконана настилуванням і ланцюжком

Киптар прикрашений вишивкою Jacket, adorned with embroidery

із тонкого сукна. Краї киптаря обведені репсовою стрічкою. Боки киптаря незшиті, а декоративно викінчені й застібнуті на кольоровий гудзик з петелькою. На грудях і на плечі розміщена вшитка. Кишені прикрашені вишивкою. Мотив вишивки взятий із полтавського рушника.

Колір киптарів може бути довільний. На брунатному чи зеленому сукні тасьма чи вишивка може бути помаранчевого або ржавого кольору, на синьому тлі гарно виїде прикраса цеглястого кольору.

Зеновія Терлецька

Лакоминки і креми

Про потребу й відживну вартість лакоминок ми вже не раз писали. Та не завадить ще раз пригадати ці такі корисні страви в нашому стравописі. У моїй книжці „Українські страви“ є цілий ряд таких приписів. Тепер подаємо інші, що можуть придатися нам для святкового обіду.

Лакоминки припоручаємо особливо родинам із дітьми. Хоч коло них є трохи заходу, проте це в дальшому приносить користь, бо діти лакоминки радо їдять. А їх відживна вартість важлива для дитячого організму.

Ранньої осені маємо великий вибір свіжої садовини. З того треба користати, як також із залишків білків, що часто трапляються в кухонному господарстві.

Лакоминка зі свіжих ягід і садовини

2 горнятка мішаних ягід і садовини (полуниці, малини, вишні, черешні, морелі), $\frac{1}{2}$ горнятка цукру. На тісто 2 горнятка борошна (муки), 2 ложки цукру, $\frac{1}{2}$ горнятка масла, 1 жовток.

До огнетривалої посудини на спід поставити обернуту порцелянову тарілку, а на те виложити обмиті ягоди (вишні й черешні без кісток) і кусники садовини. Посипати все це цукром. Окремо замісити тісто з борошна, цукру, масла і жовтка. Цим тісто прикрити ягоди, поколотити виделкою і всунути до печі на 350 ст. Пекти $\frac{3}{4}$ год. Пробувати зубочисткою, чи вже готове. Тоді подавати в посудині на стіл.

Лакоминка з яблук

6 великих яблук, 2 горнятка цукру-пудру, 3 білки, 1 горнятко вершків, 2 пачки желатини, $\frac{1}{4}$ горнятка води.

Яблука спекти в печі і вибрати з них м'якуш. Вершки вбити з цукром, додаючи його потрохи. Розпустити у літеплій воді желя-

тину і раз заварити. Коли прохолоне, вимішати обережно з вершками і м'якушем із яблук. Виложити до форми, вимашеної олією і дати на кілька годин до холодильника. Потім перевернути форму на таріль і прибрати конфігурою.

Лакоминка з шумом

На тісто 2 горнятка борошна (муки), 1 ложка масла, 3 варені жовтки, перетерті через ситко, 2 ложки сметани, 1 ложка цукру-пудру.

На верх 5 білків, $\frac{1}{2}$ фунта цукру-пудру, 2 ложки мармеляди з садовини.

З вище поданих складників замісити тісто і покласти на 1-2 години до холодильника. Пізніш розкачати, покласти на вимашений лист (бляху). Окремо вбити тугий шум із білків, додаючи потрохи цукор-пудру. Коли вже шум втягнув цукор, розвести його по тісті. Всунути до вигрітої печі на 350 ст. і пекти біля пів години. Коли прохолоне, помастити тоненько мармелядою.

Креми — це легкі лакоминки, що складаються з жовтків, утертих із цукром, вбитого шуму і розпущеної желатини. До деяких кремів входять також убиті вершки. Смаку й запаху додають дальші складники, як кава, шоколяда, оріхи й садовина.

При зладженні крему якість тертих жовтків має велике значення. Це нам тепер полагоджує мішалю (міксер), яке через свій рух впроваджує воздух у клітини і через те вбита маса нарастає. Те саме діється при вбиванні білків, тільки що вживаємо до того спеціального знаряддя. Цукор-пудру треба додавати поступенно ложечкою, щоб білки його легко втягнули. Щодо вершків, то їх треба взяти прямо з холодильника. Найкраще

вбиваються спеціальні вершки (heavy cream). Желатину треба розпустити у літеплій воді, а потім заварити. На кожній пачечці є поданий докладний припис.

Крем із полуниць

4 яйця, $\frac{1}{2}$ горнятка цукру, 1 фунт полуниць, сік із цитрини, 1 пачечка желатини, цукор-пудра.

Втерти жовтки з половиною цукру на пухку масу. Додавати потрохи розтерті полуниці і розпущену і прохолоду желатину. Вбивати в мішалі, аж маса почне густнути. Вбити шум із білків, а під кінець додати решту цукру і легко вимішати з масою. Хто любить, може додати цитринового соку до смаку. Крем швидко виложити до вогкої форми, висипаної цукром-пудром. Покласти до холодильника на кілька годин. Потім виложити на скляний таріль і подавати з бісквітами.

Ванілевий крем

4 жовтки, 4 ложки цукру, ваніля, 2 білки, 1 пачечка желатини, 5 ложок вершків (сметанки), цукор-пудра.

Втерти жовтки з трьома ложками цукру і ванілею аж буде пухка маса. Вбити шум із білків, під кінець додати решту цукру. Розпустити желатину і полувити з жовтками, вимішуючи докладно. Вбити вершки. Все разом обережно вимішати і виложити до форми, намоченої і висипаної цукром-пудром. Покласти до холодильника, щоб застигло. Перед поданням викинути на таріль.

УКРАЇНСЬКІ ГОСПОДИНІ! УВАГА!

Вже вийшла з друку книжка

ЗЕНОВІЇ ТЕРЛЕЦЬКОЇ

Українські страви

Давні приписи з Галичини.

Книжка розміру около 300 ст. обійматиме всі ділянки куховарення.

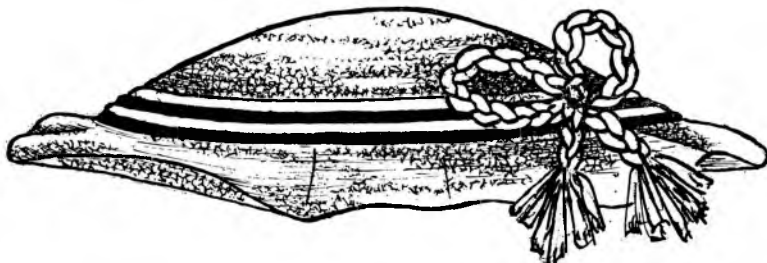
Коштує в твердій обгортці 7 доларів разом із пересилкою.

По Базарах СУА

Рисувала Марійка Винницька

У ч. 4 Н. Ж. 1971 р. описана робітня 12 Відділу СУА в Клівленді, що вміло підготовляє різні хатні дрібнички й дитячі іграшки на Різдвяні ба-

годяться вовняні рештки відповідної краски. Матеріал на ведмедів треба придбати у відповідних крамницях, а тому пещукати за ним на випрода-

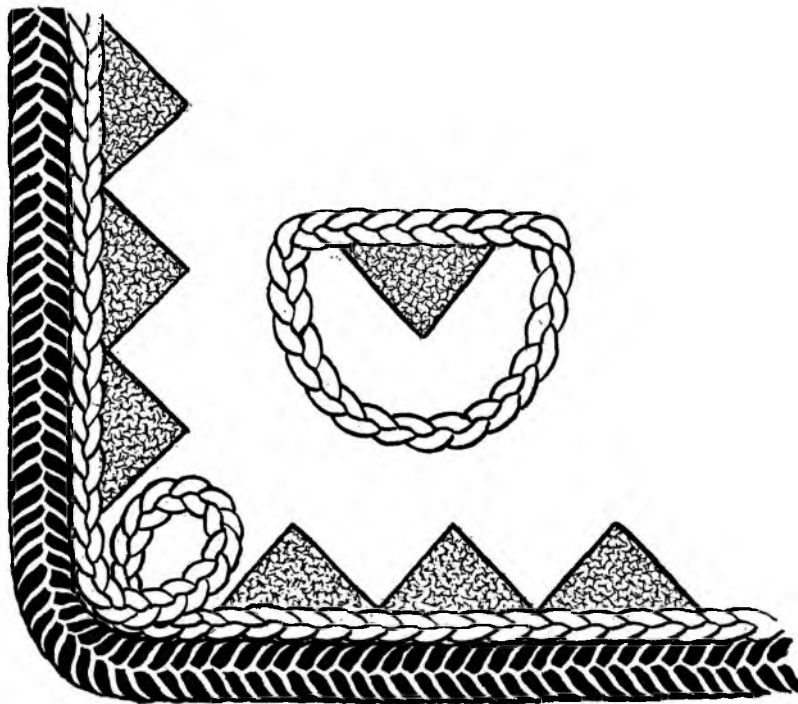
Крисаня для медведика, обведена кольоровою волічкою
Hat for the Teddy bear

зарі.. Членки Відділу випрацювали ці зразки в 1969 р. і радо діляться своїм досвідом із читачками нашого журналу. Користайте з їх досвіду!

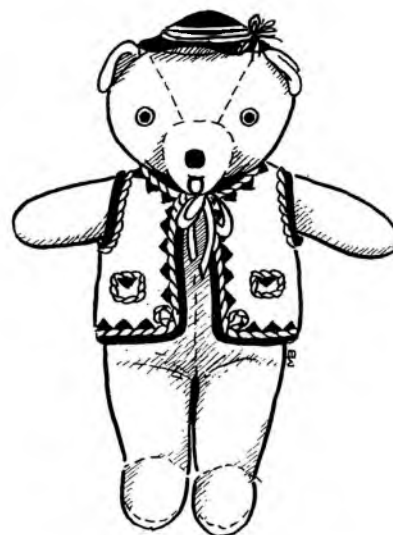
Найбільш складні предмети — це **напихані тваринки**. Крій ведмедя, зайчика, собачки, мишки можна знайти між формами Сімплісіті. За матеріалом треба пещукати у своїй гардеробі. На зайчиків, собачок і мишок

жах. Впихати тваринки можна вовною чи синтетичним матеріалом, що не є дорогий.

Такі тваринки дуже подобаються і швидко знаходять покупця. Ведмедів треба приодіти в гуцульський капелюшок і киптарик і матимемо справжнього Бабая! Собачці треба зладити нашійник з узористої борти або пестрого, волічкового шнурка. Мищі

Пола киптарика і кишенька. Для прикраси послужив грубший і тонший шнурок із кольоровою волічки. Трикутнички викроєні з кольоровою повсті (фільцу). Jacket for the Teddy bear is adorned with applications and colored strings.

Медвідь Бабай у гуцульському вбранні

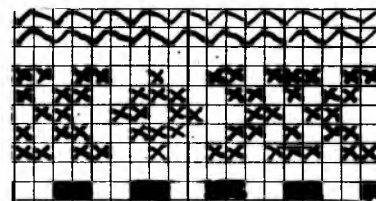
Ukrainian style Teddy bear, produced by UNWLA Branch 12 in Cleveland, Ohio

прив'язати вишиваний маркізетовий фартушок. Так причепурені тваринки припадуть до вподоби кожній дитині.

Ведмідь Бабай. Напихана тваринка з мохнатою матеріалю брунатної краски, зладжена на підставі крою Сімплісіті. На рисунку позначені шви. Висока на 16 інчів.

Капелюшок із чорної повсті (фільцу). Викроєний кружок злегка намочити водою і натягнути на круглу тарілку чи салатницю. Коли висохне, прийме круглу форму. Обвести кількома рядами волічкового шнурка, збоку прикріпити кокарду з того ж шнурка.

Киптар із білої повсті (фільцу). Простий крій із трьох частинок — спинки і двох передів. Зшити на плечі і збоку машинним швом. Потім обвести краї ширшою червоною тасьмою або шнурком. Викроїти трикутнички з зеленої повсті (фільцу) й прикріпити або приклеїти здовж поли і на спині. Місце зіткнення зубців і тасьми прикрітити вужчим шнурком із жовтою волічки. Подібно виконати кишеньку. Киптар може бути підшитий тонкою підшивкою.

Вісті з Централі

В. Д.

71

Під цією назвою вітали ми наших читачок, членок СУА і подавали їм до відома різні новинки в даному місяці. Це були невеличкі повідомлення і пригадки різного роду. Вони напевне були корисні і потрібні. Але тепер цього місця в журналі домагаються наші референтки. Щоб у ньому подавати свої пляни і вказівки для Відділів СУА.

Отже наша рубрика поширюється. Вісті з Централі подаватимуть короткі огляди з усіх ділянок праці СУА. Референтки Гол. Управи зможуть використати це місце на свої вказівки і поради. Бо хоч до Відділів і пішли докладні пляни праці, проте кожен почин вимагає все нових уточнень. І це подаватиме наша поширена рубрика — Вісті з Централі.

Відкривається новий етап. З новою каденцією Гол. Управи увілялялись у нашу організацію нові думки і сили. На XVI. Конвенції СУА ми вже частинно відчули цей подув. Але треба, щоб у нашій праці зрозуміло й відчуло його все наше членство.

Щастя Боже! На початку нашої каденції, на порозі нового громадського року, вітаємо все наше членство. Ми раді зійтися знов при спільній роботі, у нових зустрічах і плянах. Серед течій нашого громадсько-політичного життя знайдено своє місце і завдання, притаманне українському зорганізованому жіноцтву. І разом виповнимо його багатим і цінним змістом!

Екзекутива СУА

У місяцях листопад і грудні влаштуємо кампанії для приєднання членства. Це є щорічний похід для скріплення організації новим допливом сил. У тій цілі пригадуємо громаді наші цілі й засоби, розглядаємось у ній за неохопленим ще жіноцтвом і приступаємо до нього з запрошенням. Цю кампанію стараємось якнайкраще підготувати і перевести. Вже незабаром розішлемо її плян і докладні вказівки для проведення його.

Маємо в нашій організації кілька груп членок у залежності від віку й походження. Здебільшого вони гуртуються в окремих Відділах, але не раз зустрічаються і в одному Відділі. Нашим завданням буде об'єднати їх до тісної співдії у завданнях, намічених нашим проводом. Спільна мета, що нас згуртувала, буде нас провадити в нашій праці.

1971 р. — можна назвати роком Лесі Українки. Ми вже дали почин до поновного пізнання її творів і будемо це продовжувати новими матеріалами. Найближчим оглядом буде її „Камінний Господар“ в опрацюванні д-р Асі Гумецької з Анн Арбору, Миш. Це наші Відділи незабаром дістануть.

Однак 1971 р. подарував нам і інші таланти. В тому році народились: етнограф Володимир Гнатюк, поет і вчений Агатангел Кримський, письменники Василь Стефаник і Лесь Мартович. Ми повинні запізнути наше членство з цими постатями нашої літератури й науки. З тією метою розішлемо відповідні матеріали і потрібну бібліографію.

22 Дитячі Світлички, що діють тепер на терені СУА — є нашим великим і гарним осягом. Вони постали й ведуться зусиллями наших невтомних виховних референток при співпраці Управи Відділу і Комітету Матерів.

Та ми свідомі, що не сміємо спинитись на тому. Ще є багато місцевостей і околиць, де бракує такої Світлички! Її треба необхідно створити. А в існуючих Світличках удосконалювати наші методи праці. Продуманим навчанням збагачувати дитячий словник, виціплювати знання української пісні й казки. Змагати до гігієнічного приміщення і добрих, модерних посібників. Таке наше виховне завдання на початку громадського року!

У зв'язку з тим, що нововибрана містецька референтка Ярослава Геруляк перебирає діловодство від попередньої референтки Марії Ржепецької, переводиться інвентура експонатів Музею СУА в Нью Йорку. З тієї при-

чини Музей закритий до часу його впорядкування.

Утримання Музею, а головне експонатів (закуп, чищення, консервація, направи) вимагають фондів. Пригадуємо нашим членам постанову XVI. Конвенції, що всі Відділи мають підтримувати Музей своїми пожертвами. Віримо, що всі наші Відділи вив'яжуться з цих своїх зобов'язань і тим самим причиняться до розвитку нашої культурної станиці — Музею СУА.

У діянні суспільної опіки руководимось найчастіше тільки почуваннями. А допомога потребуючій українській людині вимагає розумового підходу. Адже ми хочемо підтримати людину в нещасті не тільки в цьому моменті, але нашою допомогою дати старшим і молодшим, особливо студіюючій молоді вигляди на майбутнє.

Тому стараємось впровадити в нашу працю модерні методи суспільної опіки. До того приступимо в найближчому часі.

ВІТАЄМО!

Зміна рубрик у журналі заторкнула також наше нове членство. Їм приділено менше місця біля рубрики „Вісті з Централі“. Але це не значить, що менш охоче й гаряче будемо їх вітати. Навпаки — просимо всі Округи подавати нам, як і давніше, всіх ново-приєднаних членок!

Тепер приступаємо до Округи Дітройту.. Ще не маємо відгуку від усіх Відділів, але їх подамо додатково. А тепер вітаємо всіх, що вступили до Відділів Округи Дітройту в останньому часі!

5 ВІДДІЛ СУА, ДІТРОЙТ:

Ольга Збожеп
Ангелина Зогата
Анна Ігнатівич
Неоніля Ферко

26 ВІДДІЛ СУА, ДІТРОЙТ:

Теодора Чайківська
Марія Шулик

63 ВІДДІЛ СУА, ДІТРОЙТ:

Катерина Яцків

ЕКЗЕКУТИВА СУА

Коли в Вашій місцевості немає Відділу СУА, зберіть гурт жінок, щоб його заснувати. Для цього потрібно 10 одиниць, що хочуть жити організованим життям.

Постанови Комісії XVI. Конвенції США

ОРГАНІЗАЦІЙНА КОМІСІЯ:

1. Організаційна референтура Гол. Управи повинна:

а) Удержувати зв'язок з орг. референтками Округ, а через них з орг. референтками Відділів.

б) Подбати про опрацювання і видання організаційних посібників.

в) Перекладати обіжники на англійську мову для двомовних Відділів.

г) Працювати над тим, щоб членки здобули зрозуміння цілоти організації.

2. Орг. референтура Округ і Відділів повинна:

а) Продовжувати працю над охопленням незорганізованого жіноцтва у Відділі США і притягти до існуючих або творити нові Відділи США.

б) Придержуватись точно статутів приписів при прийманні нових членок (заяви та дані про себе), щоб членка могла відразу працювати відповідно до її зацікавлення і здібностей.

в) Плекати гарне товариське відношення, що є запорукою вдержання членки при Відділі.

г) Кожен Відділ мусить мати орг. референтку, що буде дбати про вишкіл членок при допомозі вказівок і нарад.

3. Для вироблення проводу в організації слід:

а) Придержуватись пересунення постів в організації згідно з припорученням статуту.

б) Познайомити членство з кандидатами на пости в Гол. Управі три місяці перед Конвенцією у нашому журналі.

ІРИНА ЛЕВИЦЬКА, голова
ФРАНЯ СТЕК, секретарка

КУЛЬТ.-ОСВІТНЯ КОМІСІЯ:

1. Підтримка української мови й культури:

а) Русифікація в Україні зобов'язує нас звернути ще більшу, як було досі, увагу на українську мову, дорожити нею на чужині й підвищити її рівень на терені організації і в домашньому побуті.

б) Підтримка української літератури вимагає поширення української книжки при допомозі доповідей, дискусій, зустрічей із письменницями (-ками), бібліотек, виставок і творення нових Гуртків Книголюбів. Комісія піддержує проект Окр. Ради в Нью Йорку і започаткований нею фонд на

видання Бібліографії Жіночого Пера на еміграції (1945-70).

в) Нищення українських культурних здобутків на Батьківщині зобов'язує нас: 1. слідкувати за проявами української культури там і 2. стати в обороні нищення української культури на рідних землях.

г) Вивчення і плекання нашої обрядовости продовжувати у формі доповідей, студійних конференцій, показів прозірок і фільмів. Поглибити пізнання християнської культури і християнських традицій, що їх тепер усувають з ужитку на Батьківщині. Сфільмувати показ українського історичного одягу.

г) Уділювати допомогу молодим талантам у всіх галузях нашого мистецтва.

2. Освітня й видавнича праця:

а) Комісія поручає інформувати членство про світовий жіночий рух у його конструктивній формі.

б) Слідкувати за становищем жінки на рідних землях, нотувати її досяги і викривати її боротьбу за національне і релігійне виховання своїх дітей.

в) Підготувати друком історію українського жіночого руху до 50-ліття нашої організації.

г) Зладити біографічний словник українських видатних жінок англ. мовою.

Комісія схвалює видавничу діяльність Округ і Відділів, але для координації цієї ділянки пропонує створити Видавничу Комісію при Головній Управі.

Комісія пропонує культ.-освітній фонд, що був створений для проведення Конкурсу св. Ольги, зробити постійним для культ.-освітніх потреб у майбутньому.

Д-р МАРІЯ СТРУТИНСЬКА, голова
ЄВГЕНІЯ ЄНЗЕН, секретарка

КОМІСІЯ НАР. МИСТЕЦТВА:

1. Музей Нар. Творчости США в Нью Йорку:

а) Доцільність і значення цього Музею ще не є належно усвідомлені нашим членством. Про це треба належно подбати і досягнути того, щоб усі Відділи стали добродіями, опікунами або прихильниками Музею. Тоді можна буде встановити постійного працівника при Музею, чого Музей конче потребує.

б) Продовжувати акції виставок і конкурсів нар. мистецтва при Музею

Нар. Творчости. Влаштувати покази, доповіді й курси, що поширили б знання нар. мистецтва серед нашого громадянства.

в) Видати альбоми світлин музейних експонатів, що були б посібниками для підвищення знання нашої народньої творчости і свідчили б про нашу народню культуру в американському світі.

2. Прояви нар. мистецтва в ЗСА:

а) Дбати про піднесення рівня всіх проявів нар. мистецтва в усіх виступах і в побуті, зокрема звернути увагу на збереження стилевости народнього строю.

б) Встановити в Округах комісії, що мали б нагляд над кожним виступом, давали б поради чи допомагали б інформаціями чи матеріялами.

в) Змагати й надалі до придбання пересувної виставки нар. мистецтва в кожній Окрузі.

3. Придбання церковних риз з України:

Комісія висловлює признання Музейному Комітетові і 64 Відділові США в Нью Йорку за придбання цінних історичних пам'яток нашої церковної культури і доручає Музейному Комітетові дбати про їх збереження.

МАРІЯ САВЧАК, голова
ІВАННА ГОЛОВАТА, секретарка

ВИХОВНА КОМІСІЯ:

Процес виховання здорової молоді є основною ціллю українських жіночих організацій, а дошкільною — ділянкою, що її приділила Союзіві Українок Америки Шкільна Рада УККА. Тому Виховна Комісія намічує такі постанови:

1. В ділянці дошкільного виховання ми повинні:

а) Працювати над піднесенням рівня існуючих світличок та поширити акцію заснування нових.

б) Новий почин, світличка для дітей, що не знають української мови, знаходить велику підтримку з боку української матері, що з причин незалежних від неї, не могла навчити своєї дитини української мови. Тому треба простудіювати і використати можливості організації таких світличок у всіх Округах.

в) Забезпечити світлички належними виховними матеріялами для інтелектуального розвитку дітей у віці 3—5 літ та підготовки їх до переходу у школу. Опрацювати і видати під-

ручники та допоміжні матеріали для двомовної методи.

г) Тому, що ведення світличок є не лиш справою Відділів США, але й усіх батьків та громадських чинників, зацікавлених у виховній акції, закликаємо все громадянство, а зокрема Укр. Конгресовий Комітет Америки підтримати цю ділянку морально і фінансово.

г) Для належного розгорнення праці та відповідного зрозуміння громадською вагою і проблематики дошкільного виховання, подбати про створення Сторінки Дошкілля в українській загальній пресі.

д) Для допомоги в педагогічній праці учительства дошкілля — створити при Шкільній Раді УККА установу Інспекторату Дошкілля.

е) Для організації вишколу вчительок дошкілля і постійного підвищення їх кваліфікацій — координувати ці заходи у співпраці з Осередком Дошкілля (ЗСА), організувати курси, семінари, а зокрема заснувати професійне об'єднання вчительок дошкілля.

2. В ділянці виховання молоді:

а) Започаткувати співпрацю з молодечими організаціями у формі влаштування семінарів та викладів, як для матерів, так і для підлітків, для кращого зрозуміння проблем, пов'язаних із віком dorostannya.

б) Включитись у працю американського жіноцтва для оздоровлення і підвищення морального рівня американської молоді, протестувати проти зловживань преси, радіо, телевізії, кіно.

в) Повести акцію, щоб до програми навчання в українських школах і курсах українознавства (найвищі класи) була введена лекція про організаційну побудову української громади в ЗСА. Це допоможе молоді згодом включитись в наше громадське життя.

3. У ділянці скріплення української родини —

звернути особливу увагу на явище розкладу родини і знехтування недовторканости життя, що проявляється в легалізації абортів, повені розводів і занедбання чистоти подружнього життя. Протидіяти тому у співпраці з Церквою і молодечими організаціями.

ОЛЕНА ЛІСКІВСЬКА, голова

КОМІСІЯ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

1. У внутрішньому секторі:

а) Заснувати Бюра Суспільної Опіки там, де їх ще немає.

б) Присвятити увагу старшим і са-

мітним, даючи їм моральну і матеріальну допомогу.

в) Вибрати Комітет, що займеться спеціально справою Домів для Старших.

2. У зовнішньому секторі

а) Розбудувати стипендійну акцію для нашої студуючої молоді в Бельгії, Німеччині, Югославії, Польщі, Бразилії й Аргентині.

б) Скріплювати акцію „Допомоги Бабусі“.

в) Посилити збірку на Фонд Наглої Потреби.

г) Продовжувати збірку на Фонд Укр. Церкви в Потребі.

г) Поширити моральну і матеріальну допомогу нашим військовим у Вієтнамі, висилаючи їм посилки і привіти.

д) Даліше підтримувати Фонд П'ятсот, бо поворотці за заслання потребують нашої допомоги.

МАРІЯ ХИМИНЕЦЬ, голова
СОФІЯ АНДРУШКІВ, секретарка

КОМІСІЯ ЗВ'ЯЗКІВ:

Референтура зв'язків являється важливою ділянкою праці нашої організації, бо інформує американське суспільство про нашу працю і з'єднує нам приятелів. До її завдань належить:

1. Інформація про Україну й її вільну боротьбу:

а) Створити Комісію при Централі й Окр. Радах, яка справджувала б невірні інформації про нас у пресі, радіо чи телевізії.

б) Подбати про список актуальних книжок про Україну, укр. й англ. мовами, що їх могли б Відділи США дарувати до університетських і публичних бібліотек, виховних установ і дитячих бібліотек.

в) Подбати про те, щоб на наших виставках і інших виступах була добре подана друкована інформація та докладна карта України.

г) Старатися за доступ до американської преси, радіо і телевізії, реферуючи діяльність США.

2. Зактивізувати наше членство у ділянці зв'язків:

а) Включатися в працю американських добровільних і молодечих організацій, а зокрема в акції проти насилля, злочину й порнографії.

б) Поодинокі членки повинні брати більшу участь у політичному житті Америки.

в) Переводити акцію писання листів до сенаторів і конгресменів у

справі прокламації 22. січня, Тижня Поневоленних Націй і Студійного Центру Етнічних Груп.

г) Брати більшу участь у всяких імпрезах і сходинах інших етнічних груп. Активізуватись у влаштуванні Тижня Поневоленних Націй.

3. Провести інформацію і вишкіл у ділянці зв'язків:

а) У кожному Відділі повинна бути референтка зв'язків.

б) Референтка зв'язків при Головній Управі повинна відбувати наради з референтками Округ для обговорення завдань, вишколу, семінарів і дискусій.

4. Включати наше членство у боротьбу за жіночі права:

а) Брати участь у теперішній течії жіночого руху щодо зрівняння прав жінок в одержанні праці й платні.

б) Вимагати більшого признання для жінок в українсько-американських установах і організаціях.

МАРІЯ ДУШНИК, голова
ЄВГЕНІЯ МИЛЯН, секретарка

ПРЕСОВА КОМІСІЯ:

1. Пригадати ухвалу попередніх Конвенцій, що кожна членка США повинна обов'язково передплачувати Наше Життя і змагати до здійснення цієї постанови.

2. Поширити і поглибити зміст журналу для більшого, кращого й цікавішого інформування читачок.

3. Для звітів Відділів і звітів з імпрез підібрати певну систему кондусування у формі річних звітів і хроніки.

4. Змагати до придбання оголошень українських підприємств через розіслання цінників і оповістки в Н. Ж.

5. Змагати до обов'язкової річної пожертви Відділів на пресовий фонд Нашого Життя.

6. Змагати до часового приспінення журналу через видання подвійних чисел, щоб не приходив з одномісячним опізненням.

7. Змагати до поширення англомовної частини матеріалом з українознавства.

8. Розглянути завдання пресової референтки Відділу на окремій нараді чи вишколі.

9. Закликати членство до передплати журналу СФУЖО „Українка в Світі“.

ОЛЬГА ЦАР, голова
ЛЮБА ЛАПИЧАК, секретарка

ГОСПОДАРСЬКА КОМІСІЯ:

Господарська освіта і знання жінки-господині є запорукою впорядкованого родинного бюджету і здоров'я української родини. Також господарство нашої спільноти і фінансова підстава нашої організації вимагають співдії нашого членства. Зберігання наших традицій часто пов'язане з господарською ділянкою. Тому припо-ручаємо:

1. Продовжувати плекання нашої обрядовості у господарській ділянці через подання випробуваних найновішими методами приписів обрядового і традиційного печива і страв. Змагати до видання посібника того роду. Просувати приписи українських страв в американську пресу та освідомлювати американського читача про їх термінологію.

2. Звернути увагу на практичний вишкіл нашого членства, а зокрема жіночої молоді через фахові курси. До проведення їх запрошувати фахівців.

3. Дбати про більшу видайність наших базарів і буфетів через випробувані дешеві приписи.

4. Освідомлювати наше членство про потребу — розбудувати український капітал, пропагувати гасло „свій до свого“.

ІРИНА КАШУБИНСЬКА, голова
МАРІЯ ЗАЛІТАЧ, секретарка

ФІНАНСОВА ДІЛЯНКА:

Фінанси нашої організації є підставою її діяння. Ріст наших завдань і підвищення цін у ЗСА вимагають перевірки дотеперішніх оплат, а нові почини — нових фондів. Комісія припо-ручає:

1. Кошти адміністрації Централі (чинш, телефони, канцелярське приладдя) є збільшені у зв'язку з ростом організації і підвищення цін. Тому ухвалюємо підвищення річної вкладки Відділу до Централі через степенування залежно від кількості членок:

Відділи 10—20 членок ...	20 дол.
„ 21—50 „ ...	30 „
„ 51—75 „ ...	40 „
„ 76—100 „ ...	50 „
„ понад 100 „ ...	60 „

2. Фонд Централі (1.50 доларів від членки) служив на покриття заробітної платні працівників Централі. З тих же причин, що подані вгорі, Комісія пропонує підвищення цієї вкладки з 1.50 дол. до 2.00 дол. від членки. Рівночасно вкладка до СФУЖО повинна піднятися до 20 ц. Отже ра-

зом Фонд Централі і вкладка до СФУЖО вноситиме 2.20 дол.

3. Виявляється конечність створення Пенсійного Фонду, з якого було б можливо виплачувати пенсію довголітнім працівницям Централі, що жертовно виконували свою працю. До часу його створення виплачувати цю пенсію з Фонду Мати й Дитина з проханням збільшених пожертв на ту ціль.

4. Пресовий Фонд нашого журналу стає обов'язковим у висоті від 10 дол. річно. Рівночасно встановлюється оплата вміщення кожного допису у висоті 5 доларів.

5. Відділи повинні перевірити висоту існуючої членської вкладки і піднести її згідно з теперішніми вимогами.

6. Відділи повинні впорядкувати своє книговодство згідно з вимогою податкового уряду і в разі потреби звернутись за порадою до Окр. Рад.

7. За правильне і своєчасне виповнення звітів до Податкового Уряду є відповідальна кожна Окр. Рада СУА.

ОЛЬГА МУССАКОВСЬКА, голова
АННА ТАТАРІВ, секретарка

ПО КОНВЕНЦІЇ СУА

Представники організацій

На XVI. Конвенції СУА, що відбулася в днях 21.—23. травня 1971 р. на Союзівці, явились представники наших центральних громадських організацій. Ми мали нагоду привітати їх на бенкеті 22. травня. Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців репрезентував його голова Йосип Лисогір, що прибув із дружиною, відомою співачкою Марією. Світове Т-во за Патріярхальний Устрій репрезентував д-р Володимир Пушкар. Обидва панове мали нагоду виголосити привіт, як представники світових об'єднань.

Дальшими репрезентантами були: п-ні Павліна Різник від Укр. Зол. Хреста, п-ні Ольга Савчук від Краєвої Пластової Старшини, п-ні Люба Колєнська від редакції „Свободи“, д-р Володимир Андрушків від Наук. Т-ва ім. Шевченка, д-р Мирон Зарицький від Укр. Інституту Америки, д-р Михайло Ленець від Укр. Лік. Т-ва Америки, д-р Ярослав Падох від Т-ва Оборони Лемківщини, ред. Іван Левенець від Гол. Управи СУМА.

Наспіли також численні письмові привіти від наших центральних організацій. У часі бенкету відчитано найважливіші з них.

ПРИЙНЯТТЯ ДЛЯ ГОЛ. УПРАВИ

З нагоди Річних Зборів Гол. Управи, що відбулися 20. травня 1971 р. на Союзівці перед XVI. Конвенцією СУА, місцевий 89 Відділ СУА влаштував товариську зустріч. Того дня о годині 6-ій вечора в горішній залі „Веселки“ зійшлися членки Гол. Управи СУА, деякі делегатки і членки згаданого Відділу. Голова Відділу п-ні Оксана Ленець широко вітала гостей, а дбайливі членки запрошували до буфету, що був виложений на столах. Присутні знайомились із собою і групувались у невеликі гуртки. Всі розмови торкались Конвенції СУА та її програми, хоч не бракувало й обговорення різних злободенних справ.

У товариській гутірці при смачній перекусці скоро проминуло півтори години. Поволі почали прощатися гості, бо їх чекали ще обов'язки. При прощанні широко подякували дбайливому 89 Відділові, що виявив стільки уваги й доброї волі. **Присутня**

ПОЖЕРТВА

Нашому Відділові, що був заснований 28. листопада 1930 р., сповнилося 40 літ. Я була його першою секретаркою і досі роблю в ньому те, що можливе і в моїй силі. З нагоди того ювілею жертву 5 дол. на пресовий фонд журналу Н. Ж., що його отримую від першого числа до сьогодні і дуже люблю читати.

Анастасія Зепко
Акрон, Огайо

ПРИКЛАД ДОПОМОГИ СТАРШИМ

57 Відділ СУА в Ютіці провів гарний почин допомоги. У випадку важко хворого, що лежав у шпиталі, подбав про транспортацію його дружини, яка йнакше не могла б його правильно відвідувати. Управа Відділу проголосила заклик до людей доброї волі в тій справі. Зголосився ряд людей, власників авт. У порозумінні з ними Управа Відділу встановила листу охочих. На ній впорядковано за точними датами прізвища тих, що погодились по черзі подбати про транспорт. Відбитку листи дістав кожен із зголошених, щоб міг запам'ятати свою дату.

Така транспортна допомога діє дуже справно вже третій місяць. Вона може стати прикладом для інших Гуртків Добровільної Служби, як зорганізувати відвідини важко хворих чи подбати про транспорт для старших чи хворих людей.

Три громадській роботі

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Прощання п-ні Олени Лотоцької

Дня 20. червня 1971 Округа Філядельфії разом із 42 Відділом СУА влаштували прощальну зустріч для почесної голови Олени Лотоцької. П-ні О. Лотоцька, яка дотепер жила в Домі СУА і опікувалась певною ділянкою праці, задумала відійти на спочинок. Це й дало спонуку для цієї зустрічі. Ініціативу до неї дав 42 Відділ СУА, до якого пані голова належала довгі роки.

Зустріч відбулася раннім пополуднем. У залі Дому СУА численно зішлись представниці Відділів, прибули також усі члени Екзекутиви. Тісно стало в Домі СУА, коли всі засіли до гарно накритих столів. Провід зустрічі перейняла в свої руки п-ні Осипа Грабовенська, містогорова Головної Управи. Представила учасниць головного стола і запросила о. пароха В. Головінського до молитви.. Слідував смачний обід, що його приготували невтомні членки 42 Відділу СУА.

По обіді першою промовила сеньйорка Округи п-ні Михайлина Чайковська. Вона піднялася дати характеристику великої громадської діячки, що її тут зішлись попрощати. Та не користувалася життєписними датами чи осягами. А щиро й безпосередньо розказала про теплі й сердечні взаємини, що заіснували між головою СУА і громадськими діячками, що почали прибувати в 1949 р. на американську землю. З власного досвіду й оповідань інших знала про те й уміла це оцінити. Промовляла ще п-ні Анна Сивуляк, почесна членка СУА, яка дала почин до цієї прощальної зустрічі. Як довголітня співробітниця нашої почесної голови, вона їй щиро вдячна за пройдений громадський шлях. П-ні Іванна Рожанковська, містогорова Гол. Управи, зачитувала гарне порівняння, що насувається при відході громадських діячів. Неначе глядачі в театрі вони займають місце в першому ряді крісел, щоб споглядати дальший хід справ. П-ні Ольга Муссаковська, фін. референтка Гол. Управи, пригадала свою першу зустріч із почесною головою. Бувши підлітком вона з подивом спостерігала новоодружену „їмось“, що са-

ме виїжджала з чоловіком до Америки. З черги промовила п-ні Лідія Бурчинська, голова СУА. Вона пригадала, як лок. редактор Володимир Лотоцький впроваджував її в спосіб редагування Нашого Життя і просила, щоб почесна голова, зайнявши місце „в першому ряді крісел“ надто її не критикувала. На кінці о. парох Василь Головінський схарактеризував Союз Українок Америки, як підпору нашої Церкви й громади.

Подякою для всіх учасниць п-ні О. Грабовенська закрила зустріч. Ще довго гуторили членки, бо кожна з них хотіла поговорити й потиснути руку своїй почесній голові.

Присутня

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльності 1 Відділу СУА

Дня 10 лютого 1971 р. відзначено 100-річчя з дня народин Лесі Українки. Реферат на тему „Леся Українка і її творчість“ відчитала п-ні М. Баран. У дальшій програмі були три деклямації: „Чому ти не твердая криця“ — виконала М. Вацик, „Талого снігу“ М. Яремович, „Давня весна“ М. Недога. Їх підготувала п-ні Е. Вацик. На закінчення п-ні М. Баран відчитала „І ти колись боролась“.

Дня 13. березня відбувся авторський вечір Уляни Любович.

Дня 4. квітня відбувся передвеликодній базар, це одинокое джерело більшого доходу у Відділі, якому всі членки присвячують чимало уваги. Також у квітні відбувся курс писання писанок з участю 15 курсанток (діти від 8—17 року). Курс тривав п'ять лекцій, а його zorganizувала вих. референтка п-ні Вацик і провадила його п-на Маруся Гой.

Дня 15. травня відбулося традиційне Свято Матері з великим моральним і матеріальним успіхом. Його відкрила голова О. Сливка і передала дальше ведення свята імпрез. референтці Катерині Папузі. Доповідь відчитала п-ні М. Баран „Завдання матері“. В дальшій програмі виступали діти Світлички від 3—5 рр.: Андрій Данилюк, Марко Сливка, Андрій Мінцінський, Надія Дідик, Оленка Червоняк, Марко Глют, Андрій Савчук.

Леся Українка:

Так, плачмо, браття! мало ще наруги,
Бо ще душа терпіти силу має;
Хай серце плаче, б'ється, рветься
[з туги,
Хай не дає спокою, хай палає.
(„Сльози-перли“)

Вони по-своєму в дуже гарний спосіб звеличали своїх мамів. Усі деклямували гарні віршики та співали пісеньки. Їм акомпаніювала п-на Зірка Скафарик. Слідувала інсценізація „Квіти для мамі“, в якій брали участь: Марта Вацик, Марта Недога, З. Пузик, І. Стецько, Ю. Стецько й Ю. Гой. „О, мати Україно“ Марта Вацик і А. Прядка. „Привіт нашій мамі“ Л. Семущак. Відтак трійо відспівало чотири пісні при звуках гри на бандурах. Усю цю програму підготувала п-ні Е. Вацик. Також Відділ улаштував льотерію для потіхи наших найменших. На льотерію прекрасні речі пожертвували членки, а зайнялись льотерією пп. П. Бружина, М. Андрушків, В. Шуль і Г. Дармограй. На закінчення голова О. Сливка щиро подякувала всім присутнім за участь у нашому святі, та всім виконавцям чудової програми, що нею присутні були захоплені.

На протязі минулого півріччя **сусп. опіка** (п-ні В. Шуль) вислала три великі посылки з одягом до Польщі, та 5 пакуночків з писанкою до В'єтнаму для наших українських вояків, за що Відділ одержав гарні вислови подяки.

І на кінець з приємністю хочемо згадати, що 1 Відділ буде святкувати 4. грудня 1971 р. **Золотий Ювілей**. До цієї підготовки покликано окремий комітет.

На всіх вище згаданих імпрезах, вечорах і святах Відділ мав смачний і добірний **буфет**, що його вміло приготувляють госп. референтки Р. Криль, Е. Криль і А. Палюх.

Леся Гой
пресова референтка

ДІТРОЙТ, МИШ.

Згадка про Ольгу Басараб

Дня 14. лютого 1971 р. зібралися членки і не-членки 26 Відділу СУА на Службу Божу, яку відправив о. Д. Височанський, за спокій душі Ольги Басараб. О. Дмитро згадав Ольгу короткими, але змістовними словами.

Після Служби Божої зібралися членки на святочні сходини, що їх відкрила і переводила голова п-ні Катерина Кобаса. П-ні Катерина Хом'як,

почесна голова Відділу, дуже гарно переказала життя, діла та трагічну смерть Ольги. П-ні Мадич віддеклямувала вірш „Могила Ольги Басараб“, а п-ні М. Будор — „В роковини смерті Ольги Басараб“.

Була подана кава, чай і печиво та молитвою закінчено сходуни.

Союзянка

ШИКАГО, ІЛЛ.

Річні Збори 36 Відділу СУА

Дата: 24. січня 1971 р.

Збори відкрила голова Марія Родак молитвою. Вшанувала однохвилинною мовчанкою пам'ять тих членок, що відійшли. Привітала представниць Окр. Ради пп. Любу Шандру і Погорецьку.

Президія: п-ні Перович, голова, п-ні Новак, секретарка.

Протокол попередніх Річних Зборів відчитала секретарка.

Звітували — голова М. Родак, касієрка п-ні Гіжовська, фін. секретарка п-ні Мельничин, і культ.-освітня референтка п-ні Д. Слободян.

Іменем **Контр. Комісії** пп. Овчарчин і Юськів ствердили, що книжки ведені в порядку і поставили внесок на уділення абсолюторії, що Збори одноголосно ухвалили.

До **нової Управи** ввійшли пані — Марія Юзьків, голова, Марія Родак, заступниця, С. Новак, рек. секретарка, Мельничин, фін. секретарка, Гіжовська, касієрка. Освітньою референткою стала п-ні Слободян.

До **Контр. Комісії** ввійшли пані — Овчарчин і Зеліско.

У **своєму слові** п-ні Л. Шандра, голова Окр. Ради СУА, поінформувала членок про працю Відділів Округи Шикаго та вказала на konieczність участі в XVI. Конвенції СУА.

По **закінченні Зборів** бувша голова п-ні Родак попросила членок на перекуску з чаєм.

Д. Слободян
культ.-освітня реф.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Річні Збори 47 Відділу СУА

Дата: 31. січня 1971 р.

Збори відкрила голова п-ні Марія Крамарчук, молитвою.

Президія: п-ні А. Смеречинська, голова, п-ні І. Юрків, секретарка.

Протокол із попередніх зборів відчитала п-ні Іванна Мартинець.

Звіти Управи зложили пані — Марія Крамарчук, голова, І. Мартинець

Із прощальної зустрічі з почесною головою Оленою Лотоцькою у Філадельфії: П-ні Осипа Грабовенська, містоголова, вручає п-ні О. Лотоцькій китицю квітів. Сидять зліва на право: пп. Н. Даниленко, І. Рожанковська, о. парох В. Головінський, О. Лотоцька, М. Головінська, Л. Бурачинська, І. Качанівська, К. Пак. Стоїть п-ні Анна Сивуляк.

Vice-President Osypa Hrabowensky is handing over flowers to Mrs. Helen Lototsky, Honorary President on her farewell party in Philadelphia, Pa.

і О. Корчинська, секретарки, І. Руснак, касієрка, і референтки пані — А. Єйна організаційна, Мирослава Приймак і І. Юрків культ.-освітні, А. Капітан і О. Харамбура виховні, С. Залігач сусп. опіки, І. Шмігель пресова, О. Гадзінська зв'язків, О. Ганушевська і М. Залігач господарські, І. Руснак — Гурток Книголюбів.

Діяльність Відділу:

а) Організаційна: Відділ відбув 7 ширших сходин і 10 засідань Управи.

б) Культ.-освітня й імпрезова: На ширших сходинах були відчитувані доповіді, як „Леся Українка“ (Мирослава Приймак), „Великий Четвер“ (Віра Мотика). У грудні 1970 р. проведено заходами професорів і студентів панель на тему „Конфлікт генерацій“.

в) Нар. мистецтво: п-ні д-р Є. Єржківська з Сиракуз провела показ нар. вбрання при допомозі прозирок і живих модельок. П-ні Люба Ковч виготовила ляльку-українку, що її передано до міської бібліотеки.

г) Сусп. опіка: Відділ допомагає бабусі в Німеччині і підтримує там же дитячий садок. Вислано 26 пакунків до Югославії (800 ф одягу) з оплаченою пересилкою, 2 пакки до Бразилії, а 1 пакунок воякові у Вієтнамі. Пожертвовано 25 дол. на дитячу оселю. Гроші на цю ділянку зложили членки, а також зібрано на листи.

г) Виховна: Влаштовано Зустріч

Градунтів середніх шкіл, що вже була зреферована в журналі.

У Дитячій Світличці було 34 дітей, із них 11 під час градуаційної церемонії у червні, що її підготувала п-ні А. Смеречинська, вчителька, перейшли під опіку Рідної Школи. Світличка влаштувала три імпрези — Свято Матері, Вечір св. Миколая і закінчення шк. року. Окрім того проведено з дітьми лекцію „Свят-Вечір в Україні“. Свої лекції п-ні Смеречинська опрацьовує дуже дбайливо і вони служать потім Світличкам цілої організації. У Світличці їй допомагали пп. Н. Єйна і М. Рендзяк.

д) Пресова: Відділ начислює 60 передплатниць Нашого Життя. Придбано 8 нових Дописи про діяльність Відділу появились у Н. Ж. і Свободі.

е) Господарська: На ширших сходинах була все перекуска і чай. Двічі проведено продаж домашнього печива, а раз „сморгасброд“, з чого був гарний дохід.

є) Гурток Книголюбів ім. Олени Залізник відбув 8 сходин і один пікнік. Прочитано і закуплено 33 книжки та передано їх до міської бібліотеки.

ж) Фінансова: Відділ мав у 1970 р. 3,589 дол. приходу, а 3,402 дол. розходу.

Іменем **Контр. Комісії** поставлено внесок на уділення абсолюторії, що Збори одноголосно ухвалили.

До **нової Управи** ввійшли пані — Іванна Мартинець, голова, Анастасія

Смеречинська, заступниця, Марія Крамарчук і Наталія Гуран, секретарки, Ірина Руснак, касієрка. Референтками стали пані — Марія Лілак організаційною, Мирослава Приймак і Анна Сорохтей культ.-освітніми, Анна Капітан і Ірина Юрків виховними, Стефанія Залітач і Анна Єйна сусп. опіки, Олена Гадзінська зв'язків, Ірина Шмігель пресовою, О. Ганушевська, О. Осадців і Старишак господарськими, Марія Залітач вільний член.

До **Контр. Комісії** ввійшли пані — Софія Годованець, Олена Харамбура і Марія Гейзлер.

Збори закрила нововибрана голова, дякуючи за довір'я.

Ірина Шмігель
пресова референтка

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Товариська Зустріч 48 Відділу СУА

Щорічно перед вакаціями влаштовує наш Відділ Товариську Зустріч. Цього року відбулася вона 23. травня. До залі Укр. Громади на Найставні зійшлися членки й гості із своїми родинами й дітьми. Залю гарно удекоровано на прийняття, прибрано столи квітами й українською керамікою. Голова Відділу привітала гостей і передала ведення програми п-ні Марії Цюпак.

Першу частину програми присвячено Лесі Українці. Слідував реферат на тему: „У соті роковини Лесі Українки“. Огляд твору „Бояриня“ прочитала п-ні Олена Господаревська. Пісню „Була весна“ до слів Лесі Українки відспівали Оля Максим'юк, Ніля Онуферко і Галя Петрович.

Друга частина була присвячена матерям. Вірш „Мене навчала мати“ виголосив Степан Стефурак. Дві пісні: „Мама“ і „Ворожка“ співали Віра Стефанів, Маруся Прядка і Дарія Містерман. Вірш „Свято Матері“ декламувала Дарія Кравченко, а „Матері“ — Маруся і Галя Стефурак (дві сестри).

Приємно було довідатись, що всіх дітей до виступу підготували їхні мами.

Потім влаштовано гарне прийняття для всіх, під час якого на вигравку призначено торт, що його прислала п-ні Іванна Пенкальська, будучи сама в той час делегаткою на Конвенції СУА.

На кінець п-ні Марія Баб'як подякувала всім, що трудилися при влаш-

туванні імпрези, як також гостям, що численно прибули.

О. Господаревська
пресова референтка

ЮТІКА, Н. Й.

Свято Матері 57 Відділу СУА

В першу неділю травня діти Школи Українознавства і Світлички привітали своїх матерів виступами на Святі Матері, влаштованому як щороку заходом виховних референток (пп. Дз. Карп'як і Н. Лукашевич) 57 Відділу СУА. Підготовкою виступу малят із Світлички зайнялася п-ні Наталка Герець при допомозі п. І. Монтана.

Програма розпочалася деклямацією до Пречистої Діви Марії, що її виконали троє дітей Ликтей, які хоча друге покоління — гарно володіють українською мовою. Відтак слідувало вступне слово, що його прочитала Христя Карп'як. Першу частину програми закінчив усе дуже милий виступ малят із Світлички — чергувалися деклямації, співи і танки. „Ой, минула вже зима“ відспівали всі діти, „Мати сина колисала“ — Мирон Рабій. Віршики на честь своїх матерів виголосили: Анна Непоранна, Валя Грега, Мішель Монтана, Ігор Ліщинський, Давид Птасінський. Виступ діти закінчили спільним танком, в яким окрім вище згаданих дітей також взяли участь Денис Герець і сестрички-близнятка Наталка і Надя Фалинські.

Другу частину свята виконали учні Школи Українознавства. Леся Бекерська прочитала реферат, короткі фортепіянові соля виконали: Катруся Ликтей, Оля і Галя Ліщинські, Христя Карп'як, Даглес Богдан. Вірші прочитали: „Моїй Мамі“ — Христя Карп'як, вірш Олени Заклинської „Моїй Матері“ — Богдан Даглес, „Нашій Мамі“ — Христя Ликтей. Шкільні діти вивели великодні гагілки. Програму закінчили діти спільно, малі і старші, заспівавши пісню „До матері“.

Свято Матері було рівночасно неофіційним показом дитячого вишиваного вбрання, бо всі діти були зодягнені у вишиване. Мами гордилися чудово виконаними килтариками своїх малят, а ті, хоча ще дуже маленякі (бо 3—4-річні — Христя Рабій, Наталка і Надя Фалинські), то дуже пишалися своїм святковим одягом.

Т. Савицька

Чи ви вже вирівняли передплату за „Наше Життя“?

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльності культ.-освітнього реферату 64 Відділу СУА

Праця 64 Відділу здійснюється референтурами й їх комісіями. Окремі референтури тісно співпрацюють із собою. В склад комісії при культурно-освітній референтурі, яку очолює п-ні Оксана Шур, входять пп.: Люба Волинець, Марія Даниш, Дарія Костів, Христіна Навроцька, Марія Ржепецька й Марія Савицька. У новому діловому році референтура влаштувала кілька імпрез чи то самостійних, чи спільно з іншими референтурами. Ці імпрези мали характер товарисько-розважових зустрічей та літературно-мистецьких вечорів.

Товарисько-розважові зустрічі

Щедрий Вечір. Дня 31. січня ц. р. культ.-освітня референтура спільно з господарською (пп. Марія Каревич і Люба Раковська) влаштувала Щедрий Вечір із традиційними стравами, виповняючи програму цієї імпрези, що її уклала й проводила нею п-ні О. Шур. Голова Відділу Марія Савчак відкрила свято молитвою й склала присутнім святочні побажання. Зібрані відспівали коляду „Бог Предвічний“. У програмі п-ні Мирослава Вовкодав прочитала оповідання Плачеди „Хлопець з обраткою“, а п-ні Олена Гентіш гумореску. Під час вечері членки колядували й розважались товариською гутіркою.

Свячене. Другою імпрезою з участю культ.-освітньої референтури, як укладчика й виконавця програми, було Свячене, приготоване господарськими референтками. Голова п-ні М. Савчак зложила святочні побажання членкам і їх родинам та подякувала присутнім за співпрацю. Культурно-освітня референтка провела молитву й склала голову святковій побажання від членств. Під час ритуалу краяння паски зібрані співали „Христос Воскрес!“ Актуальну доповідь на тему „Веснянки й гагілки“ прочитала п-ні Л. Волинець. Доповідь відбулася на тлі співу веснянок і гагілок у виконанні пань: Люби Артимішин, Олени Гентіш, Анни Горечої, Христини Навроцької і Слави Салик, під проводом п-ні Євстахії Шуган. Ансамбль проспівав „Коструба“, „Воротаря“, „Огірочки“ й „А вже весна, а вже красна...“. Спів ансамблю утривали на звуко-записній стрічці інж. Богдан Геруляк із метою зберегти запис у Музеї СУА в Нью Йорку. Під час вечора присутні гуторили й співали во-

скресні пісні при святково заставлених столах.

Літературно-мистецькі вечори

Шевченківський вечір. Окремі поширені сходи в пошану Т. Шевченка відбулися дня 20. березня ц. р. Після відкриття вечора й привітання присутніх містоголовою п-ні Марією Даниш, зібрані відспівали „Заповіт“. У рамках програми п-ні Марія Савицька прочитала статтю Олеса Гончара „Вільне слово“ з „Літературної України“ (серпень 1968). У своїй статті автор дав усебічний, глибокий і вдумливий огляд, характеристику й оцінку Т. Шевченка, як національного й уселюдського генія. Дошукуючись генези „Кобзаря“, автор приходить до висновку, що „Кобзар“ — це не тільки настільна книга кожного українця, але й національна евангелія минулих, сучасних і майбутніх поколінь нашого народу. „Кобзар“ — це вицвіт духової особовості поета, поєднаний із течіями, ідеалами й стремліннями та змаганнями, які струменять в українському народі від його колиски, через теперішнє і з перспективою на майбутнє. Це історіософічний дороговказ національного життя українського народу, накреслений із пророцтвом яснovidючістю. У „Кобзарі“ український народ пізнав свою душу, знайшов себе, прочитав і зрозумів свою історію, прозирнув у своє майбутнє. Шевченко у своїх творах — борець за волю, свободу й щастя свого народу в сім'ї вільних народів світу. Ці свої принципи поет базує на любові, відкиненні тиранії й тиску, на християнському світогляді. В дальшій частині статті автор дає перегляд головних ідей, проблем і тематики творів поета, що корінням стремлять у народні елементи, але висловлені власними поетичними засобами, які дали базу до встановлення новітньої української літературної мови та піднесли українську поезію на всесвітній висоті. Закінчує свою статтю Гончар оцінкою Шевченка, як поета, який створив книгу, що стала святинєю українського народу, що невичерпна й вічна, бо написана словом вічним, невмірущим і невідцвітним своєю мистецькою красою й досконалістю.

На закінчення вечора уривок п. н. „Викуп з неволі“ в українському перекладі з книжки Єжего Єнджеєвича: „Ноще українське, альбо родовуд геньюша“ прочитала п-ні Дарія Костів.

Пресова референтка

ПАССЕЙК, Н. ДЖ.

70 Відділ СУА в поклоні безсмертним

Кожна дозріла нація шанує і часто згадує своїх заслужених людей. І ми, Союзники, також із вдячністю і гордістю пам'ятаємо тих, що в недержавних умовах нашого життя своїм трудом збагатили духові сили нації, зокрема ж скарбницю її культурних цінностей.

З метою вшанувати нашу найбільшу поетку Лесю Українку з нагоди 100-річчя її народин, наш Відділ улаштував скромний Літературний Вечір 7. березня ц. р. Доповідь про творчість Лесі Українки виголосила п-ні Ірина Шраменко, поему Лесі „Грішниця“ відчитали панни: Дарка Чайківська, Дарка Фарміга й Рома Грабарчук, вірш „Забута тінь“ виголосила п-на Дарка Фарміга. Читання вище згаданих поем підготувала п-ні Люба Чолган. Заля була виповнена зворть гістьми й членками СУА.

Ширші сходи, призначені для членства і громадянства, дня 15. травня ц. р., були присвячені визначному письменникові галицького Покуття — Василеві Стефаникові з нагоди 100-річчя його народин. Доповідь про „Характер творчості В. Стефаника“ відчитала п-ні Ірина Шраменко. У читанні новель В. Стефаника брали участь пані: Дарія Калатало, О. Мочула, І. Шраменко й О. Бобиляк.

Відтак слідувала смачна перекуска. Обома вечорами проводила культурно-освітню референтку Відділу О. Бобиляк. У своєму заключному слові вона підкреслила різницю між цими визначними літ. постатями і як сприймає, відчуває і розуміє Лесю Українку твори свого ровесника і сучасника В. Стефаника. І хоча це люди однієї пори, одного виховання, діти одного народу, розділеного чужими кордонами, але діти різного соціального середовища та інших особистих прикмет, що й найбільше знайшло відбиток у характері їхньої творчості. Але саме тій зрізничкованості наша література завдячує своє багатство, красу і місце між творами світового значення.

Пресова референтка

СТЕЙТЕН АЙЛЕНД, Н. Й.

Відзначення роковин Лесі Українки

Влаштуванням академії 28. березня 1971 р. 105 Відділ СУА ім. Л. Українки відзначив ці роковини.

Академія була дуже успішною завдяки письменниці Олені Звичайній, що виголосила доповідь на тему:

ПОЖЕРТВА

Замість подарунку для хворої членки п-ні Марії Воскрес жертвуємо 5 дол. на передплату для бабусі і будемо молити Господа Бога за її здоров'я.

Управа 26 Відділу СУА в Дітроїті

„Життєвий і творчий шлях Лесі Українки“. Доповідь була дуже цікава. Всім нам слухачам перебігло життя і праця Л. Українки перед очима. О. Звичайна є великий мистець слова й пера і тому не диво, що так цікаво було її слухати.

Під час доповіді виступали місцеві діти з деклямаціями віршів, що ілюстрували працю поетки в хронологічному порядку. Це були Лінда Геба — „Надія“, Петруся Біловус і Богдан Настин — „Мамо, іде вже зима“, Петруся Караванович (не подано назви деклямації — Ред.), Катруся Геба — „Давня Весна“ і п-ні Варвара Левінська — „Уста говорять“.

Наша імпровізація референтка В. Левінська, підготувала всіх дітей і зміло проводила святом. На це вона посвятила багато енергії, терпеливості і часу.

Після доповіді відбулися дальші деклямації, а саме: Михайлина Гузар „Горить моє серце“, Івасик Настин „До Товаришів“, Даєн Пастернак „Знов весна“, Ліда Богдан „Україно, плачу“, Степан Ворона „Всі наші сльози“, Алекс Пастернак „Єсть у мене одна“, Степан Біловус „Літо красне“, Василь Драпак „Скрізь плач“, Донна Геба „Слово, чому ти не твердая криця..“, 5-літній Богдан Геба „Моя бідна зоря“, В. Левінська „Товаришці на спомин“. Петро Богдан відграв акордіоново сольо „Там на горі сніг біленький“ і „Сватання“. У сцені з „Боярині“ взяли участь: Сузанна Драпак та Донна і Григорій Геба. В сцені з „Лісової Пісні“ — Леса Геба (Мавка) і Григорій Геба (Перелесник).

Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна“.

Після закінчення подавали солодощі й чай. Щира подяка пп. О. Звичайній, В. Левінській за участь і пп. Томішевському і Левінському за декорацію і наświetлення сцени.

Марія Геба

Без рідної книги, нація невольник інших народів.

(„Новий Шлях“, ч. 40)

Петро Кізко

Цирковий лев (Оповідання)

Широкою вулицею міста біг кудлатогривий, широкоплечий головастиий лев. Люди, зобачивши цього звіря-велетня, розбігалися, хто куди міг. Аж ось лев забачив відчинену браму одного двору й шугнув туди. В дворі на зеленій галявині сиділи й бавилися маленькі братик і сестричка Івасик і Оленка. Лев забачив їх, уповільнив ходу, підійшов близенько й сів на задні лапи.

— Йой, дивись, Оленко, яка звірюка! — гукнув братик до сестрички.

Оленка глянула й сплеснула руками:

— Лев! Про нього я в книжці читала. Звідки він з'явився?

Івасик і Оленка кинули свої забавки й хутко побігли до хати, а лев тихо й спокійно сидів біля дитячих забавок. Швидко на порозі з'явилася мати з дітьми.

— Ой, Господи, справді — лев! Що ж тепер нам робити, це ж небезпечний звір, він може всіх нас покусати!

А лев сидів і ніби сміявся, вишкіривши великі білі зуби.

Мати схаменулася й гукнула до Івася:

— Біжи в кухню, відчини холодильник і візьми там м'яса. Дамо йому, може, хтось нагодиться нам на допомогу.

І справді, Івасик швидко виніс м'яса й кинув левові. Звір немов повеселів, гребнув лапами і вхопився за м'ясо.

Тим часом на вулиці міста зчинився гармидер, гули автомашини чулися людські крики, немов хто за ким гнався. Раптом на Івасикове й Оленчине подвір'я вбігло трое великих здорових людей із довгими батогами.

— Ага, ось де він, наш розбишака! — гукнули вони й кинулись до лева.

Мати й діти стояли з роззявленими ротами й нічого не розуміли. Але ось один із прибулих підійшов до лева, погладив його по голові й промовив:

— Свободи захотілося, неборако? Набридло в цирковій клітці сидіти?

Лев тим часом з'їв м'ясо, облизався, глянув на своїх прибулих друзів і підвівся, немов хочачи сказати: — Ну, а тепер знову до цирку!

Прибулі привіталися до господині з дітьми й оповіли їм, що цей лев не є небезпечним і він нічого людям не може лихого зробити. Бо вихований у цирку ще змалку, а як цирк переїжджав у друге місто, то він якось утік по дорозі.

Івасик і Оленка переглянулися й засміялись.

— Диви, яка okazія! Навіть левів присмирюють! — промовив Івасик, а мати, зачувши його слова, додала, жартуючи:

— Тож уважайте на себе, щоб і ви були чемні та смирні й слухали своїх батьків і вчителів!

Леся Українка

ВЕЧІРНЯ ГОДИНА

Уже скотилось із неба сонце
Заглянув місяць в моє віконце.
Вже засвітились у небі зорі,
Усе заснуло, заснуло й горе.
Вийду в садочок та погуляю,
При місяченьку та й заспіваю.
Як же тут гарно, як же тут тихо,
В таку годину забудеш лихо!
Кругом садочки, біленькі хати
І соловейка в гаю чувати.
Ой, чи так красно в якій країні,
Як тут на нашій рідній Волині!
Ніч обгорнула біленькі хати,
Немов маленьких діточок мати.
Вітрець весняний тихенько дише,
Немов діток тих до сну колише.

Г. Чорнобицька

ЗАГАДКА

Вишивальниця уміє
вправно голочку держати,
рівно хрестик нашивати.
Та чогось вона, я бачу,
вже не шиє, гірко плаче.

Як терпїть біду таку!

Я не влежу в коробку
ї до дівчинки гукаю:

— Голка коле? Знаю, знаю.

Поможу тобі охоче:

на середній пальчик скочу,

і тоді тобі ніколи

голка пальчика не вколе.

(Напєрєстєц)

**

*

Надягайте черевички,

Ми подибаєм до річки:

Дибу-дibu-дibки,

Наловимо рибки,

Наваримо юшки,

Посолимо трішки —

Дибу-дibu, ніжки!

К. Перелісна

І. Кульська

КІТ І МИШІ

(можна інсценізувати)

Ходить котик по кімнаті

В нього лапочки на ваті

Позіха байдуже:

— Щось я сонний дуже!

А під ліжком нірка, нірка,

З неї мишка зирка, зирка.

Зирк туди, зирк сюди,

Де котячі сліди?

Виліз котик на подушку,

Водить лапкою по вушку,

Вигинає спинку:

— Ляжу на часинку!

А до шафи нишком, нишком,

Є дорога мишкам, мишкам:

Все як слід, ось обід,

Спи та спи, ледар — кіт!

Що ви, миші? Тихо, тихо!

Ось вам буде лихо, лихо!

Кіт не спить, а слуха,

Наставляє вуха!

Скочив котик саме в пору!

Швидше миші, в нору, в нору,

Ця — туди, та — сюди,

Утїкай від біди!

Наталя Забіла

Про півника та курочку

Були собі півник та курочка. Набридло їм якось дома сидіти, і пішли вони мандрувати по світу. Ось ідуть вони зеленим гаєм, навколо вітрець кущі колихає, на кущах зеленіє свіже листячко, а між ним ягідки, як червоне намистечко.

От курочка й каже:

— Півник-когутик,
Зламай мені прутик
з зеленими листочками,
з червоними ягідками.

Тільки півник хотів зламати, а з-під кущика зайчик із своєї хати:

— Хто, хто тут ходить по моему гаю? Хто, хто мої кущики ламає?

Злякався півник:

— Ходім краще далі. Тут якісь звірі живуть небували, і вуха в них довгі, і самі вони сірі. Мабуть, це дуже страшні звірі.

Пішли вони далі зеленим гаєм. Навколо вітрець кущі колихає. На кущах горішки і зелене листя. А курочці дуже хочеться їсти.

От вона знов і просить:

— Півник-когутик,
Зламай мені прутик,
Де листя зеленіше,
Де горішків рясніше.

Тільки намірився півник зламати, а з дерева білочка зі своєї хати:

— Хто, хто тут ходить по моему лісі? Хто гілля ламає на моему горісі?

Злякався півник:

— Хотім краще далі. Бачиш, які тут звірі зухвалі. І вуха в них з китицями, і хвіст пухнастий. Мабуть, хочуть на нас напасти.

Пішли вони далі зеленим гаєм. Навколо вітер дерева колихає, під деревами рясна травичка, а на деревах листя і смачні кислички.

А курочка вже не може терпіти, починає півника знов просити:

— Півник-когутик,
Зламай мені прутик,
Хоча б невеличкий,
Хоча б дві кислички!

Насмілювався півник, почав ламати. Аж тут лисичка виходить із

хати, глядить ласкаво, розпушила хвостик:

— Ах, прошу, прошу до мене в гості! Ось відпочиньте в моїй хатинці — у мене є тут для вас гостинці, найкращі яблучка, смачні горішки. У вас, напевно, стомились ніжки, бо ви далеко йшли по гаю. А я давно уже вас чекаю.

Півник та курочка дуже зраділи:

— Ой, які ж тут звірі хороші та милі!

А хитра лисичка міркує собі:

— Це ж мені буде добрий обід.

Ось дала вона їм гостинців, лишила їх у своїй хатинці, а сама побігла по вовка-сусіда, щоб запросити його до обіду.

Півник і курочка добре поїли і відпочили і так звеселіли, що півник навіть почав співати.

Тут саме зайчик біг мимо хати. А зайчик насправді був дуже добрий.

— Ти, — каже, — півнику, занадто хоробрий. Хіба ти не знаєш цієї лисички? Ось буде тобі за оті кислички!

Коли це білочка — плиг та плиг. І враз у віконце побачила їх. А білочка теж була зовсім не зла.

— Тікайте, — каже, — швидше з цього кубла. Бо ця лисичка страшна та хижа, вона вас зараз обох заріже.

Тут виглянув півник на подвір'я, а на подвір'ї — куряче пір'я. — Ой, ой, треба й справді мерщій тікати!

А вже лисичка іде до хати, і вовк за нею, страшний та хижий. Іде й радіє, що буде їжа.

Тільки стали вони на поріг, а півник та курочка в віконце-плиг! Та під кущами під деревами та рясноцвітними муравами мерщій додому. Та ледве встигли!

А вовк з лисичкою бігли, бігли та не знайшли під кущами сліду.

І залишилися без обіду!

Олена Журлива

ДВА ВЕДМЕДИКИ

В зоопарку, у ярку,
У зеленому кутку
Побудовано місток,
А під ним блищить ставок.

Два ведмедики отут
Дружньо й весело живуть.
Що не день — у них розваги:
Ходять ваги-переваги,

Чи беруть вони колоду,
Дружньо тягнуть її в воду
І спуть все: „Ух та ох,
Ой, як весело удвох!“

Поринають в сині хвилі
Пустуни — ведмеді милі,
Тільки чути: „Ух та ох,
Як нам весело удвох!“

Тихо сонечко сіда,
Сивий вечір загляда.
І маленькі ведмежата
Вже біжать в берлогу спати.

Ах, прошу, прошу, до мене в гості!

Із минулого і пережитого

Вступ

Більшість людей на Заході вже знає, чим тримається советський режим, що терор там застосовується вже десятки років, що багатообіцяючі гасла любови й миру, то лиш очевидна пропаганда для легковірних, що в країнах із низьким культурним рівнем і важким матеріальним станом мас має найбільший успіх. Про те, як живе підсоветська людина — люди у вільному світі по другій світовій війні вже дечого довідалися із досить численних публікацій описів і свідчень людей, що їм пощастило опинитись за межами ССРСР. Але все ж таки ще й досі не мають уявлення про моральний стан підсоветської людини, про те душевне напруження, в якому там повсякчас люди перебувають протягом десятків років.

У моїх спогадах про підсоветське життя читач не знайде описів якихось надзвичайних подій чи випадків з тамтешнього життя. Я згадую про те, що там звичайна річ, що там траплялося щодня, свідком чого я була, що сама переживала та що переживали й тепер переживають мільйони „громадян“ підсоветської України. Останнього часу різні чужинці-туристи теж публікують свої враження від подорожі по ССРСР. Чужинці (кореспонденти західних газет, туристи), навіть ті, що вміють бачити не тільки те, що їм там показують, все ж таки не можуть цілком зрозуміти й відчути, як живе й почувається підсоветська людина.

Кожен чужинець із будь-якої більшої країни завжди свідомий того, що людські й громадянські права йому особисто застережені його державою і йому важко зрозуміти почування безправної підсоветської людини, що повсякчас перебуває (роками!) під загрозою всякого насильства. В советському „раю“ кожен знає, що він без-

правна істота, там ніхто ніколи не буває певен, що його безвинно не арештують. Навпаки, кожен знає, що його нізащо, ніпросто можуть посадити у в'язницю, катувати, навіть замучити на смерть, а що вже напевне зруйнувати його родину, переслідувати членів його родини і т. д., і ніхто його не рятуватиме від того. На кожному кроці люди там відчувають приниження їх людської гідності. Бути об'єктом переслідування, приниження людської гідності у важливих моментах, як і в дрібницях — це там така звичайна річ, як сон чи повітря. А у вільному світі найдрібніший із виявів того насильства викликає би протест. Там люди саме шануючи себе, терплять мовчки, знаючи, що всякий протест річ цілком безнадійна, тільки може дати певне садистичне задоволення напасникові, що дошкулив жертві.

Деякі чужинці дивуються, що советські громадяни не хотять із ними розмовляти. Їм і на думку не спадає, що за саму невинну розмову з таким туристом із „капіталістичного світу“ той „громадянин“ може тяжко поплатитися. Тому думається, що спогади людей, що самі були довго в цьому безправному становищі, можуть причинитися до кращого розуміння того жахливого стану.

Щодо переслідування, то становище всіх підсоветських людей є важке, але й там є градації. Інтелігентові дістається здебільшого гірше, ніж пересічному селянинові чи робітникові; українцеві гірше ніж людині іншої національності, свідомому українцеві-інтелігентові ще гірше, жінці в деяких відношеннях гірше, ніж чоловікові, напр. на засланні, бо жінка терпить крім приниження її як людини, ще й приниження її жіночої гідності.

Найменше переслідують справжніх кримінальних злочинців (у-

бивців, грабіжників, злодіїв, насильників і т. д.), хоч це й парадоксально, але це факт. Кримінальних злочинців не дуже то шукають, а як і заарештують, то на слідстві не катують. Політичних дуже рідко ставили перед суд (вірніш інсценізацію суду), а колосальну більшість заочною постановою „тройки особого совещання“ запроторюють на заслання, часто з суворою ізоляцією на великі терміни. А кримінальних злочинців судять на підставі улік, показів, свідків і т. д., карають легше від політичних. Наприклад, у концтаборах часів Єжовщини були засуджені за вбивства на 4 роки, а політичним тоді нікому менше не давали як 8 років, а здебільшого 10, а то й більше. Чому це так, то самі кримінальні це розуміли, кажучи „ми — не вороги народу“, утотожнюючи владу з народом.

Терпіти різні матеріальні труднощі звичайно було прикро. Ще й бачити, що їх терпить морально краща частина населення! Ясно, що важкі матеріальні умовини відбивались і на душевному стані людей, але все ж таки у кожного залишалася ще сфера діяльності й зацікавлення, що давала навіть і за тих умов — радість буття. Чи то наука, чи мистецтво, або природа, родинні радості, у молоді кохання, спорт. Отже найважчі матеріальні умовини не вбили бажання жити, а от нависла над кожним загроза катування гнітила душу нестерпно і то, звичайно, найбільше мучив душу страх не за себе, а за своїх близьких. Для ілюстрації наведу два характерних випадки:

Українець, інтелігент, відбув ув'язнення і заслання, повернувся додому ще в більш-менш задовільному фізичному стані здоров'я (що дуже а дуже рідко траплялося), певне завдячуючи це своїй

виключній фізичній організації, але коли незабаром ГПУ заарештувало його дружину, він за одну ніч зовсім посивів. Думка, що його люба дружина має пройти той же шлях, що й він, його потрясла більше, ніж власні фізичні страждання.

Українка, жінка сильної волі, видатна громадська діячка, ув'язнена, з заслання пише бадьорі листи, сподівається витерпіти каторгу і повернутися додому — коли довідалась про арешт її синів — покінула самогубством.

Аналогічних прикладів можна було б навести безліч, як тяжко переживають люди страждання своєї родини. А самотні, що нікого близького не мають, переймаються часто якимсь дивним настроєм і щоб уникнути або хоч відтягти очікуване лихо, пробують різних засобів. Для ілюстрації такого настрою теж наведу приклад із життя: Українець середнього віку, визначний фахівець, не має родини. Придбав собі ампулку з отрутою, щоб зажити у випадку арешту і постановив не працювати в Україні і взагалі на одному місці більш ніж один чи півтора року. Так і переїздив (хоч і це було важко влаштувати). Попрацював десь серед чувашів, тоді десь у Середній Азії, потім на Далекому Сході, тоді на Кавказі і т. д. Часами приїздив на кілька днів в Україну, щоб, як він казав, „подихати українським повітрям, скупатися в Дніпрі!“ Так промудрився прожити 12 років і помер таки не за ґратами, а „своєю смертю“. Отак українці борсались, щоб уникнути переслідування.

Свідомі українці почували, що їх призначено на знищення, але зарадити тому не було як. Як я оце згадувала, дехто пробував утікати з України та це рідко помагало. Загроза репресій деморалізувала людей і призводила часами до того, що деякі слабодухі почали прислужуватись, навіть обговорювати, набріхувати, виказувати невинних людей, думаючи тим себе врятувати. Часами й рятували себе в цей ганебний спосіб (така була й у нас у камері польська драматична артистка), але траплялось і таке, що пізніше в концтаборі зустрічались в'язні (мали по 10 років заслання) — один доно-

щик або провокатор, а другий — жертва його підлості.

В абсолютній кількості звичайно, знищено найбільше селян в Україні. Ліквідація куркулів, переведення суцільної колективізації, організація голоду, як засобу упокорення українського села — покладали мільйони трупів. Про все це тепер уже знає вільний світ, про це вже є досить докладні публікації зі статистичними матеріалами. А в абсолютному числі української інтелігенції винищено не так багато, бо її взагалі було не так багато, але процентово до загальної кількості інтелігенції в ССРСР, то української знищено найбільше.

Атмосфера

Не претендуючи на літературну досконалість, чи на те, що мої спогади будуть взагалі кращі від інших, просто хочу зафіксувати фактичний стан, зазнайомити з обставинами життя пересічного українця (часто на перший погляд може й дрібницями), за яких формується характер (часто безнадійно песимістичний) і відбувається духовна діяльність людини. Майже 20 років я жила звичайним життям підсоветської людини під повсякчасною загрозою ув'язнення (членів моєї родини арештовували, висилали).

Маючи фах (освіту придбала ще за царських часів) я працювала за фахом, а що праця була корисна для людності України незалежно від політичного режиму, а умови праці, себто люди, що мене оточували, були культурні, то працювала я з приємністю, хоч оплата праці (як і всякої іншої під советами) була мізерна. Та загальний режим був такий, що трудно оповісти про те гнітюче почуття навислої над тобою загрози, почуття свідомості, що нічим не можеш запобігти катастрофі, що може ось-ось твоє гармонійне, щасливе, родинне життя буде брутально знищене. На моїх очах так пропадали цілі родини свідомих українців.

Арешти в ССРСР здебільшого проводять по ночах (хоч часом бувають арешти й удень на роботах, а то й на вулиці), отже, як ніч пройшла, то до вечора підсоветський мешканець має шанси прожити ще день поза в'язницею. То-

му не тільки має працювати в установі чи фабриці тощо, а й гарячково намагається переробити безліч усякої роботи вдома й подбати за родину (зварити, а до того придбати харчі, а це не так то й легко, коли за 100 гр. масла, наприклад, треба вистояти в черзі які 2—3 години), потім попраці, полатати (нове шиється дуже рідко, а латання того завжди багато, бо одяга й білизна стара вже й блаженка) і т. д. Правда, є ділянка роботи, в яких самі чоловіки мусять виявити неабиякий сприт і винахідливість та прикласти досить фізичної сили — це добути палива або вимінати десь на селі: примудритися довести до хати картоплі, квасолі чи круп тощо. Ось приклад: відомий лікар (професор), літня людина (ще й хвора на серце) в товаристві свого асистента пиляє й рубає дрова в лісі (діставши з великими труднощами ордер на право зрубати кілька сосон). Тоді в кожен колоду вбивають з обох боків по великому гвіздку, зачеплюють за ці гвіздки мотузку і котять колоди по одній із тріумфом 5 кілометрів. Кожен стрічний їм заздрило. Багато інших подібних „винаходів“ і „технічних удосконалень“ приходилось бачити.

Нарешті довгий день тої кипучої діяльності кінчається. Люди втомлені лягають спати, але спокійного сну-відпочинку не мають. Бо саме це пора доби, коли має статись те неминуче нещастя. У 1937 р. в Україні було стільки арештів, що авта з НКВД по цілих ночах снували по всіх вулицях і возили арештованих. Очевидно, що нервовому напруженню є певна межа. Отже, коли людина декілька разів прокинеться на шум авта, прислухається, чи то вже по неї приїхали, чи може на цей раз приїхали по когось іншого, то вже за 10-им разом вона не чує нічого.

Арешт

Так було й зо мною. Я спала й не чула, що то вже приїхали мене забирати. Звичайно, зробили трус, казали, що шукають зброю(!), добре знаючи, що говорять нісенітничі. Яка може бути зброя у советського службовця на 20-му році советської влади? Та й шукали тої зброї досить ретельно навіть

по маленьких пуделочках, де буває в жінок різна біжутерія, та по книжках, паперах. Зброї не знайшли, звичайно, але мене арештували й повезли до НКВД.

З цієї хвилини під советами людину вже не зовуть „громадянин“ чи „товариш“, бо це вже „З. К.“ — „заключений“ (це по-російськи — „в'язень“) зо всіма належними наслідками цієї кваліфікації. Людям на Заході якось дивно, певне, чому це в'язень одразу по арешті, вже й присуджений. Ще ж ніякого слідства й суду не було! Та то так дивує людей у вільному світі, там же, за залізною заслоною кожен знає, що вийти з в'язниці може пощастити лиш одиницям із мільйонів, бо там карають не за вчинки, не за правопорушення, а на те, щоб ви, бува, якої контрреволюції не вчинили в майбутньому та щоб НКВД виконало плян поставки невідлічної робітної сили. На слідстві слідчі НКВД так і кажуть в'язням: „Ми знаємо, що ви добре працюєте, ви корисний робітник, але ви не радянська людина, отже ви потенційний ворог“. Дальший логічний висновок: треба того потенційного ворога запроторити на лісозаготівлі, в шахті і т. д., де б він працював і не міг стати активним ворогом.

Коли мене привезли в НКВД я зобачила багато тількищо арештованих людей, між ними трьох моїх знайомих. На всякий випадок не привітались, тільки обмінялись нишком співчутливими поглядами. Після реєстрації в НКВД стали нас возити до тюрми. Отож напакувували в'язнів до „чорного ворона“ (так звали чорні тюремні авта, глухі без вікон, з одним вентилятором у стелі скрині на колесах), або до „собачок“ (такі самі, щільно замкнені глухі авта, тільки захисного кольору, подібні до тих, що гицелі возять собак). У „чорному вороні“ ми вже розмовляли. Сторожі, відділені від нас перегородкою з ґрат, неможливо було розібрати, хто й що до кого каже, та й ці конвоїри, звичайні червоноармійці, якось і не цікавилися такими розмовами.

Між іншим, там один в'язень (брат відомого українського громадського діяча), з яким я раніш не була знайома, звернув мою у-

вагу, що в мене на руці вінчалний перстень і його в тюрмі заберуть, а я була про це забула. Дуже йому вдячна за цю заввагу. Коли б не він, пограбували б у мене дорогу пам'ятку, а так, хоч і дуже уважно обшукували, та все ж непомітно замотавши в одягу я заховала й зберегла перстень.

Тюрма

У тюрмі кожного в'язня заводять до окремої кімнати, де роздягають до нага, обшуковують та одбирають недозволені речі — між іншим шнурки від черевиків, підв'язки, пояси, підтяжки, окуляри та інше. Мене обшукували разом із однією панею в окулярах, що була страшенно короткозора; ми обидві почали просити дозорщицю залишити їй окуляри, доводячи, „що це кому шкодитиме, як у неї будуть окуляри?“ Дозорщиця на нас визвірилась:

— Та окуляри скляні, їх можна розбити й перерізати собі вени!

Виходить, одбиралось зняряддя до самогубства. Пізніше ми переконалися, що це марна передбачливість, бо в'язні знаходили спосіб накласти на себе руки і без цього хитрого зняряддя. Напр., кол. нарком освіти Затонський повісився в одиночці, нарвавши з себе близну і скрутивши шмаття на мотуз.

По обшукові відводили до камер. Були камери й „одиночки“ (на одного в'язня). Але більшість сиділа по спільних, куди в'язнів напихали так багато, що аж душно було, дарма, що два віконця весь час (і в морози) були відчинені цілу добу. Тюрму збудовано ще за царських часів, у ній тоді розраховано було камеру на 23 чоловіка, а в 1937 р. в ній (та й у всіх інших подібних) сиділо весь час не менше 112 душ. Дехто (дуже хворі на серце тощо) за згодою всієї камери спали поодиноці на койці, а решта мали в своєму користуванні койку на 4-ох, отже спали у дві зміни: двоє лягало (у різні боки головами, бо койка вузька) звечора до півночі, а інших двоє так само з півночі до ранку. Ті, що не спали, отак лежачи удвох, свою зміну, сиділи попри ліжку долі підбгавши ноги (бо вільного простору між ліжками не було) і так ще куняли.

В камері мене, як і кожную товаришку по нещасті, зустріли привітно. Одна пані, поговоривши зо мною всього кілька хвилин, одразу несподівано запропонувала взяти мене до свого ліжка. Вона мала привілей від мешканців камери — спала сама одна на койці тому, що хворіла на цукрицю, сиділа в цій камері вже пів року і була страшенно знесилена. Її мучило сумління, що має такий привілей і вона умовилась, що коли попаде до камери така жінка, що з першого погляду їй припаде до серця, то камера дасть їй свою згоду на те, щоб вона взяла ту особу до себе на койку. Чомусь я зробила на неї гарне враження (а вона на мене) і такі добрі відносини в нас були до останнього дня спільного сидіння в тюрмі.

Це була дуже змістовна й добра жінка. Ми з нею багато ділились думками і це нам давало розраду. Її звичайно заслали на 10 років (до іншого табору), де вона й померла, як я пізніше довідалась.

На той час у нашій камері з кримінальних в'язнів були тільки три жінки (і то ще, як на цю категорію, досить терпимі), решта все були К. Р. (контрреволюція) за советською термінологією (там так звуть усіх політичних в'язнів, а кримінальних там звуть „битовими“). Почуваючи себе в такій значній меншості, ці „битовички“ поводитися в камері досить пристойно, як на їхню дегенеративну психіку. Ото тільки одна з них — наркоманка — разів зо три зчиняла галас, лаючи всіх нас фашистами і всякими брудними словами, щоб ми прохали сторожів забрати її в тюремну лікарню, бо вона начебто страшенно тяжко хвора. Вона надіялась у лікарні випросити або вкрасти якийсь наркотик. Та й узагалі в лікарні був трохи легший режим. Та марні були її такі бурхливі намагання, бо до лікарні забирали тільки з великою гарячкою (боялися пошестей) та зрідка дуже вже тяжко хворих, а то й останніх бувало поведуть до амбулаторії і назад до камери вертають. Так водили напр. тяжко хворих на сухоти на „вдихування“ азоту і що рази повертали до камери.

(Далі буде)

З В І Т

Гуртка Книголюбів ім. Олени Заліз-
няк за 1970 рік

Головою Гуртка на 1970 р. була М. Крамарчук, секретаркою В. Мотика і скарбничкою Нуся Чорнобиль. Гурток мав 8 сходин і один пікнік разом із родинами. Одні сходини — це була зустріч із культ.-освітньою референткою Централі США Наталею Чапленко. На сходинах обговорювано такі прочитані книжки: Миколи Понеділка „Зорепад“, Олеся Гончара „Собор“, як також статті та рецензії про цю книжку, а спеціально статтю Логвина: „Свято-Троїцький Козацький Собор“, Уляни Любович „Розкажу вам про Казахстан“, Олени Звичайної „Ворог народу“, Миколи Лазорського „Патріот“.

Якщо членки Гуртка не встигнуть прочитати намічену книжку, читаємо на сходинах статті з журналів чи газет і їх передискутуємо.

В листопаді відбуваємо вибір нової Управи.

На 1971 р. вибрано головою І. Руснак, секр. Віру Мотику і скарбн. Нусю Чорнобиль.

За роки свого існування Гурток закупив 33 книжки, які задумуємо передати до міської бібліотеки.

Ірина Руснак, голова

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У звіті 1 Відділу США з Нью Йорку, вміщеному в березневому числі Н.Ж. пропущено, що

— Відділ дав 1,000 дол. на купно Дому США в Нью Йорку.

— при впорядкуванні архіву помагали пп. О. Сливка, М. Мотиль, Е. Чума.

— Марія Михайлів була вибрана до Контр. Комісії.

— Відділ зладив не дві, а три статті про свою діяльність у 1970 р.

У списку куховарських назв у ч. 5 Н. Ж. на ст. 23 подано помилково вираз „Саренська гірчиця“, а має бути — Сарепська гірчиця. У ч. 4 Н. Ж. подано помилково при слові „саго“ окреслення „крупа“, а має бути „крупни“.

У звідомленні з Окр. З'їзду США у Філадельфії, вміщеному в ч. 5 Н. Ж. подано помилково, що до Управи вибрано В. Цегельську, а має бути Н. Цегельську.

У ч. 4 Н. Ж. подано на ст. 13 неправильно прізвища членок 92 Відділу США. Вони звучать — Марія Гнідь, Марія Демчишин, Тая Жук, Елісавета Керша, Ольга Стек.

За недогляд перепрошуємо.

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF

LESYA UKRAINKA

Translated by Percival Cundy

Foreword by Clarence A. Manning

З НАГОДИ ГРАДУАЦІЇ
подаруйте

ДОЧЦІ або СИНОВІ

„Дух Полум'я“

Лесі Українки

англійською мовою

у перекладі Персіфала Канди

з передмовою К. Маннінга

Ціна \$5.00

Вже вийшло гарне видання для дітей
заходами 83 Відділу США

Діма:

Кіт Музика

Ілюстрації Едварда Козака.

Книжечка вміщує 25 віршів, що
вказують дітям на різні явища
природи.

Ціна 2.50 дол.

Замовляти:

Mrs. Irene Mokriwsky

64-39 — 84th St.

Rego Park, N. Y. 11374

Окружна Рада США у Шикаго
видала книжку для дітей
Романа Завадовича:

Чародійні музики

з ілюстраціями Юрія Козака

Книжка присвячена пам'яті

Марії Яримович,

провідної Союзняки нашого міста

Ціна 2.50 дол.

Замовляти:

Ukrainian National Women's
League

936 N. Western Ave.

Chicago, Ill. 60622

Замовляйте доповіді

ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СЕКЦІЇ

Жіночої Сесії

СКВУ

Д-р Л. Макаруха-Іваницька: „Організаційні потреби“

Д-р О. Репетило-Яцура: „Роля молоді українки в жіночих організаціях“

Марія Солонинка: „Українські жіночі організації Канади“

Анастасія Остап'юк: „Майже по всіх країнах...“

Ціна комплекту доповідей 2 дол.

Замовляти в канцелярії СФУЖО

Замовляйте

АЛЬБОМИ ВЗОРІВ

Українські

Народні Вишивки

Видання США

Серія 3 і 4

Десять таблиць з узорів

Ціна 2 дол. за 1 альбом

Замовляти в Централі США

ЗАМОВЛЯЙТЕ ЗШИТОК

ІЗ ПРИПИСАМИ

Наталії Костецької

ПЕЧИВО

Ціна з пересилкою 1.50 дол.

2nd CLASS POSTAGE
PAID AT PHIA., PA.

Return to "OUR LIFE" Magazine
4936 N. 13th St., Philadelphia 41, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

УКРАЇНСЬКА КЕРАМІКА — Серія 1, ст. 3 — UKRAINIAN CERAMICS

Миска з Полтавщини. Із книжки О. Данченко: „Кераміка Подніпров'я“

Printed by AMERICA, 817 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. 19123